

ოლე

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახომი საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედეგები

მთავარი რედაქტორი
აკაკი დაუშვილი

რედაქტორები

ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი

მხატვრული რედაქტორი
სოფიო ქელიძე

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალ „ოლეს“ წინა ნომრების წაკითხვა
შეგიძლიათ საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკის საიტზე www.nplg.gov.ge —
ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“
ვებგვერდზე.

ჟურნალი „ოლე“ გამოიცემა თელავის მუნიცი-
პალიტეტის მერიის (მერი ბატონი **შოთა ნა-
რეკლიშვილი**), თელავის მუნიციპალიტეტის
საკრებულოს (თავმჯდომარე **არჩილ თხლაშიძე**)
მხარდაჭერით.

დაიბეჭდა გამომცემლობა „მერიდიანში“

მარტი, ივნისი, სექტემბერი, დეკემბერი №2, (49), 2021

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

აკაკი დაუშვილი – 60

2. საქართველოს მწერალთა კავშირი.

მილოცვა

მხატვრული ლიტერატურა

3. ლანა მანველი. მოთხრობები ციკლიდან –
თურქული სახეები

12. თინათინ თელაველი. ლექსები

15. მარიამ კაშუკაშვილი. „ჭიავ, ჭიავ,
მაპოვინინე!..“ მოთხრობა

19. თამარ კოლალიშვილი. ლექსები

21. ივიატა აპვლიაშვილი. ორი მოთხრობა

სახალხო მითქველი

24. ზირუზ კოჭლამაზაშვილი. ლექსები

მწერლის გახსენება

26. ოთარ ხუციშვილი. მზიანი გულითა და
მადლიანი კალმით

27. ზარნა რაინა. მინდა ავინთო: ლექსის –
სანთელი...

28. ელგუჯა ლეგანიძე. ბოთლში ჩარჩენილი
კონიაკი. ნოველა

თარგმანები

32. ვლადიმერ სოროკინი. გულითადი
თხოვნა. მოთხრობა

„ნაპიჯი“ – **ახალგაზრდული ჩანართი**

36. მარიამ კალმასელიძე. მოთხრობები

კრიტიკა

39. ნინო დარბაისელი სტრონი. რა უნდა
ავტორს. იუმორესკა

ნერილები

41. მაშუკა ვაშაკიძე. საოცრებანი
თანამედროვე რუსული პროზისა

43. სოფიკო გვრიტიშვილი. შეხვედრა ბაჩანას
შთამომავალთან

ღვანდომოსილი ქალგატონი

48. ლალი ქვეციშვილი. ერთხელ ბახის
საფლავზეც ამღერებულნი...

ქრისტიანული პოეზიის XI ფესტივალი
„ნმინდა ნინოს ჯვარი“

50. ფესტივალის საუკეთესო ლექსები

გარეკანის პირველ გვერდზე

ბეჟა ხუციშვილის ნახატი

* * *

60 წლისა შესრულდა თვალსაჩინო ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე აკაკი ლევანის ძე დაუშვილი. ამის გამო საქართველოს მწერალთა კავშირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია:

ჩვენო საყვარელო აკაკი!

საქართველოს მწერალთა კავშირი, თქვენი მეგობარი ქართველი მწერლები დიდი პატივისცემით მოგესალმებიან ქართული სამწერლო ოჯახის ერთ-ერთ უერთგულეს, პატიოსნებითა და ნიჭიერებით გამორჩეულ წევრს და გილოცავენ დაბადების 60 წელს.

1986 წელს ჟურნალ „ცისკრის“ დამატება „ნობათში“ გამოქვეყნდა თქვენი პირველი მოთხრობები. ასე შედგა თქვენი სამწერლო დებიუტი, რომელიც ფეხბედნიერი გამოდგა. მას შემდეგ სამ ათეულ წელზე მეტი გასულა და ამ ხნის განმავლობაში თქვენი მოთხრობები და მხატვრული თარგმანები პერიოდულად ქვეყნდება ქართულ პერიოდიკაში, გამოდის ცალკე წიგნებად.

ქართველმა მკითხველმა შეიყვარა თქვენი მოთხრობების ისეთი კრებულები, როგორცაა „განაჩენის მოლოდინში“, „უცნაური ბიჭი“, „საყმანვილო მოთხრობები“, „გლადიატორები“... სწორედ ამ კრებულებში გაცხადდა სრულად თქვენი მწერლური ნიჭიერება, საგნებისა და მოვლენების აღქმის თქვენეული მანერა, მოყვასის თანადგომისა თუ თანამობის ძალუმი მზაობა. დამოკიდებულება ქვეყნის დღევანდელი მდგომარეობისადმი, იმ პრობლემებისადმი, დამოკლეს მახვილივით რომ ჰკიდია ჩვენი მამულის თავზე...

ქართველი ბავშვების საყვარელ ნაწარმოებად იქცა თქვენი ზღაპარი „ხვლიკი კოსტას ამბები“, რომელიც 2019-2020 წლებში იბეჭდებოდა ჟურნალ „დილას“ თექვსმეტ ნომერში.

ცალკე უნდა აღინიშნოს თანამედროვე რუსული პროზის კრებულის ქართულ ენაზე გამოცემა, რასაც წლები შეალიეთ და რომელმაც ქართველ მკითხველს თითქმის სრული წარმოდგენა მისცა არამარტო XX-XXI საუკუნეების რუსული პროზის განვითარების ტენდენციებზე, არამედ ასევე სრულად დაანახა თავად რუსეთის დღევანდელი სახე, ის საშინელი რეალობა, რომელსაც ასე დაუფარავად აღწერენ თავად რუსი შემოქმედნი...

თქვენი საუკეთესო მოთხრობები თარგმნილია რუსულ და აზერბაიჯანულ ენებზე...

წლების განმავლობაში ენეოდით და ენეოვით ნაყოფიერ საზოგადოებრივ საქმიანობას. ჩვენ, თქვენს მეგობრებს, კარგად გვახსოვს თქვენი საქმიანობა თელავის სარაიონო კულტურის სახლის დირექტორის პოსტზე, როდესაც უშურველად იღვწოდით კახთბატონის სატახტო ქალაქის სულიერი ცხოვრების წინსვლისათვის. სხვადასხვა დროს იყავით „ნობათის“ სარედაქციო კოლეგიისა და სარედაქციო საბჭოს წევრი, ლიტერატურულ აღმანახ „თელავის“ მთავარი რედაქტორი, ლიტერატურულ აღმანახ „ალაზნის“ პასუხისმგებელი მდივანი, სალიტერატურო გაზეთ „ათინათის“ მთავარი რედაქტორი, საქართველოს მწერალთა კავშირის თელავის ორგანიზაციის თავმჯდომარის მოადგილე, ჟურნალ „ღვინჯუას“ მთავარი რედაქტორი...

2004 წლიდან რედაქტორობთ სალიტერატურო ჟურნალ „ოლეს“ და ამ ხნის განმავლობაში ეს ჟურნალი სოლიდურ, ანგარიშგასაწევ ლიტერატურულ ორგანოდ აქცევით.

როგორ შეიძლება ხაზგასმით არ ითქვას იმაზე, რომ ფუძემდებელი და აღმასრულებელი დირექტორი ბრძანდებით ქრისტიანული პოეზიის ფესტივალისა, რომელსაც „წმინდა ნინოს ჯვარი“ ჰქვია. ლამის საყოველთაო უღმერთობის ყამს თქვენი ფესტივალი ოაზისად მოჩანს დღევანდელ საქართველოში, როგორც ქართველთა რწმენის ურყევობისა და სიმტკიცის ბალავარი.

თქვენი მრავალწლიანი ღწნა ქართული მწერლობის სამსახურში დავით კლდიაშვილის, ნიკო ლორთქიფანიძისა და გურამ რჩეულიშვილის სახელობის პრემიებით აღინიშნა. მონიჭებული გაქვთ ქართული მწერლობის ამაგდარის საპატიო წოდება.

ჩვენო აკაკი!

გვიხარია თქვენთან მეგობრობა, რადგან თქვენს თავდადებას და ერთგულებას საერო საქმეებისადმი საოცრად ესადაგება თქვენივე თავმდაბლობა და მორიდებულება, რაც ძალაუწებურად მწიფე თავთავის ალეგორიას ახსენებს თქვენს კოლეგებს.

კიდევ ერთხელ გულითადად გილოცავთ საიუბილეო თარიღს სამშობლოს უერთგულეს მხედარს, დიდხანს სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას და დიდ ადამიანურ ბედნიერებას გისურვებთ.

ლანა მანველი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ან
ვე
ლი

ზუსტად სამი თვის თავზე ზიჟმა გაქრევის გეგმა გააუ-
ნო. უწყური თავგადასავლის მოლოდინმა გოგო მოხიზლა.
მანსური იზმირში ჩამოვიდოდა, მერჯანე კი ავტოსადგურში
დახვდებოდა. რომ ერნო თავზე ვარდისფერ მოსახვევს
მოიხვევდა...

გოგოს თანდათან უქრებოდა დილიდან გამოყოლი-
ლი კარგი განწყობა. ზიჟს ალმაწერად ვახედა. რაცომ-
ლარ მაღალ, ჩახსმულ, სავსამოვნო გარეგნობის ადამიანად
წარმოედგინა. თავს არ უტყუდებოდა, მაგრამ მისი სიგა-
მხდრე, სუსტი აღნაგობა და განსაკუთრებით კი, გვლით
გადაპრიანლებული თმა აღიზიანებდა.

ლანა მანველი

სიცილიან - თუხუელი სახეები

შეხვედრა

აიშე ტელევიზიის შენობიდან აფორიაქებული
გამოვიდა და ავტობუსის გაჩერებასთან შეჩერდა.
სატელევიზიო პროგრამა – „ისე, როგორც ფილმ-
ში“ , მისი უკანასკნელი იმედი იყო. აგერ უკვე
რამდენი წელი იყო, რაც დაკარგულ პატარა დას
უშედეგოდ ეძებდა. მათ შორის სამი წელი იყო
სხვაობა. მაშინ ორი წლის იყო, მამამისმა ის და
დედამისი რომ მიატოვა. დედამ მალევე შექმნა
ახალი ოჯახი და პატარა გოგონა ბებიის გასაზ-
რდელი გახდა. ბებია მამის დედა გახლდათ, რო-
მელიც შვილს დღენიდაგ ახალი ოჯახის შექმნი-
სკენ მოუწოდებდა. უჭირდა შვილიშვილის მოვლა
და იმიტომ.

სწორედ მეორე ქორწინების ნაყოფი იყო
ელიფი. აიშეს თვალწინ დაუდგა თეთრი, თა-
ფლისფერთვალეა ბუთხუზა გოგო. რატომღაც
მის მიმართ თავიდანვე დედობრივი გრძნობით
განეწყო.

დედინაცვლისგან ცუდი არაფერი ჰქონდა
გასახსენებელი. ქალი ცივად არ ექცეოდა, თუმ-
ცა არც დიდი სითბოთი გამოირჩეოდა. ერთი ეგ
იყო, როდესაც ქმართან იჩხუბებდა, აიშესთან
მოთამაშე პატარა ელიფს ხელს დასტაცებდა და
მასთან ერთად საძინებელში შეიკეტებოდა. ნან-
ყენ აიშეს თვალეები ცრემლებით ევსებოდა, მზერა
ებინდებოდა და იქვე ხალიჩაზე იძინებდა.

სულ რამდენიმე წელი იცხოვრეს ერთად. ზო-
გჯერ მამა სახლს მიატოვებდა და დღეების გან-
მავლობაში არ ჩანდა. მაშინ დედინაცვალი აიშეს
ბებიათთან გზავნიდა, თვითონ კი ელიფთან ერ-
თად მშობლების სახლში მიდიოდა.

გულჩათხრობილი აიშე მიჯდებოდა ფან-
ჯარასთან და მამის გამოჩენას ელოდა. კაცი
ყოველთვის ღამით მოდიოდა. ნახევრად მძინარე
შვილს მანქანის უკანა სავარძელზე დაანვენდა და
შინ მიჰყავდა. ელიფი და დედამისი იქ ხვდებოდ-

ნენ. ფეხისწვერებზე აწეული უყურებდა საბავშვო
სანოლში მძინარე დას და თვალებით ეალერსე-
ბოდა. ოთახიდან უფროსების ლაპარაკი ისმოდა.
მათი ხმა ხან ძლიერდებოდა, ხანაც ჩურჩულში
გადადიოდა. მას კი ერთი სული ჰქონდა გათენ-
ებულყო და ბუნჩულა ხელები დაეკოცნა დისთ-
ვის...

მამამისმა და დედინაცვალმა გაცილება რომ
გადაწყვიტეს, აიშე – ექვსის, ელიფი კი სამი წლის
იყო. ბოლო დროს სულ ჩხუბობდნენ. რანდენჯერ
გამოღვიძებია გულგახეთქილს მათი ყვირილის
ხმაზე.

ერთ დილითაც, ქალის ბიძაშვილები მოვიდ-
ნენ, იჩხუბეს და დედა-შვილი სამუდამოდ წაიყ-
ვანეს. შემინებულმა აიშემ დის კოცნაც ვერ მოას-
წრო.

შებინდებამდე ისხდნენ ის და მამამისი
ჩუმად. აიშეს ნამტირალევი თვალეებით მშიერს
ჩამოეძინა. ძილ-ბურანში იგრძნო მამას კიბეებზე
რომ ჩაჰყავდა. მანქანაში ისევ ჩაეძინა. დილით
ბებიის სახლში გამოეღვიძა. იმ ღამის მერე არც
მამა და არც ელიფი აღარ უნახავს. დედინაცვალ-
მა ყველანაირი კავშირი განწყვიტა ყოფილი ქმრის
ნათესავეებთან და მერე, უკვე წამოზრდილი აიშეს
დასთან შეხვედრის ცდებს ნაყოფი არ გამოუღია.
მერე საერთოდაც დაკარგა მათი კვალი. ერთხელ
ამბავი მოუტანეს – ამა და ამ სამედიცინო ტე-
ქნიკუმში სწავლობსო! მაშინვე იქ გაიქცა, მაგრამ
„ასეთი გვარის სტუდენტი არ გვყავსო“ – უპა-
სუხეს. კიდევ ერთხელ მოუტანეს ამბავი – ქალაქ
ერზინჯანში ცხოვრობსო დედასთან ერთად. ერ-
ზინჯანი სტამბოლიდან შორს იყო, მაშინვე ვერ
წავიდოდა, თან ყოფილი დედინაცვლისაც ერიდე-
ბოდა. იქნებ არც შეეშვა სახლში. ამიტომაც იყო,
რომ დახმარებისთვის ტელევიზიას მიმართა. იქ
ზუსტად ერთი კვირის ვადა მისცეს და მომავალ

ხუთშაბათს, ექვს საათზე, პროგრამის დაწყებამდე ორი საათით ადრე, სტუდიაში დაიბარეს.

უჩვეულო ლელვაში გაატარა ის ერთი კვირა. სამსახურში მთვარეულივით დადიოდა და გულს ვერაფერს უღებდა. ათასი კითხვა უღრღნიდა გულ-მუცელს: „ნეტავ, თუ მოვა?“, „თუ ვიცნობ?“, „ნეტა ახლა როგორ გამოიყურება?“, „მოისურვებდა კი მის ხელახალ გაცნობას?“, „ერთმანეთს გაუგებდნენ?“, „იმეგობრებდნენ?“, „მამასთან თუ ჰქონდა რაიმე კავშირი?“...

ტელევიზიაში რომ მივიდა, ჯერ კიდევ ხუთი საათი იყო. იჯდა ვესტიბიულში და აქეთ-იქით მორბენალ ადამიანებს აღელვებული აყოლებდა მზერას. შვიდ საათზე საგრიმოროში შეიყვანეს და გადაცემისთვის მოამზადეს. გადაცემის დაწყებამდე ისევ მოსაცდელში დასვეს და რიგის ნომერი მისცეს.

გადაცემა, რომელიც ცნობილ კინორეჟისორს მიჰყავდა, მიზნად ისახავდა შეერიგებინა ან სულაც შეეხვედრებინა დაშორებული ცოლ-ქმარი, გაბუტული მეგობრები, ნანყენი მშობლები და შვილები, და-ძმები... მოეძებნათ ერთმანეთისთვის დაკარგული ადამიანები... შემოქმედებითი ჯგუფის ნევრები წინასწარ უკავშირდებოდნენ საჭირო პიროვნებებს, აცნობდნენ ახლობლების გზავნილებს, გადაცემის დღეს (თუკი მათ ამის სურვილი ექნებოდათ) საკუთარი ტრანსპორტით ტელევიზიაში მიჰყავდათ. ზოგი მიდიოდა, ზოგიც წყენას ვერ ივი-

წყებდა, ზოგი კი მხოლოდ პასუხს გზავნიდა...

პროგრამა დაიწყო. ნამყვანმა მცირე შესავლის შემდეგ აიშე სტუდიაში იხმო. დასმული კითხვების მეშვეობით მაყურებელს მისი წარსული გააცნო. თავიდან გაიხსნა თითქოსდა მოშუშებული ჭრილობები, დაიღვარა ცრემლი და ბოლოს, ტკივილიანი წარსული იმედიანი მომავლის რწმენით გადაიფარა. ახლა უკვე ელიფის ჯერი იყო. თვალცრემლიანი აიშე მოლოდინით მიაჩერდა იმ კარს, საიდანაც მისი დის შემოსვლა იყო შესაძლებელი. ერთხანს თითქოს გულისცემაც კი გაუჩერდა. სუნთქვა ეკვროდა, თავბრუ ეხვეოდა. მუსიკა ხმამაღლა უკრავდა. თვალეები დახუჭა. ცოტაც და გონებას დაკარგავდა. ხელები დამუშტა და ყელში დაგუბებული ცრემლის ბურთულა ვერა და ვერ გადაყლაპა...

აგრიალბულმა ტაშმა გამოარკვია. ცრემლებით დაბინდული თვალეები გაახილა და... ოციოდენ წლის, ღია ნაბლისფერთმიანი, საყვარლად ჩაპუტკუნებული ქალიშვილი, მომლიმარი სახით მოაბიჯებდა მისკენ. შესაგებებლად მამინვე ფეხზე ნამოიჭრა, მაგრამ ნაბიჯის გადადგმაც ვერ შეძლო. ულონოდ ჩაიკეცა და ატირდა. ცრემლები ლოყებზე ღვარად ჩამოსდიოდა.

თითქოს წარსულიდან ქერათმიანი, ბუთხუზა ელიფი უმზერდა და ტკბილი ხმით ეტიტინებოდა: „დაიკო, შემომხედე, მე უკვე გავიზარდე, შენს გვერდით ვარ...“

ბაქცევა

(90-იანი წლები...)

მერჯანემ, საშუალო სიმაღლის, ფერხორციანმა ქალიშვილმა, ღია ფერის გრძელი ქვედაბოლო ჩაიკეცა და თავზეც მისი შესაფერისი მოსახვევი მოიხვია. იზმირში ასეთ ფერს „ბოშურ ვარდისფერს“ ეძახდნენ. შავი ფერის თვალის ფანქარი ოდნავ შესამჩნევად წაისვა და ტუჩებზეც უფერო საცხი გადაისვა. გრძელი, თეთრი „ფარდესუ“ შემოიცვა, ხელშიც იმავე ფერის ხელჩანთა დაიჭირა, ჰაერი ღრმად ჩაისუნთქა და ოთახიდან მტკიცე ნაბიჯით გავიდა.

დედამისი სამზარეულოში ბრინჯს არჩევდა. მოსახვევი ყურებს უკან გადაენია და ოქროს დიდი საყურეები, ხელის ყოველ მოძრაობაზე აქეთ-იქით უქანავებდა.

მერჯანემ თითის წვერებით წარბები გაისწორა და რაც შეეძლო უდარდელი ხმით თქვა: „ერთი საათით მერიემთან მივდივარ.“

ქალს ცოტა არ იყოს, ეუცნაურა შვილის მორთულობა, მაგრამ მაშინვე თავი დაიმშვიდა – „ახალგაზრდებს ყველაფერი ეხალისებათო.“ მით უმეტეს, რომ მის ქალიშვილს გათხოვების ასაკი უკვე მოსვლოდა და ვერც დაუშლიდა გადამეტებულ ზრუნვას ჩაცმაზე.

სადარბაზო კარის ზღურბლთან შეჩერდა და ფრთხილად მიმოიხედა. ქუჩის მარჯვენა მხარეს მამამისის მალაზია იყო, სადაც თხილით, ნიგოზით, ფისტით, ნუშით, მზესუმზირით და სხვა მრავალი სახეობის ხმელი ხილით ვაჭრობდნენ. გზის მარცხენა მხარეზე გადავიდა. ცდილობდა ნაბიჯი მტკიცე, ხოლო გამომეტყველება მშვიდი ჰქონოდა. აკაციის გამზირზე რომ გამოვიდა შვებით ამოისუნთქა და მაჯის საათს დახედა. ისრები თორმეტის ნახევარს უჩვენებდნენ. მანსურის გამოგზავნილი ბოლო შეტყობინების მიხედვით, 12 საათზე ავტოსადგურში უნდა ყოფილიყო. ერთმანეთის გვერდით ჩამწკრივებულ ბიუროებში, ფირმა „SHOW“-ის ოფისი ამოარჩია და მისი კუთვნილი ბაქანისკენ გაემართა. მაჯისცემა აუჩქარდა. სტამბოლიდან ახლად ჩამოსული ავტობუსი მგზავრებისგან ნელ-ნელა იცლებოდა. ლელვის დამალვა ვერც კი მოასწრო, რომ მისკენ მომავალი საშუალო სიმაღლის, გამხდარი, შუბლიდან უკან თმაგადავარცხნილი ახალგაზრდა დაინახა.

– შენ მერჯანე უნდა იყო, მე მანსური ვარ!

მერჯანემ უხერხულად გაიღიმა და თვალეები ძირს დახარა. ავტობუსი იზმირიდან სტამბოლის

მიმართულებით ერთ საათში გადიოდა. ფირმის მოსაცდელში ჩამოსხდნენ. ორი უცხო სხეული გვერდიგვერდ. მერჯანეს პირი უშრებოდა. მანსური ცდილობდა უდარდელად მოქცეულიყო...

ყველაფერი კი ერთი თვის წინ დაიწყო. მაშინ სახლში უკვე ყველას ეძინა. მერჯანე ჩაბნელებულ ოთახში იჯდა და ცნობილი თურქი კინომსახიობის და მომღერლის – ჰულია ავშარის სატელევიზიო შოუს უყურებდა დაბალ ხმაზე. უეცრად მობილური განათდა. გაუკვირდა: „ნეტავ, ამ შუალამეს ვინ რეკავსო?“ ნომერიც არ ეცნო. აღელვებულმა დააჭირა თითი ლილავს:

– ეფენდიმ!¹ – თავისი ხმა თავადვე ძლივს გაიგონა.

– შეიძლება შუალამის პრინცივის სახელი გავიგო? – იკითხა სასიამოვნო ხმამ...

მერჯანე ჩვიდმეტი წლის იყო. ლიცეუმის კურსდამთავრებულს, უმაღლესში მოსაწყობ გამოცდებზე ქულები არ ეყო და დედასთან ერთად მზითვის მზადებას შეუდგა. მალე სასიძოსაც მოძებნიდნენ საახლობლოში. თითქოს ყველაფერი განსაზღვრული და დალაგებული იყო, რომ არა ის შუალამის ზარი.

თავბრუნდახვეული მერჯანე უცნაურმა გრძობამ შეიპყრო. იმ ლამიდან მოყოლებული, ყოველდღე ტექსტურ შეტყობინებებს უგზავნიდნენ ერთმანეთს, საუბრობდნენ კიდევ. მერჯანეს ერთი სული ჰქონდა დაღამებულიყო. ხმაჩანეულ მობილურთან ერთად წვებოდა და მოუთმენლად ელოდა ეკრანის განათებას. საუბრობდნენ ყველაფერზე, ბავშვობაზე, ნაცნობ-მეგობრებზე, ყოველდღიურ წვრილმანზე... ბოლოს მომავალზეც დაიწყო ფიქრი. მერჯანემ კარგად იცოდა, რომ მშობლები უცხოზე არ გაათხოვებდნენ, ამიტომ გაქცევა გადაწყვიტა.

ზუსტად სამი თვის თავზე ბიჭმა გაქცევის გეგმა გააცნო. უცნაური თავგადასავლის მოლოდინმა გოგო მოხიბლა. მანსური იზმირში ჩამოვიდოდა, მერჯანე კი ავტოსადგურში დახვდებოდა. რომ ეცნო თავზე ვარდისფერ მოსახვევს მოიხვევდა...

გოგოს თანდათან უქრებოდა დილიდან გამოყოლილი კარგი განწყობა. ბიჭს აღმაცერად გახედა. რატომღაც მაღალ, ჩასხმულ, სასიამოვნო გარეგნობის ადამიანად წარმოედგინა. თავს არ უტყდებოდა, მაგრამ მისი სიგამხდრე, სუსტი აღნაგობა და განსაკუთრებით კი, გელით გადაპრიანებული თმა აღიზიანებდა.

ავტობუსში მანსურმა მხრებზე მოხვია ხელი. მერჯანე დაიძაბა. წასვლა აღარ უნდოდა, დაბრუნებასაც ვეღარ გაბედავდა.

სატელეფონო საუბრებისას არსებული სიბო და აღტაცება სადღაც გამქრალიყო. თვალები დახუჭა და დაძინება სცადა. წინა რიგებში მჯდომი ლაზები ერთმანეთში ხმამალლა ლაპარაკობდნენ.

¹ ეფენდიმ – ბატონო (თურქ.)

მხატვარი სოფიო ქელიძე

კობდნენ და ძილის საშუალებას არ აძლევდნენ. თუმცა, ახლა იქნებ სრულ სიჩუმეშიც ვერ დაეძინა.

ავტობუსი მგზავრების საჭიროებებისთვის დროებით შეჩერდა. მანსური კაცების, მერჯანე ქალების ტუალეტში შევიდნენ. ყველაფერი უკიდევანოდ რეალისტური და რომანტიზმიდან შორს იყო. ორივეს საფასური მანსურმა გადაიხადა და ხელებზე ლიმონის არომატიანი ტუალეტის წყალი დაუსხა...

ავტობუსში შუქი ჩააქრეს. მგზავრების უმეტესობას ეძინა. მერჯანე, დაძაბული აყოლებდა თვალს ლამპიონებით განათებულ გზებზე შემხვედრ სახლებს, ბალებს, მეჩეთებს, ბენზინის გასამართ სადგურებს, მარკეტებს, საბაკლოებს... ამ ყველაფრის მიღმა მყოფ ადამიანებზე ფიქრობდა.

სახლში ყოფნა მოენატრა. იგრძნო თუ როგორ ატკენდა გულს თავისიანებს მისი დაუფიქრებელი ნაბიჯი. სად გაქრა ის გრძობა, რამაც სრულიად უცნობ ადამიანთან გაქცევა გადაწყვეტინა. არადა, სულ მცირე ხნის წინ მის ხმაზეც კი იყო შეყვარებული.

მთელი გზა უბრად გალიეს. მანსური რამდენჯერმე შეეცადა საუბრის დაწყებას, მაგრამ უშედეგოდ. ბოლოს მანაც იყუჩა და თვალები მილულა, თუმცა არ დაუძინია, მარჯვენა ხელის თითებით დაძაბული მარცვლიდა კრიალოსანს.

ავტობუსი სტამბოლში, ანატოლიის მხარეს მდებარე სადგურ „ჰარემში“ გაჩერდა. მანსური წამოდგა და თვალებში ჩახედა. მერჯანე წამონ-

ითლდა. მგზავრები ჩასასვლელად წამოიშალნენ. უეცრად წინა კართან ჩოჩქოლი ატყდა. ავტობუსში ორი პოლიციელი ამოვიდა და პირადობის მონობები მოითხოვეს. საბუთები მოკრიფეს და ისევ

ჩავიდნენ. ირგვლივ უსიამოვნო სიჩუმე და მოლოდინი გამეფდა. მხოლოდ მერჯანეს თვალებში აკიაფდა იმედის სხივი.

მინისძვრა

1999 წლის 17 აგვისტო

6

ავგისტოს ცხელი ღამე იყო. ჰაერი ჩამოხუთულიყო. პატარა ნიავიც კი არსაიდან ქროდა.

დედა-შვილი აივანზე დაგებულ პატარა ფარდაგზე იჯდნენ. ორივენი თავ-თავის ფიქრებში წასულიყვნენ. სიბელი ერთ კვირაში თხოვდებოდა. ქალს უძნელდებოდა შვილის მოცილება. ტკბილი დედა-შვილობა ჰქონდათ. ქალიშვილის ერთადერთი მესაიდუმლე და მეგობარიც დედამისი იყო. სიბელს თავი დედის კალთაში ჩაედო და მის გულისცემას უსმენდა. ქალი ჩქარა სუნთქავდა, შვილი ნელა. დედამ თითები გრძელ თმაში შეუცურა და მისი სურნელება შეისუნთქა. ერთხანს ასე იყვნენ გაყუჩებული, მერე წამოდგნენ და ასე გადახვეულები გაემართნენ დასაძინებლად. ერთ სანოლში ჩანვინენ. სიბელს თავისი ოთახი ჰქონდა, მაგრამ ბოლო დროს ისევ დედასთან იძინებდა.

ახლად ჩაძინებული სიბელი, უეცრად რალაც ძალამ გამოაღვიძა. უცბად ვერ გაერკვა რა ხდებოდა. ოთახში თითქოს ვილაცხები დადიოდნენ, თუმცა ხილულად არავინ ჩანდა. ჰაერი კიდე უფრო ჩამოხუთულიყო. ღია ფანჯრებიდან შორეული გუგუნის ისმოდა. დედას დახედა, – ქალს ეძინა.

ქუთუთოები დაუმძიმდა. ის-ის იყო თვალები დახუჭა, რომ სახლმა ძლიერი რყევა დაიწყო.

– დედა!.. მინისძვრა!!! – სიბელი შეშინებული ჩაეჭიდა დედას.

უცაბედად გაღვიძებულმა ქალმა შვილს ხელი სტაცა.

– ნუ გეშინია შვილო, ილოცე!

ის იყო ლოცვა დაიწყო, რომ კედლები ისევ აჭრიალდნენ. დედამ შვილი კიდე უფრო ჩაიკრა გულში.

– უფალო! შენ მოგვეცი ყოველივე ხეირიანი – სიცოცხლეს და სიკვდილიც! ამინ!

– ამინ! – წაიჩურჩულა შიშისგან გახვევებულმა სიბელმა და გრძნობა დაკარგა.

გონზე რომ მოვიდა უკვე ნანგრევებში იწვა. პირი მინით ჰქონდა სავსე. სხეული გაბუჟებოდა. სიბნელე და საშინელი უჰაერობა იყო. წამოწევა სცადა, უნდოდა დედა მოეძებნა. არ გამოუვიდა. ენის დახმარებით პირიდან ნაშალი გამოყარა და ძალაგამოღებული ხმით დაიძახა: – დედა... საკუ-

თარი ხმა თვითონვე ძლივს გაიგო. კიდეც სცადა, ამოღ...

– ნეტავ, რამდენი ხანია რაც აქ წევს? დედა სად არის? რომელი საათია? მეზობლები როგორ არიან?..

ფიქრებით დაიღალა. სული ეხუთებოდა და გული მისდიოდა. უკუნი სიბნელე შიშს უათკეცებდა. ყურებმა შუილი დაუნყეს და გაითიშა...

ხმებმა გამოაფხიზლა. სიხარულისგან უცნაური ბგერები გამოსცა. ალბათ მაშველები მოვიდნენ – გაიფიქრა...

ისინი ხომ ექვსსართულიანი სახლის მესამე სართულზე ცხოვრობდნენ?

ესე იგი სამი სართულის ნანგრევებში იყვნენ მოყოლილნი.

დედა! იქნებ ისიც მეძახის და ხმას ვერ მანვდენს?

აუტანელი სიმძიმის ქვეშ მოყოლილი, გაბუჟებული ფეხების გატოკება სცადა, არ გამოუვიდა. ოდნავ გაამოძრავა მკლავი, შიშველ ხელზე დამსხვრეული აგურის ნატეხები შეერჭო. თავი საშინლად სტკიოდა, თითქოს ვილაც თმაზე ექაჩებოდა.

სუნთქვა უკვე ძალიან უჭირდა. გონებაში ლოცვა დაიწყო, ხანდახან ავიწყდებოდა. ლოცვებს ერთმანეთში ურევდა. ისევ თავიდან იწყებდა და ისევ ურევდა. ისევ გაითიშა...

ხელმეორედ რომ მოვიდა გონს, ხმები კიდე უფრო ახლოდან მოესმა. პირი ფართოდ დაალო. უმოძრაო სხეულში იმედის ნაპერწკალმა დაუარა. მას ხომ ლოდინის მეტი არაფერი შეეძლო.

რამდენჯერმე დაყვირება სცადა, მაგრამ თავზე დამხობილი ბეტონის ნაშალი, ისედაც მინავლებულ ხმას კიდე უფრო უხშობდა. გამუდმებით დედაზე ფიქრობდა. იქნებ გადარჩა, გადაარჩინეს და ახლა გამწარებული ეძებდა შვილს? სახეზე სისველე იგრძნო.

–...ნეტა რა დრო იყო? დღე თუ ღამე?

აივანზე ერთად გატარებული ბოლო ღამე მოაგონდა. ქორნილის მოლოდინი, ახალ ცხოვრებაზე ფიქრები...

მერე მეზობლები გაიხსენა, სათითაოდ: ბავშვები, მოხუცები, ქალები, კაცები...

გადარჩნენ? – იქნებ, ისინიც ნანგრევებში ჩამარხულები ელიან მშველელს?

ნეტა, სად არის კარის მეზობლის ბავშვი,

ქერა კულულებიანი ოთხი წლის თუბა? ყოველ-
დღე რომ სტუმრობდა და ახალ-ახალ თავგა-
დასავლებს უყვებოდა ტომი და ჯერის საბავშვო
სერიალიდან?

მეზობლების სახელების ჩამოთვლა დაიწყო:
ჰათიჯე, ქემალი, თარლანი, იუსუფ – ჯანი, სე-
ლინაი, ბირსენი, ოზლემი, აისელი, აიშე, აჰმეთი,
ფათმა, ქუბრა, აბდულაჰ, ფაზილეთი, ნიმეთი,
სევილი, ბერნა, ბეთული, სელინი, ზელიჰა, სულ-
თანი, ალი...

ფიქრი სიჩუმემ შეაწყვეტინა, ხმები აღარ ის-
მოდა. რა მოხდა? შიშმა აიტანა. იმედის დაკარგვა
არ უნდოდა. ტელევიზიით ჰქონდა ნანახი, მინისძ-
ვრის პირველ დღეებში მასშველი რაზმი დიდი სი-
ფრთხილით ეძებდა დაზარალებულებს, რამდენ-
იმე დღის შემდეგ კი, იმედგადაწურულები, მინის
მთხრელი მანქანებით იღებდნენ ნანგრევებს.

განა კიდევ რამდენ ხანს გაძლებდა? ხელ-
ფეხს უკვე ველარ გრძობდა. გამწარებულმა
ტუჩები დაიკბინა, ცდილობდა ბევრი ეფიქრა და
რამენაირად გადარჩენილიყო...

წარმოშობით ლაზები იყვნენ, ტრაპიზონიდან.
ქალაქ ადაფაზარში მამის მამა გადმოსახლებულა
ოჯახით. სურსათის პატარა ბაკალეა გაუხსნია და
ასე გაჰქონდათ თავი მის ცოლსა და ხუთ შვილს.
მისი გარდაცვალების შემდეგ მალაზიას ძმები
ამუშავებდნენ. ორი წლის წინ, სიბელის მამა ავ-
არიით დაიღუპა. დედა-შვილს ყოველთვიურად,
კუთვნილი წილიდან, გარკვეულ თანხას უხდიდ-
ნენ. ცოტა ხნის წინ, ცხრამეტი წლის სიბელს, ახ-
ალგაზრდა ტაქსის მძღოლი – ჰაქანი გაურიგეს.
ბიძებმა ნიშნობა მოაწყვეს, ბინა უქირავეს, სადაც
ახალდაქორწინებულებს უნდა ეცხოვრათ, საჭირო
ნივთები იყიდეს და ქორწილის დღეც დათქვეს.

სიბელს ადრეც ჰყავდა მთხოვნელები, მაგრამ

არავინ მოსწონებია. ჰაქანით კი რატომღაც მა-
ლევე მოიხიბლა და დათანხმდა. რადგანაც დე-
დასთან დაცლილება უძნელდებოდა, ახალი ბინა
ახლოსვე იქირავეს.

იქნებ ის სახლიც დაინგრა და მისი მზითვეი
ახლა ნანგრევებშია მიმოფანტული?

სიბელმა მძაფრად შეიგრძნო ამქვეყნიური
ამაოება:

– ადამიანები ხომ მთელი სიცოცხლის მან-
ძილზე მუშაობენ, სახლებს აშენებენ, არემონტე-
ბენ, ავეჯს ყიდულობენ, თითოეულ სახმარ ნივთს
საგულდაგულოდ არჩევენ, რამდენ რამეს იკლე-
ბენ და მანქანებს ყიდულობენ. ერთ ამბავში არიან
და სულაც არ ფიქრობენ, რომ შეიძლება მოუ-
ლოდნელად დაესვას წერტილი მათ ცხოვრებას...

გრძნობდა ძალა აღარ ჰქონდა. თანდათან
ლოდინის, აზროვნების, ფიქრის სურვილი
დაეკარგა. უკვე აღარ იცოდა, რომელი ჯობდა:
გადარჩენა თუ სიკვდილი?!

...სამაშველო რაზმის წევრებმა, უგონო მდ-
გომარეობაში მყოფი, თითქმის სულ გალურჯებ-
ული სიბელი, მინისძვრიდან მესამე დღეს იპოვეს.
დედამისის გაშავებული, დაფლეთილი სხეულიც
მის თავთან აღმოჩნდა...

ერთი თვე იწვა სტამბოლში, acibaden-ის საა-
ვადმყოფოში, მერე ფსიქოლოგთან მკურნალობ-
და. გამოჯანმრთელებული დროებით ქალაქ
ბოლუში, მინისძვრით დაზარალებულთათვის
განკუთვნილ საერთო კარავში შეასახლეს.

მისი სანათესაოდან არავინ არ გადარჩე-
ნილიყო. არც ჰაქანი.

სიბელს წარსული აღარ ჰქონდა, არც ის
იცოდა მომავალში რა იქნებოდა. საათობით იჯდა
კარვის წინ უტყვად და უაზროდ გასცქეროდა
სივრცეს...

მეჩეთი

ქორმელში 1971 წლის ზაფხული იდგა. სოფ-
ლის მცხოვრებთ, აღარც ახსოვდათ, როდის აშენ-
და აქ სალოცავი. ადრე ამ სოფელში სომხებს
უცხოვრიათ. სახელადაც ქიორმელიქი ჰრქმევია,
რაც თურქულად ცალთვალა მელიქს ნიშნავს.
ერთსართულიანი სახლები წითელი კლდეების
ძირში აშენებინათ. ქორმელი თორთუმის რაიონს
მიეკუთვნებოდა და მთაში მდებარეობდა.

...ნაზიმი, ყინულივით ცივი წყლით სალო-
ცავად გასუფთავდა. მერე პერანგის აკეცილი
სახელოები და შარვლის ტოტები გაისწორა და
მეჩეთისკენ გაემართა. პარასკევი იყო, შუადღე,
მუსულმანებისთვის წმინდა დღე. ამ დღეს მამაკ-
აცები შუადღის ლოცვას აუცილებლად მეჩეთში
აღასრულებენ. ჯუმა ნამაზის¹ დამთავრების შემ-

დეგ სოფლის იმამი² მრევლს არიგებს თუ როგორ
უნდა იცხოვროს რწმენით, პატიოსნად, დაეხმა-
როს გაჭირვებაში მყოფთ; ყურანიდან კითხუ-
ლობს გარკვეულ მონაკვეთებს...

მეჩეთი ხალხით გაივსო. მცირე ზომის დარ-
ბაში სუნთქვა ჭირდა. ჭერიც აქა-იქ დაზიანებუ-
ლიყო და მიწა ცვიოდა.

შინ მიმავალმა ნაზიმმა, გზაში მტკიცე გად-
ანყვეტილება მიიღო: – სოფელს ახალი მეჩეთი
ესაჭიროებოდა. იმ საღამოსვე მოძებნა თანამოაზ-
რეები და უხუცეს ჰაჯი ახმედის სახლში შეკრიბა.

სია შეადგინეს. ყველას შეძლებისდაგვარად
უნდა გაელო თანხა. რაიონიდანაც მოითხოვდნენ
დახმარებას. ნაზიმმა გერმანიაში მცხოვრებ თა-
ნასოფლელებს წერილი მისწერა, სადაც ახალი

1 ჯუმა ნამაზი – პარასკევის ლოცვა.

2 იმამი – სასულიერო პირი.

მეჩეთის მშენებლობაში მონაწილეობის მიღებას სთხოვდა.

დილაუთენია შეკაზმა ცხენი და რაიონისკენ გაემართა. იქ მას კარგად იცნობდნენ, პატივსაც სცემდნენ. სოფლის სიკეთისთვის ზრუნვა უყვარდა. აგერ, რამდენი ხანია, დაწყებითი სკოლის გახსნას მოითხოვდა. ბავშვებს მეზობელი სოფლის სკოლაში უწევდათ სიარული. ზოგიერთი მოშობელი კი, სიშორის გამო არ უშვებდა შვილს.

ნაზიმი რომ დაოჯახდა, მამამისმა ჯიჰანმა სოფლის შუაგულში, მოზრდილი მიწის ნაკვეთი აჩუქა სახლის ასაშენებლად. მას და მის ცოლს პირველი შვილი ცხრა თვისა მოუკვდათ სახადით. შემდგომ სამი ვაჟი და სამი ქალიშვილი შეეძინათ.

შემდგომად ცხოვრობდნენ. ცხვარი და ძროხა ბევრი ჰყავდათ. მათ ოჯახში სტუმარი არ ილეოდა. ქიმიცი ხელმარჯვე დიასახლისი გამოდგა. ნაზიმის სტუმართმოყვარეობა იმდენად ცნობილი იყო, რომ უცნობებიც კი მათ სახლს ეძებდნენ ღამის გასათევად. ჭკვიანი კაცი იყო ნაზიმი. სოფელში თუ ვინმეს რაიმე პრობლემა ჰქონდა, ჭკუის საკითხავადაც მასთან მიდიოდნენ.

სოფლის კეთილდღეობისთვის ზრუნვა უყვარდა. სკოლის ასაშენებლად საკუთარი ნაკვეთის ნაწილი გაიღო უსასყიდლოდ. შემოდგომით მშენებლობა უნდა დაწყებულიყო. მანამდე კი, რამენაირად ახალი მეჩეთის ამბავი იყო მოსაგვარებელი.

თორთუმიდან ერზრუმში გააგზავნეს, რადგანაც მთავარ ინსტრუქტორს ადგილზე უნდა შეემონებინა ძველი მეჩეთის მდგომარეობა, კომისიას დაედგინა, ჰქონდა თუ არა შენობას რაიმე ისტორიული ფასეულობა და მხოლოდ ამის შემდეგ გახდებოდა შესაძლებელი, ახალი მეჩეთის მშენებლობისთვის ბრძანების გაცემა.

ერზრუმში რომ შევიდა, უკვე საღამოს ლოცვის დრო მოსულიყო. მთავრობაში მისასვლელად გვიანი იყო და ის ღამე, ახლო მეგობრის ოჯახში გაათია.

...გარეთ რომ გამოვიდა, ჯერ კიდევ დილის სუსხი იდგა. ქუჩაში მხოლოდ მისი ცხენის ფლოქვების ხმა ისმოდა...

საქმე სოფლის სასარგებლოდ გადაწყდა. ერთ თვეში ახალი მეჩეთის აუცილებლობის საკითხი მოგვარდა და გეგმაც დამტკიცდა.

ერთ-ერთ კვირა დღეს სოფლელებმა ჯერ ილოცეს, მერე ზეცისკენ ალაპრეს ხელები, ალაჰს შენდობა შესთხოვეს და მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყეს ძველი მეჩეთის დანგრევა. პირველმა ნაზიმმა ითავა სახურავიდან მწვანედ აბიზინებული მიწის ბელტების გადმოყრა. ბავშვები ჯერ შორიდან უყურებდნენ, მერე შედარებით მოზრდილებმაც მიიღეს საერთო საქმეში მონაწილეობა. ურიკებით დიდი მონდომებით მიჰქონდათ სოფლის ბოლოს ნაშალი.

ვიდრე ახალ მეჩეთს ააშენებდნენ კაცები მე-

დრესეში¹ ლოცულობდნენ.

შემოდგომის დასაწყისში საჭირო თანხა შეგროვდა და ლოცვა-კურთხევით საძირკველიც გაჭრეს. იმავდროულად, რაიონიდან ჩამოსულმა მუშებმა სკოლის მშენებლობაც დაიწყეს.

...მეჩეთის აშენებამ სამ წელიწადს გასტანა. თითქოს ყველაფერი კარგად მიდიოდა. არეულობა კი მაშინ დაიწყო, როდესაც ნაზიმმა ერთ-ერთ თავყრილობაზე განაცხადა: – მეჩეთს მინარეთიც უნდა მივაშენოთო. ამისთვის ახალი თანხები და მცოდნე მუშახელი იყო საჭირო.

სოფელი ორად გაიყო. ერთ მხარეს (უმრავლესობას) სჯეროდა მინარეთის აუცილებლობა; მეორე (უმცირესობა) კი წინააღმდეგი იყო. ესენი სწორედ ის ადამიანები იყვნენ, რომლებიც მაინც-დამაინც დიდად არ გამოირჩეოდნენ რწმენით და მეჩეთში სიარულით.

ნაზიმი ცდილობდა მათ დარწმუნებას, რომ მეჩეთი მინარეთის გარეშე არ უნდა დაეტოვებინათ, მაგრამ მათ ქვა ააგდეს და თავი შეუშვირეს:

– მთის პატარა სოფლისთვის, მეჩეთიც საკმარისიაო!.. – ამბობდნენ.

ნაზიმმა უკან მაინც არ დაიხია და ისევ დაიწყო ფულის შეგროვება. გამთენიისას მდინარეში ჩადიოდა და შუადღემდე ღამს ხაპავდა. მალე სხვებიც შეუერთდნენ. ერთხელ ღამის ამოსაზიდად, მონინალმდეგეთა ჯგუფიდანაც გააგზავნა კაცები. მათაც ხალხში უარის თქმა ვერ გაბედეს და დაბოლმილებმა დაიწყეს ღამის მოზიდვა.

საღამოს ლოცვის შემდეგ, ნაზიმი და რამდენიმე უხუცესი შებინდებამდე იდგნენ მშენებლობასთან და საუბრობდნენ. ისინიც რომ წავიდნენ, ცოტა ხანს კიდევ დარჩა და მეორე დღის გეგმა დააწყეს. ცა იქუფრებოდა. სადაცაა წვიმას დაიწყებდა. ქარმა ახალგაზომცხვარი პურის სურნელება მოიყოლა. დაღლილი და მოშინებული იყო.

– ბისმილაჰ!² – თქვა და წამოდგა. იქვე ვილაცის ლანდი დალანდა. იცნო, ეს ის ჰუსნუ იყო, ყველაზე მეტად რომ აპროტესტებდა მინარეთის აუცილებლობას. ნაზიმს მისი დანახვა არ ესიამოვნა.

– სოფლის მშენებელს ვახლავარ! – ჩაშავებული კბილები გამოაჩინა ჰუსნუმ. ამ დროს რამდენიმე მისი თანამოაზრე კიდევ გამოჩნდა. წრეში მოაქციეს. ნაზიმი ფიზიკურად ძლიერი იყო, თუმცა ჩხუბს ყოველთვის ერიდებოდა. სოფელშიც მხოლოდ მას ჰქონდა იარაღის კანონიერად ტარების უფლება, რომელსაც თითქმის არ იყენებდა.

მკლავი ძლიერად მოიქნია. ჰუსნუ ნაბარბაცდა და დაეცა. დანარჩენები ერთდროულად დაესხნენ თავს. დიდხანს უმკლავდებოდა, ის იყო აჯობა კიდევ, რომ თავში ძლიერი დარტყმა იგრძნო და ადგილზევე ჩაიკეცა...

გონზე ცოლის კვილმა მოიყვანა. ბავშვები

¹ მედრესე – ადგილი, სადაც ყურანს ასწავლიან.

² ბისმილაჰ (არაბ.) – ღვთის სახელით.

ტიროდნენ. მამამისი ჯიჰანი სანადირო თოფით ხელში, მთელ სოფელში ამის ჩამდენს ეძებდა. თავდამსხმელები ერზრუმში გაქცეულიყვნენ.

ნაზიმს თავბრუ ეხვეოდა, პირში სისხლის გემო ჰქონდა. წვეტიან ქვას თავის მარჯვენა მხარე ყურამდე გაეხეთქა. სოფლის ექიმბაშმა საფენები დაადო, მაგრამ ჭრილობა დიდი იყო და ნაკერის დადებას საჭიროებდა.

ოლთუს საავადმყოფოში დაკითხეს ჟანდარმებმა. ნაზიმს არავისთვის უჩივლია. რამდენიმე დღის შემდეგ სოფელში დაბრუნდა და ცოლის მუ-

დარის მიუხედავად, ისევ მშენებლობას მიაშურა...

სამი წლის შემდეგ, ერზრუმიდან მოწვეული სტუმრების თანდასწრებით, საზეიმოდ გაიხსნა ახალი მეჩეთი, რომელსაც კოხტა მინარეთი ამშვენებდა. სწორედ იქიდან ნაიკითხა მოლამ პირველი ეზანი.¹

სოფელს ახლა უკვე სკოლაც ჰქონდა და მეჩეთიც.

ნაზიმი ბედნიერი შეჰყურებდა სალოცავს, სკოლას და სოფლის სამედიცინო ამბულატორიის მშენებლობაზე ფიქრობდა...

ფატმას სიკვდილი

მეტყველებდა კარგული ფატმა გაუნძრევლად იწვა და სხივჩამქრალი თვალებით სივრცეს გასცქეროდა. კარგა ხანია იცოდა, რომ ვერაფერს შეცვლიდა და ბედს თითქმის შერიგებოდა. გარეთ შემოდგომა იდგა. უცებ ძლიერ მოუნდა უკანასკნელად შეესუნთქა სუფთა ჰაერი. თვალებით ოთახის კუთხეში ჩამუხლული დედა მოძებნა. ქალი ლოცულობდა და შვილის მზერა ვერ შენიშნა. ის ისევ ფანჯარას მიაჩერდა. გაყვითლებული ფოთლები უმწეოდ ებლაუჭებოდნენ ტოტებს და ანაზდად მოვარდნილ ქართან გამკლავებას ცდილობდნენ. თვითონაც გარეთ ყოფნა მოუნდა. რამდენიმე ხნის წინ, ქმრის სოფელში, დედამთილს გაჰყავდა სუფთა ჰაერზე. ძალაგამოლეულ მკლავებს კისერზე მოაჭდობდა და ისიც თოჯინასავით შემსუბუქებულ რძალს უმაღ აიტაცებდა. სახლთან ახლოს დასვამდა სახელდახელოდ გაშლილ ლეიბზე და თვითონაც იქვე მიუჯდებოდა ურყევ ბურჯად...

ახლა კი თვითონაც იმ ფოთოლივით მონყდებოდა, ქარმა რომ მოგლიჯა ახლახანს და ფრიალ-ფრიალით გაიყოლა.

ბავშვები მოენატრა, – ნეტავ, როგორ შეეგუებებიან უდედობას? ორივე თვალწინ დაუდგა და თითქოს იგრძნო კიდეც მათი შეხება. თვალები აუნყლიანდა. ტირილის თავიც აღარ ჰქონდა.

ისევ ტკივილებმა მოუარეს, მთელი სხეული ემსხვრეოდა. გრძნობდა, როგორ უახლოვდებოდა გულს წყეული სენი და მალე ბოლოსაც მოუღებდა. გამშრალი პირი გააღო, რაღაცის თქმა უნდოდა, მაგრამ ვერ მოახერხა. დედა, რომელიც ახლა საწოლთან ჩამუხლულიყო წამოდგა და შუბლზე ხელი გადაუსვა. ქალს მწუხარებისგან სახე გაქვავებოდა, გული კი გახეთქვას ჰქონდა. მამა კართან იდგა ცრემლგამშრალი.

ეზოში ნათესავები ტრიალებდნენ. ყველანი დაზაფრულიყვნენ გარდაუვალი უბედურების მოლოდინში. ცალი თვალი ჭიშკრისკენ ეჭირათ – ქმარი, რომელსაც ბავშვები უნდა მოეყვანა, იგვიანებდა. ყველაზე ძალიან კი მას ფატმა ელო-

და. ტკივილამდე მისული სიყვარულით უყვარდა კაცი. თვალები დახუჭა, რათა მისი სახება დაენახა.

– რა უმწეო იქნება, უჩემოდ, – გაიფიქრა და სხვა ქალი წარმოიდგინა მის გვერდით. სიმწრისგან გული მოენურა და სუნთქვა შეეკრა. არა! ფიქრიც კი ზარავდა. ის ჯერ კიდევ მას ეკუთვნის, მხოლოდ მას! ნეტავ მოუსწროს, კიდევე ერთხელ შეეხოს...

ბოლო სამი თვის განმავლობაში ქმარი გვერდიდან არ მოშორებია, ცდილობდა რაც შეიძლება მეტი სიხარული ერუქებინა მისთვის. ფატმა მართლაც ბედნიერი იყო, მაგრამ ვიღაც ბოროტი გამუდმებით ჩასძახოდა:

„შენ მალე მოკვდები... მოკვდები“ და ამით ფერებს აცლიდა მის ბედნიერებას.

...თვალები გაახილა. ისინი, ვისი დანახვაც ასე ძალიან სურდა, კიდევე არ ჩანდნენ. გარეთ ქარი ძლიერდებოდა. ჩამოცვნილი ფოთლებით გადაივსო ეზო. ის კი ელოდა... ელოდა მომაკვდვის უსასოო მოლოდინით...

თითები უკვე სულ გაეყინა, სიცივე მუხლებსკენ მიცოცავდა. ლოცვა დაიწყო, მიხვდა სხვა რამეზე ფიქრს აზრი ეკარგებოდა. შეუცნობლის მოლოდინს მიენდო. ლოცულობდა, სიტყვები თავისთავად მოდიოდნენ. საშინელი სენი უკვე გულისკენ აფათურებდა ცივ ხელებს. უფალს შეავედრა საყვარელი ადამიანები, იცოდა მათ უკვე ვედარასოდეს ნახავდა. მისმა ტვინმა გამალებით დაიწყო მუშაობა. მესხიერებაში ამოუტივტივდა ცხოვრების ყველა მნიშვნელოვანი მომენტი. კადრები ერთმანეთს ცვლიდნენ, ათვალეიერებდა და ცდილობდა ყველაზე ძვირფასი ამოერჩია.

აი, პირველად შეხვდა თავის საქმროს, თავი მორცხვად აქვს დახრილი და ლოყები წამოწითლებია;

აქ, პირველი შვილის სიცოცხლე იგრძნო მკერდქვეშ;

მეორე ბიჭს აბანავებენ ერთად, პანიას წყალი სიამოვნებს და საყვარლად ჭყლოპინებს. ქმარი სიყვარულით უცქერს ცოლ-შვილს...

¹ ეზანი – მრევლის სალოცავად მოსახმობი ლოცვა.

ოჰ, ღმერთო! ყველა მოგონება ძვირფასია... მთაზე ადიან. ირგვლივ უამრავი ყვავილია. ქმარმა, შემადღებულზე დედოფალივით დასვა, ულამაზესი გვირგვინი მოუწნა და თავზე დაადგა. მერე სახე დაუკოცნა, ნაზად და სევდიანად. ფატმა ხედავს მის თვალებში ჩაბუდებულ შიშს, მაგრამ არ იმჩნევს. გულში კი ჯიუტად იმეორებს – შენ ჩემი ხარ! გესმის? ჩემი!..
უკვე ცხადად იგრძნო აღსასრულის მოახ-

იჯისი

ებრუ, ქმარს და სხვა ტურისტებს ჩამორჩა და ირგვლივ წყნარად მიმოიხედა. მარტოდ ყოფნა სიამოვნებდა. ეფესში იზმირიდან ჩამოვიდნენ. გზა ერთ საათში გალიეს. არ დაღლილან. ინტერესით დაათვალიერეს ქალღმერთ არტემიდას სალოცავის ნანგრევები, წმინდა იოანეს ეკლესია და საფლავი, მარიამ ღვთისმშობლის სახლ-ეკლესია. ეფესი, დასავლეთ ანატოლიის ყველაზე ლამაზ ადგილას გაეშენებინათ. რომაელების მმართველობის დროს ხუთასამდე ქალაქის დედაქალაქი ყოფილა. ეს ის წლები იყო, როდესაც წმინდა იოანე მოღვაწეობდა და ჰომეროსსაც უკვე დაწერილი ჰქონდა თავისი უკვდავი პოემები.

ქალაქში თურმე 25 000 ადამიანი ცხოვრობდა. აპრილის თვეში ქალღმერთ არტემიდასადმი მიძღვნილი დღესასწაული იმართებოდა. მოქალაქეების ცხოვრებაში დიდი ადგილი ეკავა თეატრს. აქაური მსახიობები იმდენად ცნობილები ყოფილან, რომ მათ სანახავად ათენიდან და იერუსალიმიდანაც კი ჩამოდიოდა მაყურებელი.

არტემიდა ეფესელის სალოცავი, ძველი მსოფლიოს შვიდი საოცრებიდან ერთ-ერთად ითვლებოდა.

აქ ნანგრევებსაც კი ბრწყინვალე იერსახე ჰქონდა. რომის სახელმწიფოს დაცემის შემდეგ, ეფესი დიდი ხნის განმავლობაში დაზინყებას მიეცა. მხოლოდ საუკუნის წინ დაიწყეს ანტიკური ქალაქის არქეოლოგიური გათხრები, ბოლო ათი წლის მანძილზე კი, სარესტავრაციო სამუშაოები.

ებრუ გამარჯვების ქალღმერთ ნიკეს რელიეფურ გამოსახულებასთან, უძველეს ქვაზე ჩამოჯდა.

– ვინ იცის, აქ, რამდენი ეფესელი მოსულა, შეუსვენია. მშვიდმა გარემომ და მზემ მოთენთა. მარმარილოს სვეტს მიყრდნობილმა თვალები დახუჭა...

ის და სერდარი ერთი წლის წინ დაქორწინდნენ. თავლობის თვე სამხრეთ აფრიკაში გაატარეს. თავს ბედნიერად გრძნობდა. წლები ტკივილსა და ცრემლში ჰქონდა გალეული:

– რვა კლასის დამთავრების შემდეგ, მშობლებმა სწავლის გაგრძელების უფლება აღარ მისცეს. ისიც მთელ დღეს ხელსაქმესა და ოჯახის საქმეს ანდომებდა. შვიდ და-ძმამ რიგით მესა-

ლოება. ხელისგულებში მოაგროვა ყველა მოგონება და აჰა, მოვიდა...

ძლიერი ტკივილი საოცარმა სიმსუბუქემ შეცვალა...

ჩიტივით შეფრთხილდა და უსასრულობაში გაფრინდა...

დედამ გოდებით დაუხუჭა მოლოდინით დამშრალი თვალები...

მეს საქმეს რა გამოუღევედა. იმხანად უფროსი ძმა ცოლშვილიანი, მომდევნო ძმა ჯარისკაცი, დანარჩენები სკოლის მოსწავლეები, სულ პატარა კი ჯერ ისევ ძუძუზე იყო.

ერთხელ დილით დედამ ადრიანად გააღვიძა და უთხრა: – სალამოს სტუმრები მოდიან, ნამცხვრები და ლეზელებია გამოსაცხობი. შეკითხვაზე, თუ ვინ იყვნენ სტუმრები, – მოვლენ და ნახავო. – უპასუხა ქალმა.

სტუმრების მოსვლის დრო რომ მოახლოვდა, მამამისმა ბავშვებს სასტუმრო ოთახში ყოფნა აუკრძალა. ებრუ რალაც ცუდის მოლოდინში გაირინდა.

ზუსტად რვა საათზე, კარზე ზარი დარეკეს. უფროსებმა სტუმრები ოთახში შეიპატიჟეს. ებრუ სამზარეულოდან უგდებდა ყურს მათ საუბარს, არავის ხმა არ ეცნო.

– ნეტა ვინ არიან? — გაიფიქრა და დედაც შემოვიდა.

– აბა, შენ იცი შვილო, როგორ მოემსახურები სტუმრებს!

ებრუ შეცბა, დედა თვალს ვერ უსწორებდა.

საკუთარი ხელით მოდუღებული ყავა რომ ჩამოარიგა, მოსულები ფარულად შეათვალიერა. სამნი იყვნენ, ხანშიშესული კაცი და ქალი და მათ გვერდით, ოცდაათ წელს გადაცილებული, ხმელ-ხმელი გარეგნობის მამაკაცი.

ის იყო გასვლას აპირებდა, რომ მამამ შეაჩერა:

– დარჩი! სტუმრებს სათქმელი აქვთ!..

იმ სალამოს ებრუ დანიშნეს. მარწუხივით უჭერდა თითზე ნამოცმული ბეჭედი და ყელში უტყვი ცრემლები ჩასდიოდა. ხან დედას შეხედა დაბინდული მზერით ხან მამას. ბოლოს ოთახიდან გავარდა.

– ებრუ! – მამის მკაცრმა ხმამ გული შეუქანა. შეშინებული ბავშვების ოთახში შევარდა და და-ძმას ჩაეხუტა...

ერთ თვეში მოუშზადეს მზითევი და ოცი წლით უფროს კაცს გააყოლეს ცოლად.

მამინ ებრუ თხუთმეტი წლის იყო...

შვილი არ ეყოლათ. ქმარმა ქორწინების მეხუთე წლისთავზე მეორე ცოლი მოიყვანა. ებრუმ ქმარი ვერ შეიყვარა. კაციც დიდად არ იწუხებდა

თავს ზრუნვით და თბილი მოპყრობით. შვილიც რომ ვერ გაუჩინა, დედის და დების გულსატკენ სიტყვებს ისიც უერთდებოდა და მაშინ სიკვდილის მეტი აღარაფერი უნდოდა საცოდავ ქალს.

სამაგიეროდ, მეორე ცოლმა წლისთავზე ტყუპები გააჩინა. ბავშვების აღზრდაში ისიც ეხმარებოდა. ოჯახის საქმე განანილებული ჰქონდათ და ცდილობდნენ ერთმანეთისთვის ახლობლები თუ არა მტრები მაინც არ ყოფილიყვნენ.

კაცი ხან ებრუს საძინებელში იძინებდა, ხანაც მეორე ცოლის ოთახში. ბოლოს დაავადმყოფდა და უფრო ხშირად სასტუმრო ოთახში წვებოდა დივანზე. ექიმებმა ყელის კიბო დაუდგინეს. ბოლო ხანს, შეტევები ლამლამობით ეწყებოდა. იჯდა ებრუ ჩაბნელებულ ფანჯარასთან, მორიგ კრიზისს ელოდა და თავის შავ ბედზე ფიქრობდა. იხსენებდა, როგორ უნდოდა თავის უღიმღამო ბავშვობაში მალე გაზრდა. დიდობაში კი, სანატრელად სწორედ ის უსიხარულო ბავშვობა ჰქონდა მხოლოდ.

კაცი, მეორე ცოლის მორიგეობის ღამეს გარდაიცვალა. ებრუ ქალის ქვითინმა გამოაღვიძა. აღრიალებული ტყუპები მამის გაციებულ სხეულს არ შორდებოდნენ. როგორი უცხო იყო მისთვის ქმარი. დილით დედამთილი და მულები მოვიდნენ ქმარ-შვილით. ოთახში ებრუსთვის ადგილიც აღარ დარჩა.

მიცვალებული მზის ჩასვლამდე დაკრძალეს და მეზობლებს ჰალვა დაურიგეს.

ერთი კვირის შემდეგ, ებრუმ მოკრიფა თავისი პირადი ნივთები და რადგანაც მშობლების სახლში დაბრუნებაზე ოცნებაც არ შეეძლო, ქალაქის მუნიციპალიტეტთან არსებულ თავშესაფარს მიაშურა. მალევე, იქაური მენეჯერის დახმარებით ექვსთვიანი სამედიცინო კურსები გაიარა და თავშესაფრის ექთნად დაინიშნა მუშაობა. სწორედ აქ გაიცნო სერდარი, რომელიც დიდ დახმარებას უწევდა დაწესებულებას. იმ დღესაც, წამლები შემოიტანეს. ებრუმ საბუთებს ხელი მოაწერა და მალა, წარმოსადგე მამაკაცს გაუწოდა. დაჟინებულ მზერას რომ წააწყდა, დაიბნა. ვერ მიხვდა, რა ხდებოდა. მას ხომ არასდროს ეგრძნო მამაკაცისგან ყურადღება, მზრუნველობა. დაახლოებით ერთი საათი ისაუბრეს. აქამდე ასე გულგახსნილი არავისთან ყოფილა. საღამოს მარტოდ დარჩენილს, გრძნობებში გაორებულს ვერ გაერკვია, სწორად მოიქცა თუ არა უცხო მამაკაცს გული რომ გადაუშალა.

დილით კურიერმა, სერდარისგან ყვავილების თაიგული და ბარათი მოუტანა, სადაც იმ საღამოს ვახშამზე ეპატიჟებოდა.

სადად და ღარიბულად იყო ჩაცმული ებრუ. მდიდრული და გაბრწყინებული რესტორანი კიდევ უფრო ბოჭავდა. უხერხულად და გაუბედ-

ავად იქცეოდა. სერდარი თავისი ცხოვრების შესახებ მოუყვა. ორი წლის წინ, ცოლს გამოორებოდა, შვილი არ ჰყავდა. თავისი ფირმა ჰქონდა, რომელიც აფრიკის ქვეყნებში სამშენებლო საქმეებს აწარმოებდა.

ებრუს სადა სილამაზით და უბრალოებით მოხიბლულმა სერდარმა, მალევე შესთავაზა ოჯახის შექმნა.

ნიშნობა თავშესაფარში მოაწყვეს. ორ კვირაში ხელიც მოაწერეს.

ერთმანეთი უზომოდ შეუყვარდათ. ებრუ დაქალდა, გალამაზდა. თავისი ფიქრებისა და აზრების გამოხატვა ისწავლა. გემოვნება დაეხვეწა. ლიცეუმში დაუსწრებლად დაამთავრა და უმაღლესში მისაღები გამოცდებისთვის დაინიშნა მომზადება. ბოლო დროს ძალიან გადაიღალა და სწორედ დასასვენებლად მოუწყო სერდარმა ეს მცირე მოგზაურობა ეფესში...

თმაზე ხელის შეხება იგრძნო, წამოდგომა დააპირა, მაგრამ სერდარმა არ გაუშვა. თვითონაც გვერდით მიუჯდა და ხელი მოხვია.

დაღამებამდე სქოლასტიკური აბანოები და სქოლასტიკის უთაო ქანდაკებაც მოინახულეს. მანქანაში შთაბეჭდილებებით დატვირთულები ჩასხდნენ. ღამის გასათევად გერმენჯიქის სამკურნალო წყლების კომპლექსისკენ გაემართნენ. იქამდე, დაახლოებით 30 კილომეტრი იყო. კარგად ჩამოზნულდა. ეფესმა მოაჯადოვით და დაღალათ. ერთი სული ჰქონდათ აბაზანა მიეღოთ და დაესვენათ. სერდარი მის არყოფნაში ჯგუფთან ერთად რაც დაათვალიერა იმ ადგილების შესახებ ლაპარაკობდა. ებრუმ თავი სერდარის მხარზე ჩამოედო და მიიძინა. კაცი ფიქრებში ჩაეფლო. ბევრი საქმე დაუგროვდა. აფრიკაშიც წასასვლელი იყო, ახალი სასწავლო კომპლექსის აშენებას გეგმავდა და იქაურ სამინისტროსთან დოკუმენტაცია ჰქონდა მოსაგვარებელი...

ფიქრებიდან, მოპირდაპირე მხრიდან, მის ზოლზე სწრაფად მომავალმა სატვირთო მანქანის სირენის ხმამ გამოიყვანა. სწრაფად ანთო საავარიო ფარები და საჭე მარჯვნივ დაატრიალა. შეჯახების და მინების მსხვერვის ხმა ხანგრძლივმა სიჩუმემ შთანთქა...

გასისხლიანებული ებრუს დანახვაზე სერდარი მძიმე შოკში ჩავარდა და რეალობის აღქმის უნარი დროებით დაკარგა.

პოლიცია მალევე მოვიდა. ამოტრიალებული სატვირთო მანქანის მძღოლი სასწრაფო დახმარების მანქანამ ჯერ კიდევ ცოცხალი წაიყვანა. სერდარი ელექტრო გაყვანილობის ბოძს შეჯახებოდა. ებრუს მინის ნამსხვრევებით საძილე არტერია ჰქონდა გადაჭრილი. ექსპერტმა ოქმში წამიერი სიკვდილი დააფიქსირა. ებრუ 27 წლის იყო.

თინათინ
თელაველი

რაც არ უნდა იჩქარო, დროში განა ეტევი?!..
ვინლა ჩივის გასწრებას, ვერაფრით, ვერ ენევი...
ამად, სჯობს, რომ სიწოცხლის –
ზღვა შარბათის – დავლიოთ,
სჯობს: სიწოცხლე, ნეტარი, – სიყვარულში გავლიოთ...

თინათინ თელაველი

მარტია...

მარტია... ცხოვრება იღვიძებს, ჩქეფს...
ყურს უგდებს ტყის ხმაურს, ექოთი მჟღერს,
ბუღბუღ-იადონთა საამო ხმებს,
უხმობს მზის ცელქ სხივებს, სანუკვარს, მწველს...
გულიც მზით ივსება, არა სცნობს წლებს,
უკვირს, რომ აქამდე, უშენოდ, ძლებს,
ის, მხოლოდ, შენ გეტრფის, ის, შენთვის ძგერს...
მნამს, სიყვარულის მზით, მთებს შევძრავთ, მთებს...

ნეტავ, ზედი რას მიმზადებს!..

განცდებით დავიარები, ყველგან, – სახლში, თუ კარში,
ნისლები შემომეჯარა, ბზარი გამიკრთა ხმაში...
არც კაეშანი არ მტოვებს, კაეშანს, ფიქრებს ვაშლი,
მაღელვებს, მზაფრავს, ეს, ფიქრი, ჭირხლი ამენტო თმაში,
ნეტავ, მეც, როდის მენვევა, სვე, ცეცხლისმფრქვევი რაშით,
ნეტავ, იგი, რას მპირდება, ოცნება ფრთებს, თუ, გაშლის

მოხედვასაც ვერ ასწრებ...

დროის რაშნი, ზესწრაფნი, თავანყვევით მიჰქრიან,
არც სიცოცხლეს არ სცნობენ, არც სიყვარულს, – ფიქრიანს,
მოხედვასაც ვერ ასწრებ: დრო, კი, უკვე, გასულა...
დღეს, რომ ეტრფი მომავალს, ხვალ, დარჩება წარსულად...
რაც არ უნდა იჩქარო, დროში განა ეტევი?!..
ვინლა ჩივის გასწრებას, ვერაფრით, ვერ ენევი...
ამად, სჯობს, რომ სიცოცხლის – ზღვა შარბათის – დავლიოთ,
სჯობს: სიცოცხლე, ნეტარი, – სიყვარულში გავლიოთ...

თითქოს...

თითქოს, შენზე ფიქრს მაიძულებს ქარი, მაძალებს, –
მე... შენზე ფიქრით დავყვები ქარს, ქუჩებს ნაქარევს, –
და... სიყვარულის ნაპერწკლებმა ცეცხლი გამაღეს...
მნამს, – მოედება, ეს, ხანძარი, შუკა-გზა-შარებს...

გაზაფხულოდა...

გაზაფხულოდა... ცის სიმრგვალებს,
ლოცვა ესმის ამ მთის, ამ ტყის,
ცაც და მინაც მზით ბრწყინვალეებს,
მერცხლის ბუდეს შვენი ბარტყი...
ულურტულეებენ, ჰანგებს ცვლიან,
ფრინველთ დასი, – მთაში ბარში...
სხივს ეტრფიან და იციან,
არ დატოვებს ისიც ვალში...

კვლავ გიყდის, კვლავ გელის...

წვეთი, წვეთს პოულობს, –
გზას იკვლევს,
და... ხდება ჩანჩქერი...
განცდა, – წამს დროულობს,
თავს იმტვრევს,
ვით, ქარში ნამქერი,
ფიქრი ფრთებს თხოულობს,
ცად იწევს,
მზით ხარობს და მღერის...
გული გულს მოუხმობს,
შენ გნატრობს,
კვლავ გიცდის, კვლავ გელის...

P.S.

და... თუ, ეს ჩანჩქერი,
მზის სხივით ბრწყინვალეებს,
ჩემი სიყვარული
შენ გირჩევს
და... იმედს მიმრავლებს...

თუ, არ ამზევებ...

დრონი მიჰქრინან, რა გითხრა, გული, –
ალარც აისობს, ალარც დაისობს...
თუ, არ ამზევებ, ეს, სიყვარული,
ფიქრში დადნება, ისარს დაისობს...

გულის მისაღზუნებს მღელვარს...

გულები, ერთურთს, წრფელად,
ვანდეთ, ვაჩუქეთ მხსნელად,
და... ნეტარებით ელავს,
გული ტრფობისგან ლელავს...
გული ტრფობისგან ლელავს, –
თუმცა, მაცვებს ჯერაც,
ზოგჯერ, უნდობი მზერა,
ნუთუ, ჩემი არ გჯერა?...
ვერ დავიჯერებ, ვერა,
ვერ დავიჯერებ ვერა...
ლამის, გავიჭრა ველად,

რუსთველის ტრფობის მჯერა,
ლამის, ვიარო ხელად,
სივრცეს ფიქრებით ვსერავ...
სივრცეს ფიქრებით ვსერავ...
შენზე ოცნებით მთევარს,
განდობ ფიქრს, ნატვრის მწევარს,
და... გულს, მაგ, გულის მხეველს,
ვით, სიყვარულის მძეველს,
ვით, სიყვარულის მძეველს...
როცა ტრფობის მზე მწველად,
ამინთებს ფიქრთა მწვერვალს,
მზის ნეტარებით ელვარს, –
გულს მისაღზუნებს მღელვარს,
გულს მისაღზუნებს მღელვარს...

ცხოვრება თვითონ გასწავლის...

ცხოვრება, თვითონ გასწავლის,
მართო შენი გზის დინება,
სიბრძნე სცნო, დღეის, ან, ხვალის
უფალმა, თუ, ეს ინება...

თელავს!..

თელავია ჩემი მზე, სიყვარულის ქალაქი,
მუდამ მწველი ხიბლით და სილამაზის ბარაქით,
ახალგაზრდა – მარადის, – მატყინით ჭარმაგი,
მზის სიცოცხლის მწენია უკვდავების არაკით...

ქარი...

ქარი მძლავრობდა, – სად არ იარა...
ირგვლივ, ქუჩები აანრილა,
როცა მიწყნარდა, – გადაიარა,
ხეთა რტოთ, კვალად აჩნდა იარა...

ვით, ქარი – მწვავს...

ქარი ქრის, ბობოქრობს, მახეზრებს თავს,
მიმღვრევს და მიღვრევს ფიქრების ზღვას,
ლოდინი, – ამდენი, – ვით, ქარი მწვავს,
და... მაინც შენ გეტრფი... რას გეტყვი, სხვას?!

გული მიგებდა...

ლამეს ვხატავდი ფერად სიზმრებად,
დილას – რიჟრაჟში ავაგორებდი,
ვიცოდი, კარგო, გული მიგებდა,
რომ სიყვარულით გამაგონებდი...

ტროფობას არა აქვს ზღვარი...

აირია ამინდი, ამოვარდა ქარი,
დაიბურა ცა ნისლით, ირგვლივ, არვინ არი,
მე, ქარშიაც დაგიცდი, ტროფობას არ აქვს ზღვარი,
და ნისლსაც მზედ მივიჩნევ, სიყვარულით
მდნარი...

ქვეყნად, ყველაფერი,

ვინამე სხვაგვარად...

ოცნება აციაგდა მზის სხივთა სადარად,
სხივები აცეკვდა, ნატვრამ მზით გვატარა,
შენი სიყვარული მალხენდა, მწვავდა, – რა,
ქვეყნად, ყველაფერი, ვინამე სხვაგვარად...

ვის?..

თუ, მკითხავენ, ნეტავ, ვის,
აჩუქებ გულს, ვის?..
გული არჩევანს არ სცვლის,
ფიქრი, შენსკენ დის...

P.S.

გონებას, თუ, უბრძანებ,
ფიქრს განმენდს და გაცრის,
გული, შეყვარებული
არჩევანს არ გაცვლის...

შენ გეტრფი...

შენ გეტრფი, შენ განდობ სიცოცხლეს,
ვგვევარ სიყვარულით მთვრალს,
უშენოდ, წამით ვერ ვიცოცხლებ,
შენ გიხსნი, ამ გულის კარს.
ერთად შევეგებოთ განთიადს,
ღმერთმა აგვარიდოს ავს,
გულში სიყვარული ანთია,
და... შენ განაცვალე თავს...

უნდა გვახსოვდეს...

უნდა გვახსოვდეს ქართველებს, ვარჩევდეთ რას და რისაგან,
რომ სიბრძნით უნდა განჭვრეტა, ცხოვრებას, ავ-კარგისაგან,
რომ, წინაპართა ნათქვამი, ხმად გვესმას: სიტყვად ღვთისაგან,
„სადაც არა სჯობს, გაცლა სჯობს, კარგისა მამაციისაგან“...

მსურს ეკითხათ, ნეტავ, ჩემთვის!..

ქარი დაქრის, დაჯირითობს და მტვრის ბუქი ზეცას ერთვის,
ლეღავს, ლეღავს, მაინც ცდილობს, მოეფეროს ზეცას, – ფრთებს შლის,
სად არ სწვდება მისი ფრთები: ვარძიას, თუ, აწყურს, ხერთვისს,
ქარის ფრთებს რად ვინატრებდი? – ხამს ეკითხათ, ნეტავ, ჩემთვის...

სიყვარული, კი, იფურჩქნება...

გულის ხმაური, ქარის ხმაურს რარიგ ედრება,
ვერც ტყემ მალხინა, – ბულბულთ ჰანგთა, – ტკბილმა, – ვერც ხმებმა,
რად არ ისმინა ღმერთმა, ნეტავ, ჩემი ვედრება, –
რად განმიახლეს განცდა მწველი, მწვანე ვერხვებმა?!
ნატვრა, ოცნება, ერთურთს სცვლის და მზით იმოძღვრება,
ფიქრთა ჭიდილიც თავანყვევით სივრცეს ერწყმება...
სიყვარული, კი, იფურჩქნება, კვლავ იკოკრება...
და... განცდის ტბაში იძირება ტროფობის ლერწმებად...

ცეული. ახლა კი ნამდვილად მოემზადა ასაფრენად, – წინა ფეხებზე გადააქვს მთელი სიმძიმე სხეულისა. სწრაფად შლის ულამაზეს, შავი კოპლებით მოჩითულ ფრთებს, ყაყაჩოს გვირგვინს რომ მიუგავს. შიგნით გამჭვირვალე, უნაზესი ფუნჯით მოხატული ფრთები მზეზე ბრწყინავს და ერთი შეხედვით ულონო მარმაში ასაფრენად უბიძგებს.

იქვე, ღობის გადაღმა, მოლზე ეშვება, ხელზე კი პანია, მოყვითალო ლაქას მიტოვებს, – საჩუქარიც ამას ჰქვია. მოხერხებულად მიიკვლევს გზას. ისეთი მსუბუქია, წამოყვლეულავებული ბალახი ვერც გრძნობს მის შეხებას. უცებ უჩინარდება, – სათქმელი პირზე მეყინება, ვერ ვასწრებ ჩავჩურჩულო სურვილი, რომელსაც, ვიცი, აუცილებლად შემისრულებს. „ჭიავ, ჭიავ, მაპოვინე, მე შენ დედას გაპოვინებ,“ – გონებიდან ამოტივტივდა ბავშვობის საყვარელი ფრაზა. თვითონ მიხვდება, ალბათ, რაც მინდა, რა მსურს ახლა, – ვიძეებდებ თავს. მისი დედისა რა მოგახსენოთ, მაგრამ მე კი მაპოვინა...

ის საოცარი ადგილი, რა ხანია, დროის ფარდის უკან იმალება, – ეს, კი, ნისლის რძისფერ ტალღათა დაუსრულებელი კედელია. ის გამჭვირვალეა. თითქმის, ცხადად წარმოვიდგინე, – ფორმა მიიღო ჩემს ირგვლივ გადაშლილი მიდამოს გარდასულმა იერსახემ, მაგრამ მეორე, უფრო სქელი ტალღა დაიძრა და ჩაინთქა ყოველივე ისე, რომ წყვილიაღმის ალარაფერი ჩანს... კვლავ ამოტივტივდა მომცრო ტყის „კუნძულ“ ნიაზე მსუბუქად მღელვარე ყანის ზედაპირის გადმოღმა.

...სხვა გზამ მომიყვანა ჩემს „სამოთხესთან“, რომლის აღწერასაც ახლა ვაპირებ, მაშინ სულ სხვა იყო...

აღმართს აათავებს თუ არა, ვენახებისა და ბოსტნების ბოლოში მიხვეტილი მიწის მწვერვალზე მოქცეული, უმაღლესი მიექანება. დამრეცხე ჩაყოლილი, საურმესთან ფეხს ითრევს, ფონი ვერ მოუნახავს და გზის პირში უხერხულად გაშეშებული. მტვრიანი საფარის ქვეშ გაუპარებია გადაქერილი-გადაფცქვნილი ფეხები, – თვითონ ვერ ბედავს შეუერთდეს თავისივე ორეულს, თავპირისმტვრევით რომ მიიჩქაროს დაბლობში ჩაკარგული ტყისკენ. სანამ მიაღწევდეს, კიდევ სერავს რამდენიმე იარა, რომელიც არასოდეს მოუშუშდება მის საცოდავად დანანვერებულ სხეულს.

ყვავილებისა და მოზრდილი მცენარეების ეს ვინრო ზოლი უამრავ წელს ითვლის არსებობისა. რამდენიმე ჰექტარზე წარაფი ისე გაუჩანაგებიათ, მხოლოდ ის გადარჩენილა, სულს ძლივსღა იტევს ნაგვემ სხეულში. ალბათ, ისიც აღიგვება პირისაგან მიწისა.

დილის გრძელი ჩრდილები დაჰფენია გზის მონაკვეთს. ნაპირებზე დატკეპნილი შუაგული ყვავილებითა და ბალახითაა დაფარული. უმაღლესი გრძნობ მათ მიძიმე ყოფას, – გვირგვინის გაჭეჭყილი ღეროდან და აბლაბუდა ფოთლებიდან მწარე სურნელს ნამი ძალას მატებს. ქათქათა, ყვითელგულა

გვირგვინებს კი აუტანელი ტკივილისგან ცვარი ცრემლებად ეღვენთებათ.

სამყურას ძირის ფოთლები შეხმობია, ყვავილები, თითქოს ცეცხლს ნაუნვავს, ღერო მიწაზე განრთხმული.

დაგვალულ ბალახზე დადებული მტვერი ნესტს ჩაუშუქებია.

ყაყაჩოები ყანიდან გამოსვლას ვერ ბედავენ. ისეთი ნაზები არიან, მონყვებთ თუ არა, მაშინვე ჭკნობას იწყებენ. მხოლოდ ცოცხლები ამშვენნიერებენ სამყაროს.

ბაბუნავერას ხომ ცხვირი ყველგან აქვს შერგული. სად არ ნახავთ: მდელოებზე, ველზე, ყანი-სპირებში, გზებზე. არ გაუმართლა, აბა, ამ ხრიოკზე რა სარგებელია. ფუმფულა „წვერს“ ჭორებად დაფანტავდა, მაგრამ შეშინებულს ბედის უკუღმართობით, მკაცრად შემოუკეცავს ყვავილის საფარველი და ხმის ამოღების სურვილი დაუკარგავს.

ქარისგან უთავბოლოდ მიყრილ-მოყრილი, მორკალული ფოთლები და მათ ქვემოდან გამომზირალი თავთავები ცის მუქ სილურჯეში, ზოლებად ჩაცურებული ღრუბლების ფონზე მწვანე ზღვად ჩაღვრილა.

თვალუნვდენელ სივრცეზე გადაჭიმული მოლივლივე „საბადო“ მიწის ზედაპირზე იზნიქება, – ხან ციცაბოზე ჩარბის, ხან აღმართს მიუყვება შეუსვენებლად. ყანის შუაგული ვერ იტევს მოზღვავებას ყვავილებისა, ფერად-ფერადი კაბები რომ გადმოუფენიათ კიდებზე.

...უცნაური ყვავილია, გვირგვინის წითელი ფურცლებიდან ყვითელი შუქი გამოკაშკაშებს. ასეთი არასოდეს მიწახავს. რამდენჯერ ამივლ-ჩამივლია ამ ადგილზე, მაგრამ მსგავსი ჯერ არ შემხვედრია, არადა, ნაპირშივე გამოკრთის უზადო მშვენნიერებით. სუსტი ნიავის ფონზე არაბუნებრივად ირხევა მისი ნარნარი სხეული. გაოცებული ვუახლოვდები. ვიხრები, ყურადღებით ვაკვირდები, ყვავილია... უცებ, ფერები გაიყო, ერთი ნაწილი ჰაერში აფარფატდა – ყვითელმა პეპელამ შავი „თვალეებით“ დანინკლული ფრთები და ფეხები შეიბერტყა. „რქები“ შეარხია, მოდებული ნექტარი მტვრად მიმოფანტა და მეზობელ ყვავილზე დაფრინდა. ჩვილის სუნთქვასავით მსუბუქია ეს შეხება. სანამ მყუდროდ მოეწყობა, ნელა იქნევს ფრთებს, თითქოს მეპატიჟება საუფლოში სილამაზისა, სადაც სიცოცხლე დულს და სალი სუნთქვა ეფინება მოცისფრო სიკამკამეს. ასე, ყვავილიდან ყვავილზე... მივყვები, ფეხქვეშ მაღალი ღეროები მეფინება, მაგრამ, ვიცი, რომ ხვალ ჩემი ნაფეხურები გაქრება და მათთვის ჩემი არსებობა დავიწყებას მიეცემა.

ფეხებსა და ტანსაცმელზე ყვითელი, თეთრყვავილიანი ბუსუსა სარეველა მენებება. ვიცილებ, თუმცა ბოლოს იმდენი გროვდება, ფეხებს მიბორკავს...

ის კი მიფრინავს, თვალთაგან მიქრება.

ყანის თავზე მარადისობა სუნთქავს,

ლივლივებს, ღრმად მიზიდავს თავის წიაღში.

ნამიან ბალახს ადრინანი დილის სუნი უდის. ქარი არ არის, მაგრამ ნარნარად ირწევა ყანის ზედაპირი. ღეროები დროდადრო უმიზეზოდ ირხევა, ერთმანეთს ეშარიშურება. მის ზემოთ ახალგა-მოღვიძებული ფრინველები დაფრინავენ. თითქოს შორიდან ტკბებიან სანახაობით. სიმწიფეში რომ შევა ხორბალი, მხოლოდ მაშინ სტუმრობენ გემრიე-ლი საკენკის საშოვნელად. თავთავები მათ სიმძიმეს ვერ უძლებს. გვერდით ჩაუფრენენ, ჩამოაცლიან მარცვალს, კვლავ ბრუნდებიან. ცარიელჩენჩოიანი ღერო წელში იმართება. არის, ერთი, ყვივილ-ხივილი.

ცის თაღს ვარსკვლავები ყვავილებად გად-მოუბნევიან, თუმცა, დაღამდება თუ არა, კიდევ მილ-იონობით ცივი, ცისფერთვალა ლამაზმანი იკეკლუ-ცებს.

ყვავილებზე მწერები დაფუთფუთებენ. მიუახ-ლოვდები თუ არა, ფრთხებიან, იხიზნებიან, მაგრამ გამჭვირვალეფრთიანი პეპლები ყურადღების ღირ-სადაც არ მთვლიან....

მღრღნელები მუდმივ ფუსფუსში არიან. წლის ყოველ დროს საქმე აქვთ, მოსავლის აღება, დაბინა-ვება, ახალ მოსავლამდე მორჩენილი საკვების მოვ-ლა- პატრონობა.

წლის ამ დროს საოცრად ლაღობს მზე.

ყანაში გულაღმა ვწვები, თითქოს, მიუვალ კოშკში მოვიკალათე. გახურებულ სახეზე გრილად მელამუნება ღეროები. კამკამა ლურჯი ცის გარდა, სადაც ორიოდ თეთრი ქულა დაცურავს, არაფერი ჩანს. ხანდახან ჩიტი გაიელვებს. ისე კამკამებს ყვე-ლაფერი, თვალის გახელა მეზარება, ვტკბები ამ სანეტარო სიმშვიდით...

იდილიას ხელზე შეცოცებული ბუსუსა მატლი მირღვევს. შხამიანი ხაო უსიამოვნოდ მილიტინებს. ისეა გარემოს შეხამებული, ვერც კი შევნიშნე.

...ხორბლის დაჩიავებული ღერები გზაზე გადარბიან. თავშესაფარი მოუნახავთ ტყეში, მინდ-ვრიდან ერთი ხელის განვდენაზე რომ ბუტბუტებს თავის ყოველდღიურ სათქმელს. აქ რამ მოიყვანათ დიდებული სამყოფელიდან, სადაც ჩახშირებული თავთავების ზღვაში ყაყარობის „ნაკვერჩხლები“, ნისლის კვამლად უქცევია ცვარს, ყანის თავზე რომ დაფენილა და მსუბუქად ზნექავს ზედაპირს. ნაწილი ფოთლების წვერებზე დაკიდებულა გამჭვირვალე წვეთებად. საოცარია მათზე არეკლილი მწვანე. ნაწ-ილი კი ზემოთ მიემართება.

მინდვრის ბინადრები ტანის გრაციოზული რხევით აპყლიან ნიავს, წუხანდელი წვიმისგან შემორჩენილ წვეთებს რომ უფერთხავს.

...დიდი ვერაფერი შვილია, ოდესღაც დიდებუ-ლი ტყე მასში განსხეულებულა.

რამდენიმე ხე დარჩა. თითოეული მათგანი გარ-დასულ დროს უკავშირდება, ტოტითა და ფესვით წარსულის სუნთქვას აფრქვევს. დაკოჟრილ, ძლი-ერ ძირზე ალყა-ალყა აყრილი ქერქის ქვეშ შავი ქიები დაფუთფუთებენ, რომელთა გარქოვანებულ

ფრთებზე მზის სხივები აცურებულა. მერქნის საფა-რველის ქვეშ თხელი აპკი ზოლ-ზოლ არის დახეული და ხელის შეხებაზე იფშენება.

ჩაფიქრებული დგანან ხეები, თითქოს, წარ-სულს იხსენებენ. მაშინ სიცოცხლით სავსე ახალ-გაზრდები იყვნენ. შემთხვევით გადარჩენილები ზე-მოდან დასცქერიან სამყოფელს.

ზედ შუაგულზე ვეება, ჩამწვარ-ჩამავებუ-ლი საუკუნოვანი მუხა „უკანასკნელად“ ივსებს დასწეულებულ ფილტვებს ჰაერით. იყო დრო, უზარმაზარი სხეულით რომ გადაფოფრებოდა ახ-ლომახლო ხეებს. იმისსხო ტოტები ჰქონდა, სხვა ხეებს ტანის მაგივრობას გაუწევდა. ფოთლები, თითქმის მინას ეხებოდა. მათი შარიშური სიმლე-რად იღვრებოდა განთიადის ბინდბუნდში. სიმღერას ერთი და იგივე დროს იწყებდა. თითქოს, ნიავიც ამ დროს ელოდებოდა. ვიოლინოების მსუბუქი აკომპა-ნიმენტის თანხლებით ამო აურად ეხვეოდა მშვიდ სამყოფელს სიცოცხლის საოცარი აფეთქებისა, ნელი ზმორებით რომ ერკვეოდა ძილიდან. ბუდეე-ბის კიდებზე ჩამომსხდარან ჩიტები, ზოგიც წვრილ ტოტებზე ქანაობს მუსიკის ტაქტს აყოლილი. ყვე-ლამ თავისი უნდა ჩააჭიკჭიკოს ამ დიდებულ იმ-პროვიზირებულ მელოდიაში. ქარი მათ კუდებს მარაოსავით შლის. უცებ, რომელიმე მათგანი აფრინდება, მწერს მოიგდება ნისკარტში, კვლავ უბრუნდება ადგილს, დროულადაც, – ზუსტად მისი პარტიაა შესასრულებელი.

ახალი დილა ძალაში შედის. ტყე სუსტ ნისლშია გახვეული. ამ მორუხო ფერის აბრეშუმის ზენარს იქით მოჩანს მახლობელ ხეთა კენწეროები. გრაფი-კული გამოსახულების ნიმუშს უფრო ნააგავს, – ბუ-რუსს ყველა ფერი თავის თავში დაუტყვევებია.

სადაცაა, უხმაუროდ ამოცურდება მზე. მისი მენამული დისკო სწრაფად აფენს ჩრდილებს, რო-მელიც ფეხქვეშაა ნაფერდებული. იგი თანდათან იკრებს ძალას და ბოლოს, ჩამუქებული ნებიერად ნამონვება ხეების ქვემოთ.

ტოტებშუა ჩამოცურებულ სხივს ხელს ვუშვერ, – მის მტვრიან ზედაპირს გზას ვუჭრი. მუჭში მომ-წყვდეული ამაოდ ცდილობს გზის გაგრძელებას. ბოლოს ნებდება, ხელისგულზე იყუყუება და გამ-ჭვირვალეს ხდის მას.

მინაზე ჩრდილისგან მოჩითული ადგილები ოდნავ მოძრაობს. სიო მიეაღერება, – შეატოკებს ტოტ-ფოთოლს. ყვავილებიც აპყლიან ამ თამაშს, – ხან გამოაშუქებენ სინათლეზე მოხვედრილები, ხან ბნელში უჩინარდებიან და რუხი ფერი ედებათ.

ყვითელი ხავსი მწვანე ბალახშია შერეული. თითქოს წვრილ-წვრილი ვარდისფერი ყვავილები ამოუქარგავთ. სასიარულოდ ისეთი რბილია, ფეხი შიგ მეფლობა.

ქათქათა, კიდებშემორღვეული ლოკოკინას ნიჟარა საცხოვრებლად აღარაა გამოსადეგი. ნეტავ მის პატრონს რა ბედი ეწია?

მინაზე ნაზი ხავერდოვანი, მწვანე ბუსუსით

დაფარული ლოდები ყრია. იქვე, ყოვლად გამოუსადეგარი ნარეკალა ყელყელაობს, ფრიალა ნაყოფით იხუნძლება, რომელიც ჯერ მწვანეა, შემდეგ ოქროსფერში გადადის და ბოლოს მზე-წვიმაში ქარისგან მუქდება და ყავისფერს იღებს.

...წყალი საიდან გაჩნდა, ვერ გამიგია, მშვიდად მიწანწკარებს ტყის სიღრმისკენ. კიდეებზე ცოცხალი, მწვანე ხავსი დაუტბორავს, ფსკერიც მისითაა გადალესილი. უსწორმასწორო, დაკლაკნილი სადინარი გიგანტურ მახრჩობელას მიაგავს, რომლის მხოლოდ შუანელს ვხედავ. თავი ტყეში შეურგია, კუდი კი მიწიდან მოძვრება ფრთხილად. მარტოდმარტო მიხაკისფერ სხეულს არხევს, ადგილიდან კი არ იძვრის. ეკლიანი, ჩახშირებული ბუჩქები, ხეთა ჩაქინდრული ტოტები მზრუნველად იცავს მას მცხუნვარებისგან.

ფოთლებიდან გამოჭრილი მზის სინათლე თეთრ ლაქებად იბნევა ბალახზე. ტყის მარწყვის „სიმორცხვისგან“ განითლებული ნაყოფი დაკბილულ ფოთლებსაა მოფარებული.

შეყვითლებული ფოთოლი მოგლიჯა ქარმა. რალა მისი შველა უნდოდა, ისედაც მალე აპირებდა, მისგან შეწუხებული, ფორიაქით შეპყრობილი, მოლლილი სხეულის მოსვენებას. წყლის ზედაპირზე დაცემული ქვევით მიისწრაფვის. დროდადრო ჩერდება, დატრიალდება, თითქოს, ელოდება მიდევნებულ მდინარებას. და, აი, პანია ტალღაზე ამხედრებული აგრძელებს გზას ტორტმანით და უჩინარდება ტყის სიღრმეში...

მარტო ვდგავარ, მხოლოდ სიმარტოვეში ვეზი-

არები საოცარ სილამაზეს, წარსულის დღეებს რომ უჩუქებია ჩემთვის. ფიქრში ხელს არავინ მიშლის. მესმის როგორ ფაჩუნობს ბალახი, მზის სხივში, ფოთლებს შორის რომ იპარება, როგორ რიალებს მტვრის უწვრილესი ნაწილაკები, როგორ იტაცებს და მიაქანებს აბლაბუდის ნაგლეჯს ქარი ცაში.

მთები კი კვლავ ლურჯია, ლურჯი. თეთრი ღრუბლების ფარა მიიზღაზნება და კალთებზე დაფენილ ჩრდილს მიიყოლებს. ქარი ფხიზლად დარაჯობს „სამწყსოს“, ხევში გადაჩეხვის საშუალებას არ აძლევს.

დრო, თითქოს საათის ისრებს ჩამოეკიდა... მაინც გადის...

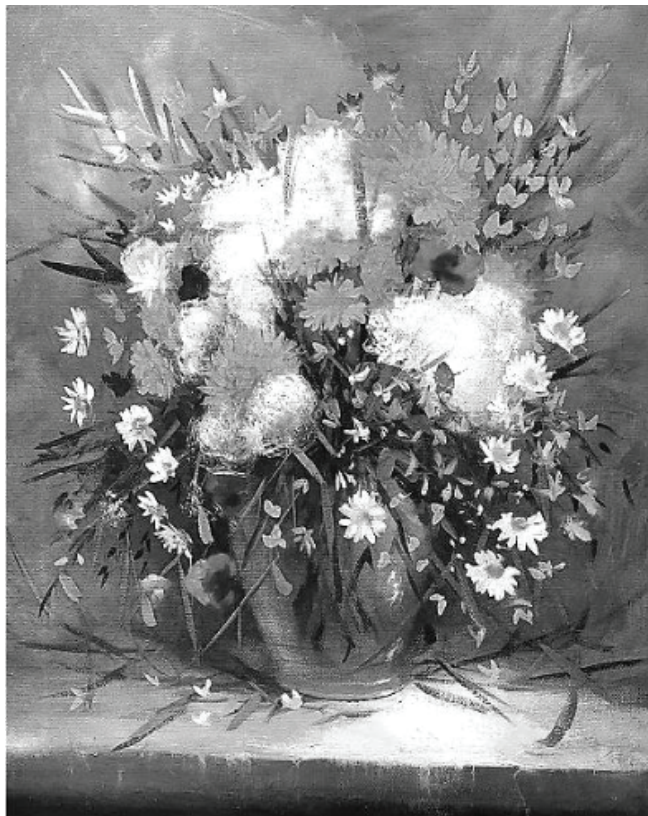
მზის დისკო გადაგორდა ცის უსასრულო სიღრმეში. მთების გაგრძელებული, ჩალურჯებული ჩრდილები სწრაფად მოიწვეს. სადაცაა, ღამე ბნელ კალთას გადმოაფარებს ამ მშვენიერ ქმნილებას, – კუთხეს, რომლისთვისაც ბუნებას არაფერი დაუშურებია.

ღამურამ ფრთების ჩუმი შრიალით ჩამოიფრინა. ღამის სიომ ტყე შეაფრყოლა.

სავსე მთვარე ამოცურდა და უნდილად დაედევნა დაგლეჯილ ღრუბელს. მისი შუქით განათებული ყვავილები კაშკაშებენ, თითქოს ირგვლივ ყველაფერი სუნთქავს. სურნელით გაჟღენთილი ღამე ჩამონვა.

რა კარგია, ამ დროს გასეირნება...

...არ მეძინება. ოცნებას ვაგრძელებ და ამ დროს შორეული ვარსკვლავებიც ახლოს მეჩვენება...

მხატვარი ბეკა ხუცურაული

რა მინდა – მეტი?..

დრო ინანილებს იდუმალ სევდას,
სულს, რომ ეხვევა – ლაბირინთებად,
„გუშინდელ სიცილს“ ფრთას მოსტეხს ელდა
და... ღამე – ფიქრით გადაიღლება...
მომასხი მხრებზე, ეგ, სილბო უხვად,
ახლა, ყოველი, თითქოს, ნაშლილა,
გუშინ – „ვგიჟობდი“ და... დღეს კი – ვწუხვარ,
როგორც, შენ ამბობ, დიდი ბავშვი ვარ...
მე ვიცი, ქარი ჩადგება, – მალე...
და, შენც, არ გინდა, რომ დარჩე კენტი,
მომიძღვენ ია, – თვალმოცინარე,
მე, ქალი ვარ და... რა მინდა – მეტი?..

20

განწყობა...

ცახცახებს სული... წვიმაში დგახარ...
იხსენებ ისევ... ფოთოლთა ცვენას,
ბნელი ხეები იწყებენ ხარხარს...
დუმლით წერენ ტრაგიკულ სცენარს.
...სული, ოდესმე, მიიღებს შვებას,
ყოფიერების მწველ იჭვებს სდევნი,
საით მიგაგდებს განგების ნება,
რა ძალამ შექმნა სამყარო შენი?!.
მინა სველდება, – შენსავით, უხმოდ,
შორს მთებია და... სიმორე – ლურჯი,
მინა, უსიტყვოდ, აიტანს წუხილს,
მაგრამ... როდემდე?!. უფალმა უწყის...

ბედნიერება...

მაინც, რა არის – ბედნიერება? –
იქნებ – სიმდიდრე? იქნებ – ღირსება?
ზოგისთვის, წინსვლა, შექმნა, შენება,
ზოგისთვის – ფუჭი თავდავინწყება...
მაინც, რას ჰქვია – ბედნიერება?
იქნებ, ოცნებას, ანდა – იმედებს?..
მე ვუნოდებდი იმ კაცს ბედნიერს,
ვინაც სიკეთეს სხვისთვის იმეტებს...
ვინც, უანგაროდ, იღვწის ქვეყნისთვის,
მოყვასის ტკივილს მიიჩნევს თვისად,
გასაჭირში მყოფს – დააიმედებს,
სისხლით დაიცავს – საკუთარ მიწას.
მაინც, სად არის ბედნიერება?
ის, თითოეულს, დაგვყვება, ალბათ,

ჩვენსავით წუხს და ჩვენსავით სტკივა,
ჩვენსავით იძენს, ჩვენსავით კარგავს.
ის ყვავილშია, ფოთოლთ შრიალში,
მთების მწვერვალთა სიდიადეში.
ვაზის კვირტშია, პურის ხმიადში,
ჩვილის ღიმილში, დედის თვალებში...
ის, ალიონზე მოჰყვება რიჟრაჟს
და... მზის სხივივით შემოდის ჩვენში,
დასახმარებლად გაჩნდება იმ წამს,
ყოველთვის, როცა – წუხილი შეგვგმლის...
რაც უნდა მტრობამ, დარდმა გაგვთელოს,
მაინც, დიდია ჩვენი მიზანი,
ბედნიერნი ვართ, რომ ვართ ქართველნი,
შოთას, ილიას ჯილაგისანი...

სიყვარულის ყავლი არ გასვლია...

დრო, თუ, სიურპრიზებს აღარ გჩუქნის,
წლებმა, თუკი, კვალი დაგაჩნია,
არ გატყდე, არ დანებდე, ერთი წუთით,
ცხოვრება, მაინც, ლამაზია.
ისე ხასხასებენ – მიმოზები,
ვარდებს კი კოკრები გადაშლია,
ირგვლივ, ყველაფერი იმოსება,
ველზე – ლალი და აღმასია.
ზეციტ კურთხეულა საქართველო,
სიყვარულს ყავლი არ გასვლია,
გულიც, ისევ, ისე ნაირფერობს,
შენზე ფიქრი, ისევ, დამასია,
რა დროს – მტრობაა და... განსაცდელი?!.
სიცოცხლე – ისეთი ლამაზია...

და... როიალზე სანთლები ენთო...

ზეცა, ბავშვივით, აპირებს ტირილს,
სიცხეა ყველგან, ივლისი მეფობს,
მუსიკოსს ჰქონდა თითები თლილი
და... როიალზე – სანთლები ენთო...
თითქოს, მოსთქვამდა ვილაცა, – შლეგად,
სადღაც, სიცხისგან დაღლილი სულით,
უნიათობის წუხილი, – ლეგა,
ჩიოდა ბედზე, ვით – მარტოსული...
სულში ანეწილ ფიქრების ნაკადს, –
ბრამსს შეენაცვლა – შტრაუსის ვალსი,
მეგონა, ჯერაც, ვედექი – აღმართს,
თუმცა, დაღმართი შევიცან გზაში...

დენადაც მშვენიერი ხარ, იმდენად უფრო მიკვდება გული“-ო გულაჩუყებული იმეორებდა. მცირე პაუზის შემდეგ კი, პოეზიაში გადაინაცვლა და ვლადიმერ მაიაკოვსკის სტრიქონები ომახიანად წარმოთქვა:

„მე ვიცი უმღერდნენ ედემს და სამოთხეს,
მაგრამ, თუ ლექსავდნენ ოცნებით,
აღბათ საქართველო ედემად გამოჰყვეს,
მასზე თუ გალობდნენ მგოსნები.“

ხარისთვალას ხიდი, რომ გავიარეთ და სოფლისკენ ავიღეთ გეზი, ერთ პატარა სასადილოსთან შევისვენეთ. მზარეულმა უმალ გაშალა მაგიდაზე რაც ჰქონდა: ლობიანი, ხაჭაპური და საზაფხულო სალათები. მერე კი, მოგვიბრუნდა და კიდევ რას მიირთმევთო გვკითხა. არ ვიცი რატომ და, ვაჟამ მზარეულს სთხოვა „ჩიჟი-ბიჟი“ გაგვიკეთეო. მიეცა საფიქრალი ანზორ მზარეულს – ეს „ჩიჟი-ბიჟი“ ნეტავი რა არისო. მცირე ხნის შემდეგ სუფრასთან მოვიდა და მოიბოდიშა – სამი დღეა ბატონო, ხორცი არ მიმიღიაო. ატყდა სიცილი, სასაუზმეში სულ ოთხი მაგიდა იდგა, ერთ-ერთ მაგიდასთან ოთხი ახალგაზრდა მამაკაცი იჯდა, დინჯად საუბრობდნენ და თან ლუდს შეექცეოდნენ. ეტყობა გაიგონეს ჩვენი საუბარი და მზარეულის პასუხზე დიდხანს იცინეს. მერე, ერთ-ერთი მათგანი დაბნეულ მზარეულს მიუბრუნდა და სიცილითვე მიმართა: გათქვიფე კვერცი და ტაფაზე დაასხი შეკაცო – ეგ არის „ჩიჟი-ბიჟი“, ხორცი რა საჭიროაო და ისევ გააგრძელა სიცილი. ყველა გამხიარულდა. დაბნეული მზარეული დაუფიქრებლად ჩამოჯდა მაგიდასთან და ისე აკვირდებოდა სასადილოს ინტერიერს, თითქოს პირველად ხედავდა. უხერხული მდგომარეობიდან ისევ ნაცნობმა ახალგაზრდებმა გამოიყვანეს – ლუდი მიანოდეს და მიიპატიჟეს, მერე კი სთხოვეს, კიდევ ერთხელ გაეხსენებინა წლების წინ თავს-გადამხდარი ამბავი, თუ როგორ იშოვა ერთ ღამეში იმდენი ფული, რამდენსაც როგორც თავად ამბობდა ერთ თვეში ვერ იშოვიდა კაცი. ეს ამბავი სოფელში თითქმის ყველამ იცოდა, მაგრამ ახალგაზრდებს ანზორის გამხიარულება სურდათ. მაგიდები ერთმანეთთან ახლოს იყო, ჩვენც კარგად გვესმოდა მზარეულის მონათხრობი:

ერთ საღამოს, სასადილოში გვიანობამდე შემოვრჩი. დალლილი ვიყავი და სახლში წასვლა დამეზარა. მივალაგე რა ყველაფერი კარი გადავკეტე, შუქი გამოვრთე და სკამებზე წამოვწექი დასასვენებლად. ის იყო ჩამთვლიმა, რომ კარზე უხეში ბრახუნი გავიგონე. ცოტაც, რომ დამეგვიანა კიდევაც შემოანგრევდნენ. კარი გავაღე, ჩემ წინ ხმამალა მოლაპარაკე სამი ახალგაზრდა კაცი იდგა, – ნასვამები ჩანდნენ. გარეთ მანქანების ფარები ანთებული იყო და თეთრი ფერის უცხო მარკის მანქანა ადვილად გავარჩიე. შემოჭრილ ახალგაზრდებს შეგნებულად ავუხსენი, რომ სასადილო დაკეტილი იყო, მაგრამ კედელს ცერცი შეაყარე...

ერთ-ერთმა მათგანმა მანქანაში დარჩენილ მეგობარს გასძახა – ტიტკოს პური (საცხობი ამბროლაურში) არ დაგავინყდესო და მერე მე მომი-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ტრიალდა – რაც რამ საუკეთესო გაქვს ყველაფერი მოგვიტანე და შენც ჩვენთან ერთად დაჯექიო – მიბრძანა და საუბარი გააგრძელა. მე სამზარეულოში გავედი, თუმცა მთელი ყურადღება მათკენ მქონდა. რაღაც საქმეებს არჩევდნენ, მაგრამ მე რას გავიგებდი. ხან აფხაზეთის ომს ახსენებდნენ, ხან ვილაცას ემუქრებოდნენ და ლანძღავდნენ. საქართველოს სადღეგრძელოზე კი ერთ-ერთმა მათგანმა მჯილი ჯერ მკერდზე დაირტყა და მერე მაგიდას ისეთი ძალით დაარტყა მუშტი, ჭურჭელმა ხტუნაობა დაიწყო. მოკლედ, ეკლებზე ვიჯექი და შეშინებული შევყურებდი გუნებაამღვრეულ ახალგაზრდებს. ვნატრობდი როდის ადგებოდნენ მაგიდიდან, მაგრამ საქმის გარჩევას და სადღეგრძელოებს ბოლო არ უჩანდა. ჭიქას ბოლომდე მაცლევინებდნენ და ჩემს თავზე გაბრაზებული მალე დავთვერი. მოულოდნელად ერთმა გრძელწვერიანმა იარაღი ამოიღო და ჰაერში ისროლა. ყველაფერი აირ-დაირია და მერე რა მოხდა არ მახსოვს. როცა გამოვფხიზლდი, მორიალებულ მაგიდაზე ჩემს მკლავებზე ვიყავი დამხობილი. ძირს, ფეხებთან კი ცარიელი არყის და ლუდის ბოთლები ეყარა. დახლზე ქალაღი იყო წარწერით – გადახდილია!... სასადილოში აღარავინ იყო. მაგიდაზე კი იმდენი ფული ეყარა ერთს კი არა ათ მაგიდას გაისტუმრებდა.

დრო ისე გაიპარა, დაკრძალვას სულზე მივასწარი. მიცვალებული ადრე გამოასვენეს. ასწელს მიტანებული იყო და აღარავინ ტიროდა. ანდრძის თანახმად, ძველ სასაფლაოზე უნდა დაეკრძალათ მშობლების გვერდით. ძველი სასაფლაო საკმაოდ შორს იყო სოფლიდან.

აღმართზე ფეხით სიარული გაგვიჭირდა, სულ ბირკით ავივსეთ. საშინლად ცხელოდა. ხალხის ნაკადს ოდნავ ჩამოვრჩი და ეულად დარჩენილი საფლავის დიდ ქვასთან შევჩერდი, ბედს შეგუებული ყველასათვის ამოუხსნელი სიმშვიდით, რომ დამკვიდრებულიყო ცასა და მიწას შუა სიცარიელეში. ცნობისმოყვარეობამ მძლია, მაგრამ ჟამთა სიავეს ქვაზე ყველაფერი წაეშალა, ამოტვიფრული ჯვარის გარდა. ქვის ქვეშ კი სიკვდილის ამოუხსნელი საიდუმლო იმალებოდა. ვაბიჯებდი ბალახებში ჩაფლულ სამარხებს და გული სევდით მევსებოდა, თუმცა თავს იმით ვიმხნეებდი, რომ მთავარი სული იყო და არა სხეული.

მეორე დღეს, როცა გამოვიღვიძეთ ვაჟა ოთახში აღარ დაგვხვდა, გადავიხედეთ ეზოში და რას ვხედავთ? – ეზოს მეოთხედი გათიბულია. ვაჟას უმოქმედოდ ვერ გააჩერებდით, მოსწავლეობის დროსაც სულ რაღაცის ძიებაში იყო. ამიტომაც მასწავლებელმა „ჩხირკედელა“ შეარქვა. ფიზიკურ შრომას მონყურებული, ჩვენი მეგობარი, ხან ეზოს ღობეს უკირკიტებდა, ხან მოცელილ ბალახს და ხეხილის გამხმარ ტოტებს უყრიდა თავს, ხან წვავდა. ერთი სიტყვით, ჩვენი ეზო ისე „მოაპირკეთა“ რომ ყველას ყურადღებას მიიპყრობდა თავის სიკოხტავით.

სოფელში კიდევ სამი დღე დავრჩით, დრო შესანიშნავად გავატარეთ, ჩვენი მხარის ყველა მნიშვნელოვანი ადგილი მოვიარეთ, საღამოს კი ახლოობები გვაბატიყებდნენ ოჯახურ ვახშამზე.

ჩვენი ეზოს გვერდით, ერთი შუშაბანდებიანი ძველი ხის სახლი იდგა. იქ მათიკო ბიცოლა ცხოვრობდა. ქალს ქმარი ადრეულ ასაკში გარდაეცვალა და მარტოხელამ გაზარდა ერთადერთი ქალიშვილი – მედეა. პედაგოგიური ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ, მედეა ქუთაისის საშუალო სკოლაში გაანაწილეს ინგლისურის მასწავლებლად. შეხედული გოგო იყო, მაგრამ ბედი შეხედულებით როდი ირჩევს ადამიანებს. დრო პეშვში დაგუბებული წყალივით გაიპა-

რა, ორმოც წელს მიღწეული კი თავს მარტოხელად თვლიდა და გათხოვებაზე აღარ ფიქრობდა. დედის მოკრძალებულ რჩევაზე კი – გათხოვდი ცხოვრებაში მარტო ნუ დარჩებიო, მშვიდად პასუხობდა: იქნებ მარტოობა კი არ არის ბედისწერა, მე თვითონ ვიქეცი მარტოობის ბედისწერადო და ლალად გადაიკისკისებდა.

მედეა ჩვენსავით გასვენებაზე ჩამოსულიყო სოფელში და ახლა დედას ეხმარებოდა კარ-მიდამოს დალაგებაში. ჩვენი აივნიდან ხელისგულივით ჩანდა მათი ეზო. ვაჟა აივნიდან გასცქეროდა შემოგარენს. დღე მზეზე ბრწყინავდა, ჩიტებიც საამურად გალობდნენ, მინა თამამად სუნთქავდა ლაყვარდოვანი ცის ქვეშ, გათიბვიდან ერთ-ორ კვირაში რბილი ლორთქო ბალახიც ამოინვერებოდა და მერე გენახათ სილამაზე – ფენშიშველს მოგინდებოდათ სირბილი მწვანედ მობიბინე ცოცხალ ხალიჩაზე. ვაჟას ყურადღებას არ გამოჰპარვია ეზოში მოფუსფუსე დედა-შვილი და მათი მოუთიბავი ეზო. მერე კი, არც აცივა, არც აცხელა, გაიღო ცელი მხარზე და მედეას ეზოსკენ გაემართა. სტუმრად ვარ თქვენს მეზობლად, მომენყინა და თუ არ გენყინებათ დაგეხმარებითო – შესძახა გაკვირვებულ ქალებს მისალმების შემდეგ და ცელი მოიმარჯვა. მცირე ხნის შემდეგ, ქალებმა მოხალისე მთიბავი სახლში შეიპატიჟეს. მედეამ და ვაჟამ მალევე გაუგეს ერთმანეთს. ვაჟას წასვლა აღარ უნდოდა და მორიდებით იკითხა კიდევ რა გაქვთ გასაკეთებელი მითხარითო... და, როცა შეჭამნიკებულმა ჩვენი ჭიშკარი შემოალო, ჩამავალი მზე ისარკებოდა ფანჯრებში.

სწორედ, ამას ჰქვია ერთი ნახვით შეყვარება. სიყვარული ხომ ერთადერთი რამ არის რომელსაც არც მიზეზების ძებნა და არც ახსნა არ სჭირდება. მინისძვრასავით მოულოდნელად მოხდა ყველაფერი. რა მართალი ნათქვამია: „სადაც არის ბედი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენი“.

მხიარული კურიოზი

(ნამდვილი ამბავი)

ჭიშკარი ფართედ გაელოთ სიძის მოლოდინში. ოჯახში დიდი ფაციფუცი იყო. პატარძალი ცალკე ოთახში განმარტოებულიყო მეგობრებთან ერთად და სატრფოს მომლოდინე ისე დაძაბულად აყურიადებდა ყველაფერს, ფოთლის შრიალსაც ვერ გამოაპარებდით. ქალი ღამის უძინარი იყო. ხუმრობა ხომ არ იყო, ამიერიდან ბავშვობის და სიყმაწვილის კერა უნდა დაეტოვებინა და ახალ ოჯახში ეპოვნა ნავსაყუდელი. ღამენათევმა ქალმა უნებლიეთ დაამთქნარა და იცით რა მოხდა? – ყბის ტკაცვანი ირგვლივ მყოფებმაც კი გაიგონეს, – პატარძალს ყბა ჩამოუფარდა. შეიქმნა ერთი ალიაქოთი. სასწრაფოდ მანქანაში ჩასვეს ეს საქორწილოდ მორთული აცრემლებული პატარძალი და რაიონში აფრინეს ექიმთან.

სოფელს გასცდნენ თუ არა, გზაზე წყაროსთან მათკენ მომავალი მანქანა შენიშნეს, ფერადი ლენტებითა და ყვავილებით მორთული. მძღოლმა სიჩქარეს უმატა და პატარძლის მანქანამაც ისე ჩაუქროლა მაყარს, ვინ იჯდა მანქანაში, ველარც შეიცნობდნენ, მით უმეტეს ყბაახვეულ პატარძალს.

პატარძლის ბიძაშვილებმა საავადმყოფო ფეხზე დააყენეს. ექიმს სულ რაღაც ორიოდ წუთი დასჭირდა და სწრაფადვე უკან გაბრუნდნენ ისე, რომ სოფელშივე დაენივნენ და გაუსწრეს სიძის მანქანას და სწრაფადვე მოამზადეს საპატარძლო სტუმრების დასახვედრად.

ეს ამბავი, მაშინ, შინაურებმა საიდუმლოდ შეინახეს, თუმცა მერე და მერე გახმაურდა და მხიარულ მოგონებად შემორჩა ჩვენს მახსოვრობას.

ფირუზ კოჭლამაზაშვილი

ამოდი, ამომზიანდი,
ვიამზოთ ერთად რამეო,
ფიდი კოჭონი დავანთოთ
აღერსით დავნვათ ღამეო...

მომწყინდა მთაში მეცხვარეს
მარტო, რომ დავიარეზი,
ახლოდან, გული გამითნე,
შორიდან ნაიარევი...

ფირუზ კოჭლამაზაშვილი

შენ ჰლანეტა ხარ

ოცნება მაფრენს ჰაერში
როგორც პატარა ბუმბული,
შენც გაფრენა ხარ ჩემთვისა
განა მიწაზე ძუნძული,
შენ ჰლანეტა ხარ ჩემთვისა,
განა პატარა კუნძული.

ასე მგონია: ანათებს –
თუშეთის ყველა მწვერვალებს.

მე მასზე ფიქრით გართული,
დავყვები მთების კალთებსა,
მასზე ნატვრას და ოცნებას
ჩემში კოცონად ანთებსა...

ეს ლექსი, ჩემო ლამაზო,
დავწერე, მხოლოდ, შენთვისა,
ეს, ჩემი გული, მაგ, შენ გულს
რა სიხარულით ერთვისა.

შენი დანახვა მათრობს

ეს, ჩემი გული, შენთანა,
მუდამ, შეხვედრას ნატრობს,
და... სიყვარულზე, ლაპარაკს –
არ ვიცი, რატომ, ხათრობს?!.
ღვინოს არა ვსვამ, მაგრამა,
შენი დანახვა მათრობს...

რა სახალისო ყოფილა –
შენზე ლექსების წერაი,
შეგვახვედრებს კი ერთმანეთს
ტიალი, – ბედის წერაი?!.

თუშეთი შემომატარე

ქალო მოვახტეთ ჩემ მერანს,
მწვერვალზე გადამატარე,
ნიაგ-ქარივით ქროლვითა
თუშეთი შემომატარე.

იქ გავაგრძელოთ ცხოვრება,
სიყვარულით და მშვიდადა,
იმ უპატრონო სოფელსა
გაუხარდება დიდადა.

მოვხნათ, მოვთესოთ მამული,
ხბორებ ვიყიდოთ სახარე
და იქ დავზარდოთ ბაღლები
ლელა, ზეზვა და მახარე.

რა ღამაზად ელვარებს

გადაიყარეთ, ნისლებო,
მინდა გამოჩნდეს შენაქო,
იქ არის ჩემი ლამაზი,
მინდა ლექსებით შევაქო.

არაფერია, ამ ქვეყნად,
იმისა შესადარები,
არასდროს ათოვს მას თავზე,
დასდევს მზიანი დარები.

დურბინდით ვხედავ, გამოჩნდა –
რა ღამაზად ელვარებს,

მე ვიყო შენი მიძევალი

შენთან შეხვედრა მწყურია, –
ხელი წავავლე კალამსა,
ახლოს, ხომ, არ მეკარები,
შორიდან გიძღვნი სალამსა.

მალლა მთებიდან დაგცქერი,
შენ ძროხას მწყემსავ ჭალასა,
მთებისკენ შემოაბრუნე,
რომ შეგხვდე ფშავლის ქალასა...

ამოდი, ამომზიანდი,
ვიამბოთ ერთად რამეო,
დიდი კოცონი დავანთოთ
ალერსით დავწვათ ლამეო...

მომწყინდა მთაში მეცხვარეს
მარტო, რომ დავიარები,
ახლოდან, გული გამითბე,
შორიდან ნაიარევი...

ნეტავი, ლამაზო ქალო,
მე ვიყო შენი მიძევალი,
თავს, სულ, არ გამოვიხსნიდი,
სულ მმართვებოდა მე ვალი...

შევაზანზარებ თუშეთსა

შენ რომ მღეროდი თუშეთში,
მესმოდა როგორც ზარია,
ემაგ სიმღერის მოსმენამ
გულს გამიჩინა ბზარია.

დღეიდან, ქალავ, შენზედა
მე გამანვალებს ფიქრები,
შევაზანზარებ თუშეთსა
და, ბოლოს, ჩემი იქნები.

ფიჭვისას გვირგვინს დაგადგამ,
დაგლოცავს ფიჭვის შრიალი,
თუშეთით გამოგვაცილებს
მთის წყაროების ჩხრიალი.

სიმღერას გამოგვაცილებს
ცელქი ნიავის ცქრიალი,
მწვერვალზე გადაგვაცილებს
ცხვრისა ფარების რიალი...

ჭიუხებს აახმაურებს
ლურჯაის ფეხის თქრიალი,
ჩვენი მაყარი იქნება
აბანოს ხევის გრიალი...

კულულოს შეგიშრიალებს
გომბორის ცივი ნიავი,
ალვანში შემოანათებს
შენი თვალეზი მზიანი.

გამოიხედე, დედაო,
ქალ მოგიყვანე ჭკვიანი,
მოგიხდებ ქორწილისათვის
შენ ჯარასავით ტრიალი.

ოჯახში ახმიანდება
თუშურ გარმუნი, ტიალი,
ჯიხვის რქით ჩამოიცლება
ჩვენ სადიდებელ ფიალი...

შენზე ოცნებით დაღლილი

ყვავილის კონით შემოგხვდი
შენზე ოცნებით დაღლილი,
მინც არა ვარ შენ მიმართ
უიმედობით დაცლილი.

რომ გაკვირდები ტუჩებში
თითქოს ღიმილი გაჩნია,
მაგ შენსა თითქოს ღიმილსა
ჩემი ღიმილიც აჩნია.

სიზმარში გხედავ

მთების ლამაზი ყვავილი
მეცხვარეს ყელს რომ მიღერებს,
მიხარის, ასე მგონია –
შენზე სიმღერებს მიმღერებს...

სიზმარში გხედავ, ყოველთვის,
მუდამ, ჩემ გვერდით დახვალო,
როცა კი გამეღვიძება,
ჩემთან აღარ ხარ, წახვალო...

ელგუჯა ლეზანიძე

ჟურნალისტი, მწერალი და საზოგადო მოღვაწე ელგუჯა ლეზანიძე დაიბადა 1937 წელს გურჯაანის რაიონის სოფელ მუკუზანში. 1965 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტი. მუშაობდა ახმეტის რაიონულ გაზეთ „ბახტრიონის“ მთავარ რედაქტორად, გაზეთ „სოფლის ცხოვრების“ განყოფილების გამგედ, გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ლიტერატურულ მიმომხილველად. სტუდენტობისას სტაჟირებას გადიოდა თელავის რაიონულ გაზეთ „ალაზნის განთიად“-ში. სწორედ მაშინ ჩაეყარა მტკიცე საძირკველი ელგუჯა ლეზანიძესა და თელავში მოღვაწე ჟურნალისტებსა და მწერლებს შორის სამაგალითო მეგობრობას.

ბატონი ელგუჯა დაჯილდოებული იყო ღირსების ორდენით. იყო საქართველოს ჟურნალისტთა და მწერალთა კავშირის წევრი.

მზიანი გულითა და მადლიანი კალმით

კოვიდებიდემიის ამ გაუსაძლის დღეებში, როცა მთელი მსოფლიო ელამელას არის ნაცემი, თელავიდან ჩემი მეგობარი პოეტი, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ თავკაცი ფარნა რაინა ტელეფონით შემეხმიანა: ვიცი, მწერალსა და ჟურნალისტ ელგუჯა ლეზანიძესთან დიდი სულიერი და შემოქმედებითი მეგობრობა გაკავშირებდა. კარგი იქნება, თუ იმ დღეების გასახსენებლად რამეს მოგვანვდი, ჟურნალ „ოლეს“ ამჟამად გამოშვალ ნომერში ელგუჯას მოთხრობა იბეჭდება და იმასთან ერთად დავსტამბავთო.

მე, რა თქმა უნდა, ფარნას თხოვნას სიამოვნებით დავთანხმდი. კაცმა რომ თქვას, გასახსენებელიც არაფერი მქონდა, მე ხომ ელგუჯასთან გატარებული დღეების სიტბო დღემდე არ გამნელებია. იმ ხანებში, როცა რედაქციის მყუდრო ოთახში გვერდიგვერდ მაგიდებთან მსხდომი ელგუჯა და მე ცხელ-ცხელ ჟურნალისტურ პროდუქციას ვქმნიდით, მაშინ სამთავრობო გაზეთად მონათლულ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ არაერთი ცნობილი ჟურნალისტი თუ მწერალი მოღვაწეობდა, მაგრამ გადამეტებული არ იქნება, თუ ვიტყვით, რომ იმ ცნობილთა შორისაც კი ელგუჯას ნაკალმარი ნამყენი ვაზის ყურძენივით ოქროფერაობდა. ახლა ოპერატიულობას არ იკითხავთ? ზოგი წელკავა ჟურნალისტი თუ საგაზეთო მასალის მომზადებას მთელ კვირას

ანდომებდა, სარედაქციო დავალებით დილით გასულ ლეზანიძეს საღამოს უკვე დასაბეჭდად გასუფთავებულ-განვიკნიკებული წერილი მოჰქონდა.

და განა მარტო საგაზეთო პუბლიკაციებითა და რეპორტაჟ-ნარკვევებით, ელგუჯა ლეზანიძე თავის მკითხველებს მშვენიერი მოთხრობებითა და ლექსებითაც ანებივრებდა. მწერლის მზიანი გულითა და მადლიანი კალმით ნაძერწი გმირები – გუმარი პაპა, ვენერა ბებო, თამთა, ჯოკია და სხვანი შრომა-გარჯით ხელბედაკოჟრილი სოფლის რიგითი ადამიანები არიან, რომლებიც მკითხველს ხიბლავენ თავიანთი სისადავითა და უშუალობით, სპეტაკი სულითა და პატიოსნებით, ფესძარღვიანი კახური იუმორითა და სიალალით. საერთოდაც, გლექსკაცობა, სოფელია ელგუჯა ლეზანიძის შემოქმედების ნავსაყუდელი, რომლის დღეს არც თუ იშვიათად გამოკეტილი სახლები და კარ-მიდამო მწერლის მოუწელებელ სანუხარ-საფიქრალად ქცეულა.

აკი წერს კიდევ: „ქალაქში გადმოხვეწილი ამ ბოლო დროს სოფელში იშვიათად ჩავდივარ. ამის მიზეზი, ალბათ გამოკეტილი სახლია – უკვე წავიდნენ ჩემთვის ძვირფასი ადამიანები... როგორც მონყვეტილი ფოთოლი აღარ დაუბრუნდება ხეს, ისე ისინი აღარ დაუბრუნდებიან ამ ეზო-კარს. მე უნდა გავთელო ბილიკზე ამოსული ბალახი, ბორძიკ-ბორძიკით

გავიკვალო გზა, ჯიბეში მოვიძიო გასაღები და შევალო დიდი ხნის წინათ დახშული კარი... გავხსნი თუ არა ჩაგმანულ ფანჯრებს, მაშინვე აცეკვდებიან დედაჩემის ხელით დაკიდებული ფარდები. ნელ-ნელა ცოცხლდებიან მოგონებები. მთვარეულივით მოვივლი დამტვერილ ოთახებს და სურათებთან ვჩერდები. ნაღვლიანი თვალებით, ჩუმი საყვედურით შე-

მომცქერიან ჩემი მოხუცები“.

არ იჯავრო, ძმაო ელგუჯა, მშვიდად განისვენე კაცთა მოდგმის მარადიულ სასუფეველში. შენ ისეთი შთამომავლობა გყავს, გჯეროდეს, მამაპაპისეულ კერას არასდროს გააციებენ.

ოთარ სუციშვილი

მინდა აგინთო:

ლექსის –

სანთელი...

საქართველოს სიყვარულში
დაღლილი –
ძვირფასი ძმისა და
მეგობრის,
ელგუჯა ლებანიძის
მარადიულ ხსოვნას...

ძმობით,
სიტყვით და...
საქმით ქართველო,
გზებს რომ გავყურებ,
ახლა, –
გათელილს,
მზის დარად,
სულით,
გულით ნათელო,
მინდა აგინთო:
ლექსის –
სანთელი...

ზარნა რაინა

მხატვარი
ბექა ხუცურაული

პოთლუი ჩარჩენილი კონიაკი

ზღვიდან ქარი უბერავდა და შესამჩნევად გრილოდა. შორს, აქოჩრილ ტალღებს მიღმა, რამდენიმე სეინერი „თვლემდა“. ხალხის გარჩევა ჭირდა. იქნებ ბადეც ჰქონდათ გაშლილი და ზღვის ნობათს აბინავებდნენ, ან, უბრალოდ, მხარ-თეზოძე იყვნენ წამოკოტრიალებული და ძალადაკარგულ მზეს ეფიცებოდნენ? იქნებ კაი-უტებში „ემმაკის ცეცხლს“ ეძალებოდნენ – მეზღვაურები და სასმელი ხომ იგივეა, რაც მონადირე და თოფი.

მლაშე წყალი ნაპირთან საქანელასავით ქანაობდა და უკვე მერამდენედ ასველებდა ნაირნაირ კენჭებს. ხმაც მონოტონური ჰქონდა – შხრრრ, შხრრრ. ტალღები ხმელეთისაკენ ბეჯითად ერეკებოდა პლასტმასის ბოთლებს, ნაფოტებს, კონსერვის ქილებს, ცელოფანის ნაფლეთებს, მერე კი ძუნწი დედაბერივით ყველაფერი ისევ უკან მიჰქონდა, ნაპირზე, მძევალვით, მხოლოდ ნაწილს ტოვებდა ჭუჭყიან ქაფთან ერთად.

რამდენიმე ბიჭი ყურადღებით აკვირდებოდა სილას, დროდადრო დაიხრებოდნენ, რაღაცას აიღებდნენ, ხელით გაასაუფთავებდნენ, ჯიბეში იკრავდნენ და ისევ განაგრძობდნენ ძებნას. მერე ტომრიანი მოხუცი ქალი გამოჩნდა. ბოთლებს აგროვებდა. როცა ბუბას მიუახლოვდა, მიესალმა და ჰკითხა, დამსვენებელი ხართო? დიახო, უპასუხა მან. მოხუცმა გამწიკვლული ხელი გაუწოდა და უთხრა:

– დაეხმარეთ უბედურ დედას, რომელსაც მარჩენალი შვილი ზღვამ წაართვა.

ბუბამ ჯიბე მოიჩხრიკა და სამმანეთიანი ამოიღო.

– იცოცხლეთ, ღმერთმა ბარაქა მოგცეთ. მოგწონთ აქაურობა?

– მომწონს. თითქმის ყოველ წელს ჩამოვდივარ...

– ერთი კვირაა, ამინდები გაფუჭდა. აქამდე სულ თბილოდა. სინესტე სულს მიხუთავს. აი, ჩემი შვილი კი, არა და არ გამოდის ზღვიდან. ამ ბოთლებს იმიტომ ვაგროვებ, ეგებ რომელიმეში მისი წერილი იდოს. აბა, ასე შეიძლება? წავიდა და წავიდა. ყველანი დაბრუნდნენ, ის კი არა და არ ჩანს...

ქალმა უაზროდ მიმოატარა მზერა და თავისი გზით წაჩანჩალდა. მიდიოდა და გაჭირვებით მიათრევდა ტომარას, რომელიც სველ სილაზე ნაკვალევს ტოვებდა.

მერე ბუბას ყურადღება მოფარფატი თოლივბმა მიიპყრეს. ტალღებს ქეჩოზე მოქცეოდნენ, ალბათ ჭიჭყინებს იჭერდნენ. საქმიანად დაცურავდნენ ზღვის იხვები, რომელთაც დამსვენებლები „ნაჩიფხებს“ ეძახდნენ. როცა ზურგით

შემოტრიალდებოდნენ, ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა, თითქოს ნიჩაბა ფეხები მართლა კურტუმოსთან აქვთო გამობმული.

ბუბამ ლაბადის საყელო წამოინია და ზურგი ქარს მიუშვირა, ნომერში დაბრუნებას არ ჩქარობდა. ისევ აქ ყოფნა ერჩივნა.

შინიდან წამოსვლის შემდეგ ერთი დღეც არ გასულიყო და უკვე საშინელ მარტოობას გრძნობდა. მაგრამ, სწორედ ამ სიმარტოვეს ელტვოდა – ჩანთაში ელო რომანის ხელნაწერები. ასეთი უფმური ამინდი კი მართლაც მისწრება იყო. ჩაიკეტებოდა თბილ, მყუდრო ოთახში და გარეთ ცხვირს მანამდე არ გამოჰყოფდა, სანამ სათქმელი არ შემოეღეოდა.

სალამოს ნაჩქარევად ივახშმა და დაძინება გადაწყვიტა. ქარი ისევ ქროდა და ნაპირზე ზღვის საიდუმლოებებს ფანტავდა.

სისხამზე უკვე მაგიდასთან იჯდა და ხელნაწერს ჩაჰკირკიტებდა. შუადღემდე თავაულებლად იმუშავა. ენერჯის მოზღვავებას გრძნობდა. თუ ასე ნაუფილოდა საქმე, თბილისში დამთავრებული რომანით დაბრუნდებოდა.

ისადილა და ეზოში ჩავიდა. ეზოს კუთხეში ბერნადინს უამრავი წიფლის მორი მოეტანა. ბერნადინი სანატორიუმში დურგლად მუშაობდა. თავისუფალ დროს, რომელიც თავზე საყრელად ჰქონდა, წიფლის მორებს საგულდაგულოდ აქანდაკებდა. მისი ნამუშევრები სანატორიუმის მთავარ ჰოლში იყო გამოფენილი. ვის აღარ ნახავდით აქ – წითელარმიელებს, ლობეზე სალამურით შემომჯდარ, ლოყებდაბერილ ბიჭებს, დიმიტრი გულიას და ხანდაზმულ აფხაზებს, შეყვარებულ წყვილებს... ჰოლში მუდამ უამრავი ხალხი ირეოდა. დროდადრო მათ ბერნადინიც შეუერთდებოდა. თითოეულ სიტყვას ისე კენკავდა, როგორც ქათმები ღვთის მოწყალებას.

ბერნადინი არსად ჩანდა. ბუბამ ზღვას მიაშურა. ყველაზე მეტად აქ ყოფნა ერჩივნა. პეიზაჟი არ შეცვლილიყო. შორს ისევ იდგნენ სეინერები, ისევ ჭყიოდნენ თოლიები და ენერგიულად დაცურავდნენ „ნაჩიფხები“. ეულად მდგარ საჩრდილობელთან ქალი ატუზულიყო და ზღვას გასცქეროდა. ბუბამ გამოლაპარაკება დააპირა, მაგრამ გადაიფიქრა და უხმოდ ჩაუარა. როცა უკან მობრუნდა, ქალი იქ აღარ დახვდა. საჩრდილობლის ჩამოფხრენილ კალთებს ქარი დააფრიალებდა.

ისევ ავტოსტრადაზე გამოვიდა. გზა გადაჭრა და კიპარისების ხეივანს გაუყვა. პატარა-პატარა, მწვანეში ჩამჯდარი ეზოებიდან მაცდურად

იმზირებოდნენ ლიმონითა და მანდარინით დახუნძლული ხეები. ფარდულში სიგარეტი იყიდა და იქვე მიმჯდარ ბერიკაცს გამოელაპარაკა. ის უჟმურ ხასიათზე ჩანდა. დამსვენებელი ცოტაა და ხილს ვერ ვყიდო. ფეხზე წამოდგა, პანტელეიმონი მქვიაო. ბუბამ სიგარეტი შესთავაზა. მოხუცმა გააბოლა და მაღლობა მოახსენა.

– ცუდ დროს ჩამოსულხართ, გამრთობი არ გეყოლებათ. რამ შეუკრა ხელ-ფეხი ამ ხალხს, აქეთ გამოხედვა აღარავის სურს, – უკმაყოფილოდ ჯაჯღანებდა მოხუცი.

„პანტელეიმონ ბრაზობ რაზე?

ფანტი ლიმონი ბაზრობაზე“.

გაახსენდა ბუბას მეგობარი პოეტის ექსპრომტი და გაეცინა. მოხუცმა ამრეზით შემოხედა, მე დამეცინისო, გაიფიქრა. სიგარეტი გაბრაზებით მოისროლა და ბუბას ზურგი შეაქცია.

წერის ხასიათზე ნაღდად არ იყო, იმ დღის „ნორმა“ შესრულებული ჰქონდა. ამიტომ ოთახში დაბრუნება არ უფიქრია. ყავახანასთან უამრავი ხალხი ირეოდა. ფინჯანი ყავა დაუკვეთა, სიგარეტს მოუკიდა და ირგვლივ მიმოიხედა. ერთ მაგიდასთან ზღვის პირზე ნანახი ქალი იჯდა და იღუმალი ლიმილით შემოსცქეროდა. ნამდვილად ის არისო, ვერ დაიჩემებდა, რალაცით კი აგონებდა მას, ალბათ ფარფლებიანი ქუდით და ლაბადის ნამონეული საყელოთი. სანდომიანი სახე ჰქონდა, სანდომიანი და საინტერესო. ქალმა ვაჟის მზერა დაიჭირა და გაუღიმა.

– ახალი ჩამოსული ხართ? – მიეახლა და ჰკითხა.

– დიახ.

– და უკვე მოგბეზრდათ მარტოობა, არა?

– აქ სხვა დროსაც ვყოფილვარ. მივეჩვიე. მეგონა, პლაჟზე ძველებურად ნემსის ჩასაგდება ადგილი არ იქნებოდა. მოვტყუვდი. ჩემს სართულზე ორი გადაყრუებული მოხუცია. აბა, იმათთან რაზე უნდა ვისაუბრო? ხმის გამცემი მენატრება.

– კარგად მესმის თქვენი, რა გქვიათ?

– ალისა. თქვენ?

– ბუბა.

– ბუბა? თქვენც მომღერალი ხართ? – გაიცინა.

– არა, მომღერალი არა ვარ.

– ბუბა ჩვენთან ძალიან უყვართ.

– რომ მიცნობდნენ, მე უფრო შემეყვარებდნენ... ყავა უკვე დაუკვეთეთ?

– ჯერ არა.

– თუ ნებას დამრთავთ... ცხელ სილაზე მოდულეებული ყავა ძალიან მიყვარს, სულ სხვა გემო და არომატი აქვს.

– მეც მომწონს. აქეთ რომ მოვდიოდი, გავთბები-მეთქი, ვიმედოვნებდი. საკმაოდ გრილა.

– არა უშავს, სანამ აქ იქნებით, ერთი პატარა ზაფხული კიდევ გვეწვევა. საიდან ბრძანდებით?

– რიაზანიდან.

– რიაზანიდან? იქ არასოდეს ვყოფილვარ, მაგრამ ძალიან მესიამოვნებდა ესენინის გამო.

– კარგად იცნობთ?

– საკმაოდ. ოთხი თუ ხუთი ქართველი პოეტი მაინც თარგმნის.

– დედანში მაინც სხვაა.

– რა თქმა უნდა. არც დედანთან ვარ მწყრალად.

– ბედნიერი ხალხი ხართ, გინდათ თუ არა, რუსულს სწავლობთ. ჩვენ კი მშობლიურის გარდა, სხვა ენა არ ვიცით.

– მერე, ისწავლეთ, ვინ გიშლით?

– თქვენ ისეთი ჩახლართულ-ჩაკარაკულე-ბული სიტყვები გაქვთ, რა ისწავლის.

– მიზეზ-მიზეზ დოს მარილი აკლიაო. უბრალოდ, არ გაინტერესებთ.

– რა ვიცი, იქნებ მართალიც ხართ.

ყავახანიდან გამოვიდნენ და სანატორიუმი-საკენ გასწიეს.

– რატომ პლაჟზე არ გამომელაპარაკეთ? არ მოგეწონეთ?

– უცნობებთან გამოლაპარაკება ყოველთვის მიჭირს.

– საინტერესოა... და უსიამოვნო პროცედურას მაინც ვერ ასცდით, არა?

– მაგრამ მე ხომ უკვე გიცნობდით?

– თბილისიდან ხართ?

– დიახ.

– ამბობენ, ლამაზი ქალაქიაო.

– რახან ამბობენ, ალბათ ასეა. ჩვენი ბაღდადიც ეგ არის და პარიზიც. რას იტყვით, ჩემთან რომ ავიდეთ და კონიაკით შევთბეთ?

– ჩინებული წინადადებაა.

– მეგონა, უარს მეტყოდით.

– როგორც „დათა თუთაშხიაში“ ქალბატონი ნანო ბრძანებს, რაც მსიამოვნებს, იმაზე უარს არასოდეს ვამბობ.

– ჩემი ხასიათი გქონიათ.

მეორე სართულზე ავიდნენ. ბუბამ ეჭვიანად მომღიმარ მორიგეს გასაღები გამოართვა. თავისი ნომერი მოძებნა, კარი შეხსნა და ალისა წინ გაუშვა. ხელი ჩამრთველისაკენ რომ წაიღო, ქალმა შეაჩერა.

– არ გინდათ. ასე უფრო მყუდროდა ვგრძნობ თავს.

ბუბამ ხელნაწერები მაგიდიდან ტუმბზე გადააწყო.

– რა არის, წერთ რამეს?

– დიახ, – უნადინოდ უპასუხა. – მოთხრობაა.

– მაშ, მწერალი ხართ? მწერლებთან სიახლოვეს ყოველთვის ვნატრობდი და უცბად არ შემეძრულა? საინტერესო ხალხი ხართ.

ბუბამ კარადიდან ბოთლი, შოკოლადის ფილა და ჭიქები გამოიღო. ბოთლს საცობი მოაძრო და

კონიაკი ჭიქებში დაასხა:

– სამწუხაროდ, სხვა ვერაფრით გაგამასპინძლებით.

– მეტი არც არაფერია საჭირო. თუ არ გამაგდებთ, ცოტა ხანს კიდევ დავრჩები. მარტოობას ვერ ვიტან.

– სულაც აქ თუ დარჩებით, ურიგო არ იქნება.

– ერთი საწოლის მეტს რომ ვერ ვხედავ? – ქალმა თვალეები ეშმაკურად მოწკურა.

– რა საჭიროა! მოყვარული ცოლ-ქმარი ცულის ტარზე დაეტიან.

– უცნობებთან გამოლაპარაკება მიჭირსო, უცბად კი რა მოინდომეთ...

– ასეთ სიტუაციაში ქალისა და მამაკაცის ურთიერთობა განა საწოლამდე არ მიდის?

აღისა შეიშმუნა.

– მაგრამ გამონაკლისებიც ხომ არსებობს?

– რაღა ჩვენ უნდა ვიყოთ გამონაკლისები? სული არ უნდა დასწვას კაცმა.

– ეგ ფილოსოფია ერთ ჩვენებურსაც რომ სცოდნოდა, ახლა აქ არ ვიქნებოდი.

– ვინ თქვენებურს?

– არის ერთი ტიპი... ჩემზე რამდენიმე დღით ადრე ჩამობრძანდა. დავთქვით, რომ აქ შევხვდებოდით.

– მერე?

– მერე რა? შეხვედრით კი შევხვდით, მაგრამ ჯოისზე ლაპარაკით ყური წაიღო. მე კი ეგ მწერალი არ მიყვარს.

– რატომ არ გიყვართ?

– ნამდვილი იეზუიტია და იმიტომ! ტყუილად კი არ სწავლობდა იეზუიტების სკოლაში. ხუთჯერ მაინც ვცადე „ულისეს“ წაკითხვა, მაგრამ ხუთჯერვე მივატოვე.

– ჯერ „ოდისეა“ უნდა წაგეკითხათ.

– ის ტიპიც მაგას ჩამჩინებდა. „ოდისეაც“ წაკითხული მაქვს და „ილიადაც“, მაგრამ ჯოისის ზოგად სქემას მაინც ვერაფერი გაუფგე. არ მიყვარს მისი დაუსრულებელი მინიშნებები და ვარაუდები. ჯოისი მაგონებს რესპოდენტს, რომელმაც ზედმინვენით იცის თავისი საქმე და ჰგონია, რომ კორესპონდენტმაც ასევე ზედმინვენით იცის...

– გამოდის, რომ ჰემინგუეი გირჩევენიათ, არა?

– დიახ, მირჩევენია. ყოველ შემთხვევაში, რაზეც ჰემინგუეი წერს, თითქოს ხელის გულზე გიძევს, თითქოს ხედავ და გრძნობ. ჯოისთან კი იმდენი დომხალია, თავსა და ბოლოს ვერ გაუგებ.

– გამოგიტყდებით, ეგ მწერალი გულზე არც მე მეხატება. მის აღიარებას სამშობლოშიც კი ათეულობით წლები დასჭირდა. დღესაც ზოგი გენიოსს უწოდებს, ზოგი – იდიოტს.

აღისამ გაიცინა.

ბუბამ ჭიქები მესამედ შეავსო.

– მეტს ნულარ დამისხამთ. მაგარია, თავბრუ დამახვია.

– ჩვენში ამბობენ, სამისა არდამსხმელისა და არდამლევისაო.

– სულ ასე ანდაზებით ლაპარაკობთ? – აღისა უცბად მიეხუტა და თავი მხარზე ჩამოადო, – არაფერია მარტოობაზე საშინელი.

ქალმა ბუბას კისერზე ხელები შემოაჭლო და კოცნა დაუწყო. ვაჟი კულულებზე ეფერებოდა. მერე აღისა წამოდგა და ტანსაცმლის გახდას შეუდგა.

ქალს ისევ ნებიერად ეძინა, როცა ბუბა საბინიდან გამოძვრა. ხელ-პირი დაიბანა და მაგიდას მიუჯდა, როცა სათქმელი ამოწურა და იგრძნო, მეტს ველარაფერს დავამატებო, მაგიდიდან წამოდგა. აღისას ხელები თავქვემ ამოეწყო და ღიმილით შემოსცქეროდა.

– დიდი ხანია, გლვიდავს?

– კი. მაგრამ ისე იყავი საქმით გართული სიმშვიდე ვერ დაგირღვიე. ვინ არის შენი გმირი, კვდება თუ ცოცხალი რჩება?

– კვდება.

– მერე, რატომ კლავ?

– მე კი არა, ცხოვრება კლავს, – ნალვლიანად მიუგო ბუბამ.

– ნუ მოკლავ, შენი ნება არ არის?

– აკი გითხარი, ცხოვრება კლავს-მეთქი. ჩემი ნება რომ იყოს, ქვეყანაზე ამდენი უსამართლობა და უბედურება არ იქნებოდა. ჩემი გმირი უსამართლობის მსხვერპლი ხდება.

– ოჰ, ეს მარადიული თემა... იქით მიტრიალდი, უნდა ავდგე, მგელივითა მშია.

– ის შენი თანამემამულე ისევ აქ არის? ჩემი თავი სხვისა ბაღში გადაპარული მგონია... მარტო „ულისეს“ გამო მიატოვე?

– ჩემო კარგო, რას გეტყვი, იცი? წელიწადში შეებულებას ერთხელ მაძლევენ და ისე უნდა გავატარო, როგორც მომეპრიანება. მაგან მხოლოდ შესავლისათვის მთელი ხუთი დღე დახარჯა. მე კი შენისთანა მამაკაცი მჭირდება.

აღისამ უეცრად ზენარი გადაიძრო.

– რა, არ მოგწონვარ? – წამოდგა და დედაშობილა წინ აესვეტა. ვაჟი უცქეროდა და ტკებოდა. ქალს სახე გაცისკროვნებოდა. ქერა კულულები მხრებზე ეყარა, გახსნილი ბაგიდან თეთრი, მიჯრით მიწყობილი კბილები მოუჩანდა. წინ გამობზეკილ მკერდს ისეთი უცოდველი იერი გადაჰკრავდა, თითქოს მამაკაცის ხელები ჯერ არ მიჰკარებოდნენ. წვრილ წელს განიერი თეძოები აგვირგვინებდა.

– ისეთი კარგი ხარ, ისევ საწოლში უნდა დაგაბრუნო.

ყველაფერი თავისი წესითა და რიგით მიდიოდა. ალისამ რალაცნაირი მუხტი შესძინა. ქალი სავსებით ჯერდებოდა იმას, რასაც ვაჟი სთავაზობდა. აკი თავიდანვე გააფრთხილა, აქ სამუშაოდ ვარ წამოსული და არა ექსკურსიებზე სახეტილოდო. ქალს იქნებ სწყინდა კიდეც ვაჟის ასეთი შიშველი გულახდილობა, მაგრამ არაფერი უთქვამს, უკმაყოფილება არ გამოუხატავს. ბუბას ქალაქის განაპირას ერთი წყნარი რესტორანი ეგულებოდა. საღამოობით იქ მიდიოდნენ, მაგიდას გვიანობამდე უსხდნენ და ათას სისულელეზე საუბრობდნენ. ეს საუბრები ბუბასთვის, მომქანცველი შრომის შემდეგ, ენერჯის აღდგენისა და დასვენების საუკეთესო საშუალება იყო. ნომერში დაბრუნებულები მთელი არსებით ეძლეოდნენ ვნებას.

ასე გრძელდებოდა კარგა ხანს. ერთ საღამოს იმ რესტორანში ალისას ნაცნობი არ შემოეხეტა? ნასვამი ჩანდა. როცა დარბაზში შემოვიდა, ბუბა სწორედ იმ დროს წამოდგა სიგარეტისთვის. უკან მობრუნებულმა შორიდანვე დაინახა მამაკაცი, რომელიც ხელების ქნევით ალისას რალაცას უმტკიცებდა. ქალი სიმივით დაჭიმულიყო, თითქოს აქამდე ნილაბი ჰქონდა აფარებულ და მოიხსნა.

– რაშია საქმე, რა გნებავთ? – მშვიდად იკითხა ბუბამ.

– იცნობდეთ მის აღმატებულებას ჯოის ჯოისოვიჩს, – დაცინვით წარმოთქვა ალისამ.

– თქვენ ქალი წამართვით! – სასონარკვეთით წამოიძახა „ჯოის ჯოისოვიჩმა“.

– დაიხსომეთ: ვინმესთვის, მით უმეტეს, უცნობისთვის, ანგარიშის ჩაბარება არ მიყვარს, მაგრამ არასოდეს ვამბობ უარს იმაზე, რასაც მთავაზობენ, თანაც, თუ ჩემს სურვილსაც ემთხვევა. საკითხი, ვგონებ, ამონურულია. კიდეც გნებავთ რამე?

მამაკაცმა უმწეოდ მიმოიხედა, თითქოს ვინმესგან თანაგრძნობას ელისო. გამოქანთალეული და ცაგარღვეულივით იყო. მისი მზერა კონიაკის ბოთლს მისციებოდა.

– რისთვის მობრძანდი, ახლა ფოლკნერზე საუბრით უნდა გამომილაყო ტვინი? მომბეზრდა,

მხატვარი სოფიო ჭელიძე

ბატონო, ყელში ამომივიდა! – უთხრა ალისამ და წამოდგა.

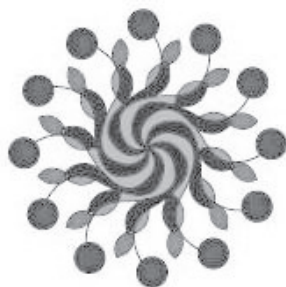
უცნობი ხან ალისას შეხედავდა, ხან კონიაკის ჩანახევრებულ ბოთლს, თითქოს არჩევანის წინაშე იდგა და ვერ გადაეწყვიტა, რა გზას დასდგომოდა.

ალისამ ბუბას ხელკავი გამოსდო და ისინი აუჩქარებლად წავიდნენ კარისკენ.

– მაგის ადგილზე მეტოქეს იმ ბოთლს თავზე დავამსხვრევდი, – თქვა ბუბამ.

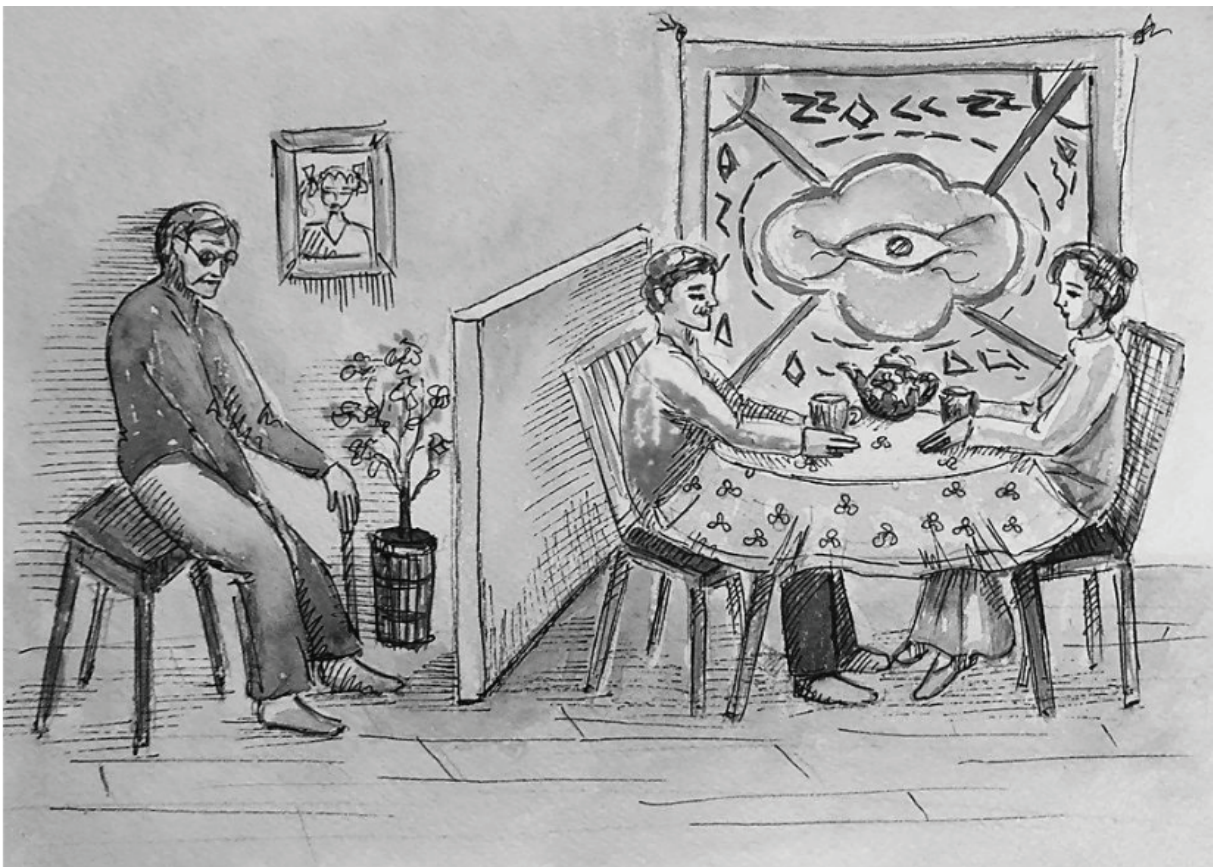
კართან წამით შეჩერდნენ და უკან მოიხედეს. „ჯოის ჯოისოვიჩმა“ სკამი გამოსწია, საქმიანად დაჯდა, ჭიქაში კონიაკი დაისხა და მოწყურებულივით სულმოუთქმელად გადაჰკრა.

– ნახა მუქთა კონიაკი! როგორ თხასავით გამყიდა! ამიტომაც არ მიყვარს ჩვენი მამაკაცები. – ჩაილაპარაკა ქალმა და ვაჟის მხარს მიეკრა.

და ყოველთვის ჩავაქრობ და აღარ ვაფრატუნებ და აბსოლუტურ სისუფთავეს დავიცავ როგორც საჭიროა. და საერთოდ აღარასოდეს აღარ ავდგები და ვფიცავ აბსოლუტური სიჩუმე იქნება ვფიცავ ჩემო ღვიძლო შვილებო არ მომკლათ მე არ გინდათ. აღარასოდეს გავაჯახუნებ კარს და არ ვატყაპუნებ და ცუდად არ მოვიქცევი და მეტჯერ აღარ დავსვრი და სინათლეს ყოველთვის ჩავაქრობ სამარადისოდ მთელ ფულს კი 726 მანეთს საახალწლოდ გაჩუქებით და თქვენ გექნებათ ჭურჭლისა და თეთრეულის კარადა და სრულიად ახალი ჭურჭელი. არ მომკლათ მე არ გინდათ. არ შეგავინროვებთ და სამზარეულოშიც მხოლოდ მაშინ გავალ როდესაც იურა სამსახურში წავა და დილით ტულეტში არ შევალ ჩემო ძვირფასებო არ მომკლათ. არ მომკლათ მე არ გინდათ. მე იმის მეშინია რომ იურამ ჩაქუჩით არ მომკლას რომელიც კომოდის ქვედა უჯრაში დევს. სონია ხომ გივლიდი ჩვენ კარგად ვცხოვრობდით მე ქარხანაში ოსტატად ვმუშაობდი და ბევრი ვიმპელი მქონდა და კარგი პრემიალურები და სურსათი შეკვეთით და დედასთან ერთად სანატორიუმში გიშვებდით და არასოდეს დავახველებ და ტიხარი კიდევ ერთი მეტრით გადმოსწიეთ და უფრო მეტადაც როგორც გული გიკარნახებთ და რამდენზედაც გინდათ თუნდაც ფანჯრის რაფამდე მე კი არ დავსვრი და ხვალ დილაადრიანად მორიგე აფთიაქში წავალ და სუდნოს ვიყიდი. დილით კი როდესაც იურა პეტროვიჩი წავა კვერცხს ჩუმად მოვიხარშავ და მაშინვე წავალ და არ მომკლათ მე. და მეტი არაფერი და

ცხოვრებაში აღარ დავსვრი მხოლოდ ჩაქუჩით არ მომკლათ არ გინდათ. სვეტლანა ჩემო ოქრო გოგო მე თქვენ ყველანაირად დავცემარებით და აღარაფერს დავსვრი სუდნოსაც ვიყიდი. აღარ ვაფრატუნებ და აღარ დავახველებ და მუდამ ჩავაქრობ რომ ელექტროენერგია არ დაიხარჯოს სონია მშობელმა დედამ ვერ იცოცხლა ჩვენ კი ყველაფერს დედის მაგივრად ვაკეთებდით რომ ტექნიკუმშიც გესწავლა რომ კარგად ჩაგეცვა ზამბარებს კი ტავოტით გავპოხავ ჩემო ძვირფასებო და ყველაზე ახლობლებო. არ მომკლათ ჩაქუჩით არ გინდათ ტიხარი კი რამდენზედაც გინდათ იმდენზე გადმოსწიეთ ერთოთახიანი ბინა სახელმწიფო კი მოგვცემს ოროთახიანს შესაძლოა სამოთახიანსაც მე კი ყველაზე პატარაში და ისიც თუ გინდათ ფირფიცრით ისე გადავლობოთ რომ მხოლოდ სანოლი დაიდგას და მუდამ ჩავაქრობ. არ მომკლათ მე არ გინდათ. მე არ ვატყაპუნებ და არც ვაფრატუნებ მე ფეხაკრეფით ვივლი არც დავილაპარაკებ ასე რომ ჩაქუჩით მოკვლა არ გინდათ. სონია მეშინია ჩემო ძვირფასო ქალიშვილო დაე იურა პეტროვიჩმა ჩაქუჩი მედვედკოვოში წაიღოს მეშინია. დაე სვეტლანამ გაკვეთილები ისწავლოს მე კი ჩუმად ვიქნები და ყველაფერს წამოწოლილი გავაკეთებ. ჩაქუჩით არ მომკლათ. ლეონიდ ალექსევიჩი გარდაიცვალა. ის 76 წლის იყო ჩაქუჩით კი საჭირო არაა ის სვამდა მე კი გული მანუხებს და არასდროს არც ერთი გრამი პირში არ ჩამიშვია და არც არასოდეს დავლევე. ჩემო ახლობლებო ჩემო ქალიშვილო არ მომკლათ არ

გინდათ ახალ ბინაში კი ტიხარი რამდენზეც საჭიროა იმდენზე გადასწიეთ თუნდ ოთახის ბოლომდე მე ვიცი ამას სახელმწიფო უზრუნველყოფს მე ხომ დიდი სამამულო ომის მონაწილე ვარ მაგრამ წიგნაკი არ მაქვს ყველაფერი დაინვა და მხოლოდ შრომის ინვალიდობა ჩემო ძვირფასებო და იურა პეტროვიჩმა ჩაქუჩი მედვედკოვოში წაიღოს. ლეონიდ ალექსევიჩი მოკვდა ის სვამდა მე გული მანუხებს როგორც ექიმებმა ჩამინერეს მაგრამ მთავარი ისაა იურა ჩაქუჩს კომოდში რატომ ინახავს. როგორც ექიმმა მირჩია სუდნოს ვიყიდი ჩაქუჩით არაა საჭირო ჩემო ღვიძლო ქალიშვილო ორი წლის მერე თვითონ მოკვდები. ორი წლის მერე მხოლოდ იმიტომ მოკვდები რომ სვეტლანა პიონერთა რიგებში შევიდეს ახლა კი ჩემო ძვირფასებო ჩაქუჩით არ მომკლათ. ლეონიდ ალექსევიჩი მოკვდა და ახლა გაცილებით მეტი ადგილია პეტრიშჩევებს ბევრი თავისუფალი ადგილი აქვთ მე კი ორი წელიც და მოკვდები ის კი 76 წლის იყო. მე მხოლოდ ვერმიშელს შევჭამ და დღისითაც ვერმიშელი და სადილზეც ვერმიშელი და საღამოთიც ვერმიშელი და მუდამ სულით და გულით ვერმიშელს შევჭამ. არაფერს დავსვრი და არსად დავანვეთებ მხოლოდ ჩაქუჩით არ გინდათ არ მომკლათ არ გინდათ. იურა ძვირფასო კომოდიდან ჩაქუჩი აიღე მეშინია. არ მომკლათ არ გინდათ მე ხომ იმისთვის ვიბრძოდი რომ მშვიდობიანი ცა ყოფილიყო ჩვენ ვარშავიდან ბერლინამდე ფეხით ვიარეთ არ მომკლათ მე არ გინდათ ვერ ვიტან როდესაც იურა კომოდში ჩაქუჩს დებს. არასოდეს ვატყაპუნებ და ჩავაქრობ გეფიცებით და თუ არ დამელაპარაკებით არ მენყინება. არ მომკლათ მე არ გინდათ ერთოთახიანი ბინა იქნება ოროთახიანს სახელმწიფო უზრუნველყოფს. მე წიგნაკი არ ამიღია დოკუმენტები დაინვა არადა როგორც დიდი სამამულო ომის მონაწილეს სამოთახიანს მომცემდნენ როგორც სემიჩასტინისა და ევგენია ლვოვნას. მე კი პატიოსან სიტყვას გაძლევთ სუდნოს ვიყიდი როგორც ექიმმა დამარიგა აღარ დავანვეთებ და არ დავღვრი და ხალიჩას არ დავამხეფებ. ხოლო როცა იურა დედამისთან წავა ჩაქუჩი მედვედკოვოში წაიღოს და საჭირო არაა ჩემი მოკვლა. საბჭოთა მუშისა და ომის მონაწილის გულითადი თხოვნით გთხოვთ არ მომკლათ ყველაფერს ჩავაქრობ და ყველაფერი შევიგნე და საჭირო დასკვნები გამოვიტანე. არ მომკლათ ჩაქუჩით არ გინდათ სვეტლანას მოვუვლი და სახლში ყველაფერს გავაკეთებ ხოლო როდესაც იურა დედასთან წავა წერილობით შევახსენებ კომოდიდან ჩაქუჩი წაიღოს ჩაქუჩი არ გინდათ. ლეონიდ ალექსევიჩი კი მოკვდა და პეტრიშჩევებს ბევრი ადგილი აქვთ არ მომკლათ მე არ გინდათ და მე დასკვნები გამოვიტანე და შევიგნე არ მომკლათ არ გინდათ. რამდენზედაც გნებავთ იმდენზე გადასწიეთ და სულ ვინები და მხოლოდ როდესაც იურა სამსახურში წავა დილითაც ვერმიშელს შევჭამ და სადილაც ვერმიშელს და ვახშმაც ვერმიშელს და ყველაფერს გულითადად გავაკეთებ. მხოლოდ

იურამ ჩაქუჩი მედვედკოვოში დედასთან წაიღოს და ქალმა ის იქ კარგად და სამარადუამოდ შეინახოს და ჩემო ძვირფასო და საყვარელო ბავშვებო მეშინია რადგან მთლად ვცახცახებ და გული ცუდად მაქვს და წრეები. ჩემო ძვირფასო სონია და იურა პეტროვიჩ მე ომისა და შრომის ვეტერანი გულითადად გთხოვთ ჩაქუჩი წაიღოთ რომ კომოდში არ იყოს ის და რომ მედვედკოვოში დედამ სამარადუამოდ შეინახოს. და ნუ მომკლავთ ყველაფერს გავაკეთებ თქვენ კი კარადა და ტელევიზორი იყიდეთ ხოლო როდესაც სვეტლანა პიონერთა რიგებში შევა მე მოკვდები. ჩემო ძვირფასებო ჩაქუჩი კი საჭირო არ არის იმიტომ რომ მე შეიძლება მოკვდე და შავი წრეები მოდიან და გული კი რახუნობს. მე ხომ ვიბრძოდი და თქვენს მშვიდობიან ცას ვიცავდი და იურა ჩემო ძვირფასო მოაშორე როგორც კი დედასთან წახვალ წერილს დაწერე ჩაქუჩი მედვედკოვოში მყუდრო ადგილას რომ შეინახო. და მაშინ იმავე წამს შემნახველ სალაროში წავალ და მთელ ფულს მაშინვე თქვენ მოგცემთ. მხოლოდ არ მომკლათ არ გინდათ მე არ დავანვეთებ და დენსაც დავწვავ რომ სინათლე ენთოს და გეფიცებით როგორც კი შევძლებ ჩავაქრობ არ მომკლათ მე არ გინდათ წავალ და წიგნაკს ავიღებ და აღმადგენენ ოროთახიანს აუცილებლად და ჩვენ გადავალთ და ყველაფერი კარგად იქნება მე კი ყველაზე პატარაში და ფირფიცრის ტიხარი გააკეთეთ და საქმიანად გასწი-გამოსწიეთ მე კი ჩემთვის სუდნოს ვიყიდი და სუდნოთი სუფთად ვიცხოვრებ. ხალიჩაზე არ დავანვეთებ და არ დავღვრი ვფიცავარ და არ მომკლათ არ გინდათ. იურა ჩაქუჩით არ გინდა როგორც კი ვხედავ მაშინვე ყველაფერს ვხვდები და შავი წრეები მოდიან და ძალიან გულითადად გთხოვთ არ მომკლათ არ გინდათ მე ყველაფერს პატიოსნად გავაკეთებ და თქვენ ყველაფერს ბოლო კაპიკამდე მიიღებთ. სონია ყველაფერს ბოლო კაპიკამდე პატიოსნად მიიღებს რათა კარადა და კარგი ტელევიზორი იყიდოთ სვეტლანამ ძილი ნებისას რომ უყუროს. და როგორც კი სვეტლანას პიონერთა რიგებში მიიღებენ მაშინვე მოკვდები და საცხოვრებელ ფართს გავანთავისუფლებ და თქვენ ყველაფერს ბოლო კაპიკამდე მიიღებთ იურა ჩაქუჩით არ მომკლა არ გინდა. აღარასოდეს არ დავანვეთებ ექიმმა მირჩია და კარგ სუდნოს ვიყიდი რომ სიკვდილამდე გაძლოს. და ყოველთვის ჩავაქრობ და არ ვიხვრინებ არ გადავბრუნდები არ ვატყაპუნებ და ყოველთვის ფრთხილად გადავიფარებ რომ წესრიგი იყოს და ყველაფერს წამოწოლილი გავაკეთებ. ლეონიდ ალექსევიჩი მოკვდა მაგრამ ის სვამდა მე კი გულის გამო პირსაც არ ვაკარებ როდესაც შავი წრეები და არ გინდათ ჩაქუჩით არ მომკლათ. მხოლოდ როდესაც სვეტლანა პიონერთა რიგებში შევა მაშინვე წავალ და პატიოსნად ყველაფერს გავიხდი და მაშინვე მოკვდები რომ იყოს კარადა და ტელევიზორი და მშვიდი ცხოვრება. არ მომკლათ მე არ გინდათ. სონია ჩემო ღვიძლო ქალიშვილო მე მოგმართავ

რომ იურამ კომოდიდან ჩაქუჩი წაიღოს და ძალიან მეშინია და ხელები მიცახცახებს მინდა რომ ყველაფერი კარგად იყოს და რაც კი მახადია ყველაფერს მოგცემთ. მედვედკოვოში დედასთან სამარადუამოდ რომ გადამალო და მეტჯერ აღარასოდეს დავინახო. ახლა კი დილითაც ვერმიშელი სადილადაც ვერმიშელი ვახშადაც ვერმიშელი და არსად და აღარასოდეს დავანვებებ. ყველაფერს ისე ვაკეთებდი როგორც საჭირო იყო და ჩვენი დედა ვერ მოესწრო ჩვენ კი მასთან ერთად ყველაფერს წესიერად ვაკეთებდით რომ ყველაფერი კარგად ყოფილიყო და არ არის საჭირო ჩაქუჩის კომოდში შენახვა იქ საშიშია და ქანაობით სიარულისას ხელები მიცახცახებს. მე ახლა თქვენ პატიოსნად შეგპირდებით რომ ორი წლის მერე მოგვკვდები და საცხოვრებელ ფართს გავათავისუფლებ და ამას გულწრფელად გპირდებით როგორც საბჭოთა მუშა და ყველაფერზე პასუხისმგებელი. იურა არ შემოძლია დავინახო კომოდში ჩაქუჩს როგორ ინახავ. იურა ეს არ გინდა ყველაფერს პატიოსნად გავაკეთებ. მე ხომ ვიბრძოდი და ვარშავიდან ბერლინამდე მივედი რომ თქვენ მშვიდად და ბედნიერად ყოფილიყავით. ორი წლის მერე კი მე გპირდებით და ვფიცავარ რომ მოგვკვდები და როგორც კი საცხოვრებელ ფართს გავათავისუფლებ შემნახველი სალარო მაშინვე ფულს მოგცემთ და ყველაფერი თქვენი იქნება და სვეტლანა პიონერთა რიგებში შევა. არ მომკლათ მე არ გინდათ. იურა ძვირფასო ჩაქუჩი კომოდს მოაშორე. არ გინდა ეს. ლეონიდ ალექსევიჩი მოკვდა და საცხოვრებელი ფართი მაშინვე გავათავისუფლა და მეც მოგვკვდები და მეც მაშინვე გავათავისუფლებ ფართს ჩაქუჩით კი არ გინდათ ჩემო ახლობლებო არ მომკლათ. არ მომკლათ მე ახლა შეგპირდებით და პატი-

ოსნად ვიტყვი რომ ზუსტად ორ წელში მოგვკვდები და საცხოვრებელ ფართს გავათავისუფლებ და თქვენ იმავე წამიდან თავისუფლად იცხოვრებთ. საყვარელი სვეტლანა კი პიონერთა რიგებში შევა და ტელევიზორი და კარადა ყველაფერი რომ კარგად და მოხერხებულად იყოს ჩემი მოკვლა საჭირო არაა. ყველაფერს პატიოსნად მოგცემთ და ეს საბჭოთა მუშის სიტყვაა მე შრომის ინვალიდი ვარ და მაქვს მონწილეობა დოკუმენტები კი დაინვა მე დიდი სამამულო ომის მონაწილე ვარ და საკმაოდ ადგილი იქნება კეთილი ოჯახის ერთად ცხოვრებისთვის. მე ჩავაქრობ და დავკეტავ და ჩემო ძვირფასებო ყველაფერს წამოწოლილი გავაკეთებ ჩუმად და არ ვიფაჩუნებ არ მომკლათ არ გინდათ. არ მომკლათ მე არ გინდათ. დასვრით არ დავსვრი ჩაქუჩით არ გინდათ ჩემო ძვირფასებო არ გინდათ ჩაქუჩით. და თუ საჭიროა შემოძლია დავიფიცო რომ ორი წლის მერე მოგვკვდები და მთელი ფული თქვენი და იურასი გახდება სახელმწიფო კი ყველაფერს წესიერად გავაკეთებ. საზეიმოდ ვდებ ფიცს რომ როგორც კი ორი წელი გავა მაშინვე მოგვკვდები არ მომკლათ მე ამის გაკეთება ჩაქუჩით არ გინდათ. და აი ჩემო ძვირფასებო მე დავწერ:

საბჭოთა მუშის საზეიმო ფიცი

მე, ბონდარენკო პავლე ნიკოლაევიჩი, დაბადებული 1917 წლის 5 ივლისს დიდი სამამულო ომის მონაწილე მუშების შთამომავალი შრომის ინვალიდი ვდებ ფიცს და გპირდებით ორი წლის მერე როგორც კი სვეტლანა პიონერთა რიგებში შევა მე მოგვკვდები და საცხოვრებელ ფართს გავათავისუფლებ.

რუსულიდან თარგმნა **აპაკი დაუშვილა**

მხატვარი
ბექა ხუცურაული

მარიამ კალაშვილიძე

ცას ახედა.....

ღამის წყვედიანი გაიფანტა მოლუშულ ცაზე... ცივი, ნაცრისფერი წვიმის წვეთები ენარცხებოდა სისველით გაჟღენთილ მიწას... ბავშვები მოცუცქნულ ფეხებს ტალახში ატყლაშუნებდნენ, შხეფები სახეზე ეწვეთებოდათ და ფეხსაცმელები ელუმბებოდათ... ქურთუკის ჯიბეში ხელი ჩაეყავი... ქუდი სახეზე მეფხატებოდა და კაშნე თბილად მქონდა ყელზე შემოკრული... მივაბიჯებდი ბავშვივით მსუბუქი და კობტა ნაბიჯებით... მასხენდებოდა ბავშვობა, ჩემი მეგობრები... როგორ დავრბოდით ზაფხულის ცხელ დღეებში წვიმის დროს... ავხედავდით ცას და დიდხანს ვაკვირდებოდით იდუმალ სამყაროს... როდესაც ვარსკვლავი ჩამოვარდებოდა ცრემლი ღაპაღუბით გვცვიოდა... არ ვიცოდით რაზე ვტიროდით... ყოველ ღამე იმაზე ფიქრში ვიძინებდი, რომ მეორე დღეს ჩემს მეგობრებს ვნახავდი და მაგრად ჩავეხუტებოდი... თუმცა ეს ტკბილი დღეები მაშინ დასრულდა, როცა სკოლა დავამთავრეთ... ყველა აქეთ-იქით გაიფანტა... მე კი თბილისს შემოვრჩი, ცივ და უგრძობ ხალხს... დავკარგე მეგობრები, დავკარგე იმედი, რწმენა, რომ მათ ოდესმე ვნახავდი...

გავიდა ათი წელი... რამდენი წელიც არ უნდა გავიდეს მაინც მესსომება ჩემი მეგობრების დაკარგვით გამოწვეული ტკივილი... ამ ფიქრებში გართული კინალამ ნესტისფერ კედელს შევეჯახე, გამოფხიზლდი და სიარულს ავუჩქარე... წვიმას უკვე გადაედო... ანათებდა თბილი მზე... ცისარტყელაც გამოჩნდა... სკვერის სკამზე ძალაგამოლეული დავენარცხე... თვალებზე ხელები ავიფარე და ცისფერი გუგები მოვიფმენიტე... შევბრუნდი, ჩემს გვერდით

ბიჭი იჯდა მწვანედ მოლივლივე თვალებით... სახის უცნაური გამომეტყველებით შეწუხებული იყურებოდა. თითქოს ეს სახე სადღაც მინახავს... მოულოდნელად ბიჭი ჩემკენ შემობრუნდა:

– ეი! ქალბატონო, გამოფხიზლდით! – უცნაური შარი მომდო, რაზეც გამეცინა...

– რა მჭირს გამოსაფხიზლებელი? – საუბარში ჩამითრია. ჩემი კლასელი შაკო გამახსენდა ასეთივე უცნაური გამომეტყველებით რომ იჯდა გაკვეთილზე და ყოველთვის მზად იყო შემპასუხებოდა... შაკო ჩემი საუკეთესო მეგობარი იყო... იგი ყოველთვის ნარბშექმუნული იჯდა, რაღაცას ბოდავდა...

– ნიტა, ახლა შენებური არ დაინყო! – გაოცებული დავრჩი. ამ ბიჭმა საიდან იცოდა ჩემი სახელი? გონებაში უამრავ კითხვას ვსვამდი და ამ კითხვებს პასუხს ვერ ვუძებნიდი...

– დაა.. – ის იყო საუბარი უნდა დამეწყო, რომ შეშლილივით წამოიყვირა...

– უფს! სიურპრიზი გავაფუჭე! – გამიღმა და გაიქცა...

ფეხზე წამოვვარდი, მაგრამ დადევნება ვერ გავბედე... სახე შემეცვალა და ცას ავხედე... მერე მხრები უმწნოდ ავიჩიჩე და სკვერის სკამზე ჩამომჯდარი დაბინდებას ველოდი... ისევ ბავშვობა მასხენდებოდა... მაგრამ რატომ მაინცდამაინც დღეს?... ამ ბოლო ხანებში არასდროს გამხსენებია კალმით მოხატული და „ვარდისფერებში“ ჩაძირული წლები... უეცრად ტროტუარზე მომავალი ადამიანები შევნიშნე...

– ნიტა! – გაჰყვიროდნენ ისინი, მაგრამ მე ვერაფერს ვხვდებოდი...

ერთ-ერთი გოგონა მომიხსლოვდა, თვალეზში შემომხედა და გაელიმა...

– როგორ შეცვლილხარ, ნიტ! – მხოლოდ ეს მითხრა და ჩემს პასუხს დაელოდა... მე ის ვიცანი... ლიზა, ბავშვობის საუკეთესო მეგობარი... თვალეზიდან ცრემლი მცვიოდა... თან ვიცინოდი... ლიზას მაგრად ჩავეკარი, ისე როგორც ადრე... მის უკან ჩვენი მეგობრები იდგნენ: შაკო, სალი, ანა და ლუკა... სიხარულით დაფერინავდი... ვეხუტებოდი ყველას... მერე ლუკამ თქვა:

– ჩვენს ადგილას წავიდეთ, საიდანაც მტკვარი მოჩანს. გავიხსენოთ წარსულში გემივით ჩაძირული ნლები...

დავეთანხმეთ და გზას უკვე ზრდასრულნი გავყვეით... როდესაც მივედით, ჯამოვჯექით... გავყურებდით ლურჯად და ნაცრისფრად მოლივლივე მტკვარს... ენთო ლამპიონები... იღვრებოდა სინათლე... გვათბობდა ნარინჯისფერად მოელვარე ცეცხლი... ჩვენ კი ერთმანეთს ვუთბობდით სულსა და

გულს... ყვევბოდით ჩვენს ოინებზე, სხვის ეზოში ხეხილის მოპარვაზე... მდინარეზე კენჭების გაცურებაში ვეჯიბრებოდით ერთმანეთს... ოჰ, რა ტკბილი იყო ეს ყველაფერი. ახლა კი... მხოლოდ მოგონებებია შემოგვრჩა... გაფატრული და გახუნებული... ყველანი გავჩუმდით... მე კი ჩავილაპარაკე:

– ახედე ცას!.. — ეს ჩვენი ბავშვობის ფრაზა იყო...

ყველამ ლურჯ ცას ახედეთ, ვარსკვლავებით და მთვარით მოჩუქურთმებულს... უცებ ვარსკვლავი ჩამოვარდა, მაგრამ ტირილი აღარ დაგვიწყია... უკვე ვიცოდით, სურვილი უნდა ჩაგვეთქვა... ხელები ერთმანეთს ჩავეჭიდეთ და ვთქვით:

– სამუდამოდ ერთად ყოფნა და მეგობრობა სიცოცხლის ბოლო წუთამდე...

წამოვიდა წვიმა... გველუმპებოდა სხეული... ვცოცხლობდით ბავშვობით და ჩვენი ფრაზით:

– ცას ახედე!..

მავთულხლართს იქით, ბავია ტკბილულს მივხადებს

ლამით ცაზე ვარსკვლავების კორიანტელს რომ შეამჩნევთ, მათთან ახლოს მოციმციმე მთვარესაც დანახავთ... დანახავთ უამრავ მოკაშკაშე ვარსკვლავს, ცის კიდობანზე მშვიდად რომ ბრწყინავენ... მიიზღაზნება ღამეც ძალიან ნელა, და ხანდახან მოულოდნელი საფრთხის შიშიც კი იპყრობს... ალბათ ყველას ჩაგვიფიქრებია სურვილი ვარსკვლავის ჩამოვარდნისას, და მანამდე გვიცქერია მისთვის, სანამ ყელში რაღაც ბურთი არ გაგვეჩხირებოდა, და საცრემლე ჯირკვლები მოუთმენლად დაიწყებდნენ მუშაობას... ბავშვობაში ბევრჯერ ჩამოფიქრებია სურვილი და ყველა ერთნაირი იყო... მანამდე ვოცნებობდი, სანამ ღამე დაილეოდა და ჩემი ოცნებებებიც ილუზიით გაბერილი ჰელიუმის ბუმტივით, ცაში აფრინდებოდა და გასკდებოდა... ოდესღაც მეც ბედნიერი ვიყავი... ჩემს თბილ ოჯახთან ერთად მშვიდად ვცხოვრობდი... ყოველთვის მქონდა რწმენა რომ ერთად ყველანაირ პრობლემას გაუუმკლავებოდით და ყველაფერს გადავლახავდით, თითქოს უჩინარი საზღვარი ყოფილიყო, და როგორც კი ხელჩაკიდებულები ფეხს გადავდგავდით, ყველაფერს წერტილი დაესმებოდა და მეც შვებისმომგვრელად ამოვისუნთქავდი... გულზე ხელს მაგრად მივიჭრდი... შემდეგ კი ჩემს, შავი ზღვასავით ათრთოლებულ, გულის ცემას დაუფედებდი ყურს... მაგრამ ერთ ღამეს, როდესაც მე ბებიის მკლავებში ჩაძინებულს მთვლემდა, ღამე საზარელმა ხმებმა შეაზანზარა... მხოლოდ ის მახსოვს ამ საშინელი მოგონებებიდან, რომ თვალეზი გავახილვე და მაშინვე ყველაფერი დაიბურა... სიტყვებს ვეღარ ვარჩევდი... ჩემი სისხლი კი ვენებში გამალებით ისუნთქავდა ჟანგბადს... ამ ღამით დაიწყო, აგვისტოს ომი... ღამე, რომელიც აქამდე ჩემი სიმშვიდის წყარო და ოცნებების ბუდე იყო, დაიშალა... ჩემს სოფელში, აურზაური ატყდა... ცის კიდობანზე ვერტმფრენების

ნაკადი არ წყდებოდა... მინდოდა გამეგო მამაჩემი სად იყო, როგორ იყო... ჯერ კიდევ ცემდა თუ არა მისი გული, რომელზეც ბავშვობაში თავდადებულს მეძინა... დედაჩემმა სასწრაფოდ ჩამკიდა ხელი და მთლიანად განადგურებულმა გაქცევა გადაწყვიტა... ბებია არაფრით არ მოგვეყვებოდა, მხოლოდ ილიმოდა და ჭაობისფერ, ლივლივა თვალეზში ცრემლის კვალი ემჩნეოდა... ხელი მოვკიდე მის დაძარღვულ და თბილ ხელებს და ვემუდარებოდი რომ წამოსულიყო... მის მტევანს გამალებით ვკოცნიდი და ბებიის სურნელს ხარბად ვისრუტავდი... მისი ცრემლები მეღვრებოდა ხელებზე და ტკივილს ვგრძნობდი... თითქოს ძვლები მემტვრეოდა და შინაგანად უკვე მკვდარი ვიყავი... ველარ ვსუნთქავდი... მინდოდა ბოლო ხმაზე მეყვირა და ემოციებისგან დავცლილიყავი... ბებიას ბოლო წუთამდე ვეკრებოდი და მის ტკბილ სურნელს შევიგრძნობდი მთელი სხეულით... მინდოდა დამახსოვრებოდა... მინდოდა სამუდამოდ ეფეთქა ჩემში ბებიას გულის აორტაში გამავალ სისხლს... ჩანთაში ბებომ ტკბილეული ჩამიყარა... და მხურვალედ მაკოცა ანთლებულ და დაცრემლილ ლოყებზე... მისი მომზადებული ტკბილეული საბოლოოდ მისახსოვრა, ხელი დაგვიქნია და კარი მიიხურა... დიდხანს გამეშებული ვიდექით მე და დედა... ვიცოდი ორივეს ერთმანეთის გარდა აღარავინ გვყავდა... ქუჩაში რამდენიმე ადამიანი ჩვენ თვალწინ (გამოესალმა) შევლია სიცოცხლეს... დასისხლიანებული და აცრემლებული, ტკივილისგან აფორიაქებული მივბოდით მე და დედა და გარე სამყაროს ვწყდებოდით... ციდან ჩამოვარდნილი ვარსკვლავების მსგავსად... მთელი ძალებით მივბოდით და უამრავ ადამიანს ვამჩევდით... ყველა თვითგადარჩენისთვის იბრძოდა... რუსმა სეპარატისტებმა, ყველას ოჯახი წაართვეს... წაართვეს ის რასაც აღმერთებდნენ და რაც აბედნიერებდათ...

უკანასკნელი იმედის ნაპერწყალი ჩაუნვეს გულში და გაღვივება არ აცადეს... იმ დღიდან მათი დანახვა ზიზღს მგვრიდა... მათი თითოეული ნაბიჯი შიშის გრძნობას იხვეავებდა ჩემს სხეულში... იმ დღიდან ბევრი აღარაფერი მახსოვს... წლები გავიდა... მე და დედამ თავშესაფარს შევაფარეთ იმ ღამით თავი... გარეთ ტყვიების ზუზუნი და ჰაერში გამავალი ბომბ-დამშენების საზარელი ხმა გაისმოდა... დღეების განმავლობაში ყველაფერი ნელ-ნელა წყნარდებოდა... რჩებოდა მხოლოდ მოუშუშებელი შინაგანი იარები, და ტკივილი, რომელიც მთელ სხეულს გამალებით ედებოდა და თითოეულ ორგანოს წამლაგდა... გააბეს რუსებმა მავთუხლართები... რომლებიც პირობითი საზღვრის სახით წარმოადგინეს... ჩემს სოფელში, სადაც ადრე ყველაფერი ანათებდა, მიტოვებული სახლების მეტი არაფერი იყო დარჩენილი... ამ სახლების მოღამული კედლები ინახავდნენ იმ დღეების სიმწარეს და სისასტიკეს... მავთუხლართების იქით, სადღაც სიცოცხლის ნატამალი დაუმრეტავად მიედინება... მჯეროდა და დღემდე მჯერა რომ იქ ისევ ცოცხლობს ჩემი ბებია, რომელიც ტკბილესს მიმზადებს... მე კი დანაშაულის სურვილი მიბყრობს და მინდება ჩემი სუსტი ხელებით გავარღვიო მავთუხლართები, მივიჭრა იქ, სადაც ბებია ყოველდღე მელის და აცრემლებული თვალებით შესცქერის ისიც ამაყად გაჯგიმულ მტკიცე საზღვარს... მინდა ჩავეკრა

და ყურში ვუჩურჩულო რომ სიგიჟემდე მომენატრა... მის კისერში საამოდ ათრთოლებული სურნელი შევიყნოსო და მის მკლავებში დავიძინო... ვარსკვლავებს გამალებით ვუცქირო მასთან ჩახუტებულს, ისე როგორც ბავშვობაში... მინდა დილით ისევ დამხვდეს მისი მომზადებული ტკბილეული და მისი სათუთი ხელებიდან შევჭამო... სიზმარში ბევრჯერ მინახავს იგივე სცენა მაგრამ დილით, გაღვიძებისთანავე მწარე რეალობაში ვბრუნდებოდი და ყოველ დილით თითქოს ჩემს გულში ნამსხვრევები იშლებოდა... ასეა... ერთხელ გატეხილ გულს ველარ გაამთელებ... გინდაც ნაწილები შეაკონინო და შეანებო, შემდეგ კი გადაღებო... შინაგანად მაინც გემახსოვრება ის რომ გული დამსხვრეულია, და საღებავის შიგნიდან ნამსხვრებიც მოჩანს... რამდენი ადამიანი დააშორა ამ საზღვარმა, და ვინიცის რამდენს დაუმსხვრია შუშის ჭურჭელივით სურვილები და ოცნებები... რამდენჯერ მივსულვარ ღამით საშიშ ტერიტორიაზე და რამდენჯერ მიტირია დამხობილს... და იცით რა არის ყოველ ღამით ჩემი ჩაფიქრებული სურვილი ვარსკვლავის ჩამოვარდნისას? იმ რწმენის შენარჩუნება, რომ იქ სადღაც, მავთუხლართებს იქით, ბებია ტკბილესს მიმზადებს და მელიდებს... მისი გული კი ჯერ კიდევ ფეთქავს... იმის იმედით რომ მე მივალ, და მის გულისცემას დავუგდებ ყურს... ღამის სიჩუმეში...

ნიწო
დარბაისელი
სტრონი

ავტორთა უმეტესობა ხომ თვლის, რომ თვალშეუდგამ სიმაღლეებსა და თვალჩაუნვდენელ სიღრმეებს სწვდება თავისი ლექსებით, მისი ზადალი კრიტიკოსები კი ჯერ არ ჩანან, ან თუ ჩანან, გზაარეულნი მისკენ არ იქტირებიან და სხვა რამეებზე რდებიან.

თავის მხრივ, კრიტიკოსთა რაღაჯ ნაწილი ფიქრობს, რომ ავტორი, რომელიც მისი თეორიული მომზადების, კრიტიკული ანალიზის უნარის სიმაღლეზე ასწვდება, არ ჩანს თანამედროვე საქართველოში.

ნიწო დარბაისელი-სტრონი

რა უნდა ავტორს

(იუმორესკა)

წესით, ამ ტექსტმა კრიტიკოსებიც უნდა გააღიზიანოს და ავტორებიც.

ავტორთა უმეტესობა ხომ თვლის, რომ თვალშეუდგამ სიმაღლეებსა და თვალჩაუნვდენელ სიღრმეებს სწვდება თავისი ლექსებით, მისი ზადალი კრიტიკოსები კი ჯერ არ ჩანან, ან თუ ჩანან, გზაარეულნი მისკენ არ იქტირებიან და სხვა რამეებზე ცდებიან.

თავის მხრივ, კრიტიკოსთა რაღაც ნაწილი ფიქრობს, რომ ავტორი, რომელიც მისი თეორიული მომზადების, კრიტიკული ანალიზის უნარის სიმაღლეზე ასწვდება, არ ჩანს თანამედროვე საქართველოში.

და აი, მათი წარმატებული შეხვედრა, ოღონდ ჩემს წარმოსახვაში!

ორივე უნდა თრთოდეს ბედნიერებისაგან.

ერთადერთს

გუშინ
შენ ისევ არ მოხვედი
და საშენოდ გამომცხვარი
ქიშმიშიანი ნამცხვარი
მარტოს შემომეჭამა.
ვნუხვარ!
ახლიდან გამოგიცხოვ,
შენ ოღონდ მოდი!

ამ ლექსის ავტორი უცნობია, ანუ როგორც ახლა ვამბობთ, ანონიმი.

მას, სავსებით სამართლიანად, არ აკმაყოფილებს მხოლოდ სოციალურ ქსელში, ლექსქვემ დატოვებული ახლობელთა ლაიქები, გულელები და სხვა სუპერ მოწონებები, პროფესიონალური კრიტიკა კი სადღაც მიმაღულა

და ყურადღებასაც არ აქცევს.

ბოლოს და ბოლოს, განა მისი, პროფესიონალური კრიტიკის პირდაპირი მოვალეობა და მეტიც, მონოდება არაა, მაგალითად, ვირტუალურ სივრცეში ახალი ლექსი გამოჩნდება, თუ არა, ყველა საქმე გვერდზე გადადოს, დაჯდეს და გააანალიზოს?!

არ მითხრათ ახლა, ეს საქმე – შრომაა, შრომას კი ანაზღაურება სჭირდება, მით უმეტეს დღეს და მით უმეტეს საქართველოში, სადაც სამშობიაროდან საკუთარ გაჩენილ შვილსაც არ გამოგატანენ უფასოდ.

პოეტს ვინ რას უხდის ან აძლევს, რომ კრიტიკოსსაც უნილადოს?

საქართველოში პოეტად ყოფნა ხომ ისედაც ქველმოქმედებაა!

აბა დაუფიქრდით: თან რაღაცნაირად თავი უნდა გაიტანო ან ახლობლებს შეანახვინო, თან – შენი ღვთაებრივი ლირა (არფა?) აჟღერო და ასე ემსახურო შენს ენასა და ერს.

ამ ლირიკული გადახვევის შემდგომ პირდაპირ ზემოთ დადებული ლექსის ანალიზზე გადავიდეთ.

ლექსი მინიმალისტური პოეზიის ნიმუში უნდა იყოს. ურითმოა, თუმცა რაღაც მიღმიერი რიტმი მუშაობს. ამის გათვალისწინებით, გარდამავალი რამ ფორმა ჩანს ვერლიბრისა.

პირველი ნაკითხვით, სივრცული პარამეტრი ბინის ლოკალს მოიცავს, საუბარია შინ გამომცხვარ ნამცხვარზე, ვინმე, გამორჩეული სტუმრის გაცრუებულ მოლოდინზე (რაში დასარწმუნებლადაც სათაური – „ერთადერთს“ გვიბიძგებს)... მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი შეხედვით.

ამ მოჩვენებითად მარტივ, ყოფით ლოკალში მოქცეულ ლექსს აქვს მეორე პლანი,

რომლის ამოკითხვასაც ახლა შევეცდებით.

ვიდრე უშუალოდ საქმეზე გადავიდოდეთ, ჯერ ჩამოვწეროთ კითხვები, რომელზე პასუხიც გაგვიხსნიდა რიგითი მკითხველის თვალსაწიერისთვის მიუწვდომელ მეორე პლანს:

ვინ შეიძლება იყოს „ერთადერთი“, რომელსაც ლირიკული სუბიექტი ლექსში ორჯერ მოიხსენიებს მეორე პირის მხოლოდითი ფორმით „შენ“, ხოლო მესამედ – ვითარებით ბრუნვაში დასმული მომავალი დროის მიმღებობის გამოყენებითაც დაუფიქსირებია ტექსტში ასე – „სა-შენ-ო-დ“?

რა დროითი პარამეტრები გვაქვს ლექსში? რას ნიშნავს „ქიშმიშიანი ნამცხვარი“? რატომ წუხს სუბიექტი ნამცხვრის შემოჭრის გამო?

რატოა მარტო?

რას ნიშნავს ე.წ. „გრამატიკული ტროპი“ – „არ მოხვედი“, ნაცვლად სწორი ფორმისა „არ მისულხარ“?

როგორია ლექსის ლირიკული სუბიექტის სამომავლო ინტენცია?

მკითხველი რომ არ გადავღალო კვლევის მთელი პროცესისათვის თვალის დევნებით, პირდაპირ პასუხებზე გადავალ.

მიუხედავად თანამედროვე ყოფითი, სასაუბრო ლექსიკისა, ამ პოეტურ ტექსტს უღრმესი ტრადიციული ძირები აქვს და წარმოადგენს ვეფხისტყაოსნისა და ბიბლიის გადაკვეთის წერტილში გაელვებასა თუ განხორციელებული შემოქმედებითი აქტის ნაყოფს.

გავიხსენოთ: „შენ, ღმერთო ერთოო!“ მიმართავს რუსთველი ღმერთს დასაწყისიდანვე. ანუ სათაურისეული „ერთადერთობა“ და სამგზის გამოყენებული შენ – ნაცვალსახელი პირდაპირი ალუზიაა ვეფხისტყაოსნისა.

რაკი ეს გავარკვეით, ბიბლიისკენ გზის გაკვალვა აღარ გაგვიჭირდება იმის გათვალისწინებით, რომ „ქიშმიშიანი ნამცხვარი“ რამდენჯერმე იხსენიება მასში, როგორც უფლის შესანიშნავი.

ერთ კონტექსტში კი ქიშმიშიანი ნამცხვრის ჭამა ადამიანის მიერ – მოხმობილია,

როგორც გაზულუქების, გაყვიზინების (კიდევ რა ამისდარი სიტყვები შემოგვრჩა ენაში? თავად განაგრძეთ!) ნიშანი.

(ზუსტ წყაროებსა და ნაკადულებს დაგისახელებთ დაინტერესების შემთხვევაში)

შემდეგი საფეხურის ამოცანაა გარკვევა იმისა, თუ რა ჩაუდენია ავტორს.

ესე იგი, ჯერ მოუმზადებია უფლის შესანიშნავი და მის ლოდინში თავად შეუჭამია.

ეს, ცხადია, ცოდვათა შორის ცოდვაა!

სიტყვიდან „ვენუხვარ“ – აშკარაა, რომ სუბიექტი მონანიების გზაზეა დამდგარი. მწუხარება – ამ გზის პირველი, აუცილებელი ნაბიჯია.

იგი მარტოა, როგორც ყოველი ადამიანი – უფლის წინაშე და კვლავ უფლის მოლოდინის რეჟიმში რჩება (ელოდა, ელის და დაელოდება მას) და სამომავლოდ მზადაა გასაღებად იმავე ქიშმიშოვანი შესანიშნავისა, რათა უზენაესთან კომუნიკაცია შეინარჩუნოს.

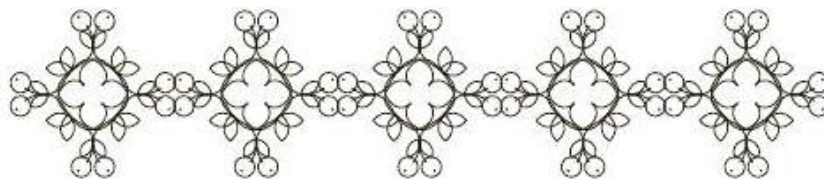
ამ ლექსში „არ მოხვედი“ ფორმით – არა რაიმე შემთხვევა, არამედ უზენაესის ნებაა გამოხატული. ასე უნდოდა და არ მოვიდა!

(კონტრასტისთვის შეად. სუბიექტის, ადამიანის ქცევა, როგორც საკუთარი ნების საწინააღმდეგოდ რაიმე მოქმედების ჩადენა „შემომეჭამა“)

აქ წარმოდგენილი დროითი პარამეტრების – წარსულის (გუშინ), აწმყოსი (დრო, რომელშიც იმყოფება და მეტყველებს ლირიკული სუბიექტი) და მომავლის (გამოხატული უფლის კვლავ მოლოდინში, იმედში) სრული კომპლექსის განზოგადებას თუ მივმართავთ, მივალთ აზრამდე, რომ ეს – მომნანიე კაცობრიობის მთელი, უწყვეტი სავალია დასაბამიდან – მომავლიანად ერთადერთი ღმერთისკენ.

ამ ანალიზის გათვალისწინებით, მართლაც ძნელია, მკითხველმა მეტი მოსთხოვოს ერთ რეასტრიქონიან, სულ რაღაც, თხუთმეტიოდე სიტყვიან ლექსს.

დასასრულ, ისლა დაგვრჩენია, ჩვენ ყველა ერთად, კრიტიკოს-მკითხველებიანად, მივესალმეთ ამ ლექსის ანონიმ ავტორს დიდებისაკენ მიმავალ გზაზე.

მამუკა
ვაშაკიძე

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ე
დ
რო
ვე
რ
უ
ს
უ
ლი
პ
რო
ზა

ანდრეი ზიგოვის „დე უკვიუ“, ლეონიდ იუზეფოვიჩის „სამი ხმა“ და ზორის უკიშოვის „ილაპარაკე, დედა, ილაპარაკე...“ მართლაც განსაჯვფრენელი სიუჟეტისა და დიდი ფილოსოფიურ-ფსიქოლოგიური ხასიათის ნოველებია და ჩემზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება დატოვებს. თუმცა სხვა ავტორებზე მეტად საყურადღებო ნაწარმოებებით არიან წარმოჩენილნი.

„თანამედროვე რუსული პროზა“ მართლაც მოულოდნელი და კარგი საჩუქარია გემოვნებიანი, ქართველი მკითხველისთვის. ნიგნი გამომქვემოწა „მერიდიანმა“ გამოცემა, რედაქტორი გახლავთ ზაალ ზოტკოველი.

მამუკა ვაშაკიძე

საოცრებანი თანამედროვე რუსული პროზისა

ეს მშვენიერი ნიგნი ჩემი უფროსი მეგობრის, პუბლიცისტისა და მწერლის ოთარ ხუციშვილის წყალობით ჩამივარდა ხელში – საინტერესო და ნიჭიერი მწერალია აკაკი დაუშვილი, ლიტერატურულ ჟურნალ „ოლეს“ რედაქტორი და გამომცემელი, რუსული ნოველების ნიგნი გამოსცა და დაგაინტერესებსო.

ნიგნი „თანამედროვე რუსული პროზა, მოთხრობები“ კი თავად ბატონმა აკაკიმ თბილი წარწერით მისახსოვრა და მორიდებით ბრძანა – ნლეულს გამოვეცი, ჩემი თარგმანებიაო. დიდი ხნის ნაცნობებივით შევხვდით ერთმანეთს – ჟურნალ „ოლეს“ ყოველ ნომერს ვკითხულობ, პერიოდულ გამოცემებში კი მისი მოთხრობებიც წამიკითხავს, მისი საქმიანობის შესახებაც მსმენოდა, როდესაც იგი გასული საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში ჟურნალ „ცისკრის“ დამატება „ნობათის“ სარედაქციო კოლეგიისა და საბჭოს წევრი იყო და ნიჭიერი ახალგაზრდა, დამწყები მწერლების გზის გამკვალავად გვევლინებოდა თავდაც იმ დროისთვის ახალგაზრდა მწერალი და მწერალთა კავშირის ერთ-ერთი ასაკით უმცროსი წევრი. იმ დროისთვის აკაკის მოთხრობების სამი კრებული ჰქონდა გამოცემული და პოპულარობითაც სარგებლობდა.

შემდგომში მას გურამ რჩეულიშვილის, ნიკო ლორთქიფანიძისა და დავით კლდიაშვილის პრემიებსაც მიანიჭებენ, თავად ჩრდილში ყოფნას ამჯობინებს და საყვარელ საქმეს უჩუმრად, ყოველგვარი ხმაურისა და პომპეზური წარდგინებების გარეშე აკეთებს. რამდენიმე წლის წინ შესანიშნავი პოეტისა და რედაქტორის თამარ შაიშველაშვილის მიერ დაარსებულ რევაზ ინანიშვილის სახელობის ერთი მოთხრობის კონკურსშიც მიიღებს მონაწილეობას და ზედიზედ 2017 და 2018 წლებში პრიზიორიც გახდება. მის მოთხ-

რობებს გადათარგმნიან რუსულ და აზერბაიჯანულ ენებზე.

თავადაც შესანიშნავი მთარგმნელი შრომატევად საქმეს შეეჭიდება და რუსული ენიდან რუსი თანამედროვე მწერლების გამომოქართულებას დაიწყებს. ეს ნიგნი 30 თანამედროვე მწერლის რჩეული მოთხრობების კრებულია. რუს მწერალთა შორის, რომელთა ნაწარმოებებიც ამ ნიგნშია შესული, ყველაზე ცნობილი დანიილ გრანინია, რომელიც ორიოდ წლის წინათ გარდაიცვალა საუკუნეს მიტანებული, მეორე მსოფლიო ომის ვეტერ-

ანი, არაერთი პრესტიჟული ლიტერატურული პრემიის მფლობელი. **ლეონიდ ზორინი, ტატიანა ტოლსტაია, ვლადიმერ სოროკინი, ლეონიდ იუზეფოვიჩი** ასე თუ ისე ცნობილი არიან ქართველი ნიგნის მოყვარულთათვის, მაგრამ დანარჩენი მწერლები ჩვენი ახალგაზრდებისთვის, პოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე, მართლაც უცხონი არიან, არადა, მათი ნაწარმოებები და შემოქმედება კარგადაა ცნობილი უცხოეთში, ისინი რუსეთში ყველაზე პრესტიჟული პრემიის „დიდი ნიგნის“ მფლობელებიც გახლავან, მიღებული აქვთ ევროპული ლიტერატურული პრემიები.

„მათი შემოქმედება რუსული ლიტერატურული ჟურნალ-გაზეთების ფურცლებიდან გავიცანიო“, მხოლოდ ეს მითხრა და დამემშვიდობა ბატონი აკაკი, მაგრამ, როცა მთელი ნიგნი გულდასმით წავიკითხე (ზოგიერთი ნოველა ორჯერაც კი, იმდენად საინტერესო ფილოსოფიური მიგნებები ჰქონდა), როგორც ჟურნალისტს, გულიც დამწყდა, რატომ არ ავიღე მთარგმნელისგან ვრცელი ინტერვიუ.

ეს ავტორები მკითხველს გარკვეულ შთაბეჭდილებას შეუქმნიან თანამედროვე რუსული ლიტერატურის შესახებ, მით უფრო, რომ, როგორც ზევით აღვნიშნე, დღევანდელი მკითხველი, მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი პრესტიჟული, ქართული გამომცემლობა უკვე შეუდგა რუსი მწერლების „ბეჭდავას“,

მაინც მონყვეტილია რუსული კლასიკით (თანამედროვე ლიტერატურა მაქვს მხედველობაში) ტკობას.

ავტორებიცა და მოთხრობებიც შესანიშნავად არის შერჩეული, რაც მთარგმნელის დიდ გემოვნებაზე მიუთითებს, რუსული ენის ღრმა ცოდნითაა გადმოცემული და, რაც მთავარია, ზედმინევენიტაა გადმოცემული რუსული სლენგი, რომელიც შეუდარებელია მსოფლიოს მრავალ ენათა შორის.

ანდრეი ბიტოვის „დე ჟავიუ“, **ლეონიდ იუზეფოვიჩის** „სამი ხმა“ და **ზორის ეკიმოვის** „ილაპარაკე, დედა, ილაპარაკე...“ მართლაც განსაცვიფრებელი სიუჟეტისა და დიდი ფილოსოფიურ-ფსიქოლოგიური ხასიათის ნოველებია და ჩემზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება დატოვეს. თუმცა სხვა ავტორებიც მეტად საყურადღებო ნაწარმოებებით არიან წარმოჩენილნი.

„თანამედროვე რუსული პროზა“ მართლაც მოულოდნელი და კარგი საჩუქარია გემოვნებიანი, ქართველი მკითხველისთვის. ნიგნი გამომცემლობა „მერიდიანმა“ გამოსცა, რედაქტორი გახლავთ ზაალ ბოტკოველი, ფინანსური მხარდაჭერი კი ბატონი ვაჟა უთმელიძე.

**გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“
№259, 28-29 დეკემბერი, 2019 წელი.**

მხატვარი
ბექა ხუცყურაული

სამარე გადამეთხარა?
საშველს ვეძებდი, გულისთვის
წამალი რამე მენახა...
ბევრი ვიტყვით და სევდა
მაინც არ გადამეყარა.

ვაჟა-ფშაველას ძალიან ჰყვარებია თავისი
ლექსი „არწივი“ და ბაჩანას ლექსი „მუხა“.

მუხავ, მიყვარხარ ტიალო, განმარტოვე-
ბით მდგომარე,
ერთი შენ გპოვე გულისა, ქვეყანა შემოვ-
იარე...

კვლავ ჩემს მასპინძელს დავუბრუნდები.
აი, რა მიაშობ მათა (მართა) ჩობალაურმა:

– მე ვარ ნიკო (ბაჩანა) რაზიკაშვილის
შთამომავალი. ჩემს დიდ პაპას – ბაჩანას და
ბებიას – მარიამ გურასპაულს სახეზე ჰყო-
ლიათ სამი ვაჟი და ორი ქალიშვილი: პავლე,
ვანო, ნინო, მართა (ბებიაჩემი – მამის დედა)
და გიგლა. სულ რვა შვილი ჰყოლიათ, მაგრამ
დანარჩენები პატარა ასაკში დაღუპვიან. ორ
სხვის შვილსაც ზრდიდნენო.

მართა – ბებიაჩემი ცოლად გაჰყოლია ქვე-
მო ქედში მცხოვრებ პაპაჩემს – ალექსი ჩობა-
ლაურს. მათ ჰყოლიათ ხუთი შვილი: ზაქრო,
ვახტანგი – მამაჩემი, ბაბალე, შოთა და ეთერი.
სამწუხაროდ ბებიაჩემი მართა რაზიკაშვილი
30 წლის ასაკში გარდაიცვალა, პლევრიტის
გართულების გამო. გოგონები მამიდას გაუზ-
რდია, ხოლო ბიჭები – დეიდას, ნინოს.

ბებიაჩემი ყოფილა ძალიან ვაჟკაცური
ქალი. ჰყვარებია ცხოველები. ყოფილა ხალხ-
ური მედიცინით გატაცებული.

უფროსი შვილი ზაქრო, რომელიც დედ-
ის გარდაცვალების დროს 11 წლის ყოფილა
ძალიან განუცდია დედის დაკარგვა. ხშირ-
ად დედის საფლავზე წვებოდა და მტირალს
ჩასძინებია კიდევ. ერთხელაც გაცივდა და 3
წლის შემდეგ 14 წლისა გარდაცვლილა.

ზაქრო ყოფილა ძალიან ჰუმანური ახ-
ალგაზრდა, ფიზიკურად ძლიერი, იშვიათი
პიროვნება. მას მწერლობის დიდი ნიჭი ჰქო-
ნია. ძალიან ჰყვარებია პაპის ლექსი „მუხა“.
ლექსებსაც წერდა, მაგრამ სამწუხაროდ მხ-
ოლოდ ერთი პატარა ლექსია შემორჩენილი,
რომელიც მძიმე ავადმყოფს დაუწერია:

მშვიდობით ჩემო სწორებო,
თქვენ მაინც გაიხარეთა,
რომ შეიყრებით ერთადა,
მეც თქვენთან მამიგონეთა.

ბაჩანას ვაჟებს: პავლეს, ვანოს, გიგლას –

ყველას გიმნაზია ჰქონიათ დამთავრებული და
ძალიან განათლებულნი იყვნენ – განაგრძობს
ქალბატონი მათა. მე, პირადად კარგად ვიც-
ნობდი პავლეს, რომელსაც ჰქონდა შესანიშ-
ნავი ბიბლიოთეკა, იყო კარგი პედაგოგი. იგი
მთარგმნელობით მუშაობასაც ეწეოდა. პატარა
საქმეებში მეც ვეხმარებოდი ხოლმე.

მეორე შვილი – ვანო ქვემო ქედის სკოლის
დირექტორად მუშაობდა. იყო დამსახურებუ-
ლი პედაგოგი.

გიგლაც დამსახურებული პედაგოგი იყო.
ქართული ენისა და ლიტერატურის სპეცია-
ლობით. მას ჰყავდა ორი შვილი; ლამარა და
დავითი (ეს ის ქალბატონი ლამარა ბრძანდება,
რომელზეც ჩემმა თანაკლასელმა ვაჟა ნადირ-
აშვილმა მიაშობ. გასულ წელს ისინი ერთად
ისვენებდნენ ჩარგალში).

ბაჩანას ქალიშვილებს – ნინოს და მართას
დიდი განათლება არ მიუღიათ, მაგრამ თვით-
განათლებულები იყვნენო.

აღსანიშნავია, რომ რაზიკაშვილები დიდი
ღონის პატრონები იყვნენ, მათ თურმე არც ქა-
ლები ჩამოუვარდებოდნენ. ბებიაჩემი მართაც
ძლიერი ყოფილა. დაეჭიდებოდა თურმე ძმებს
და გამარჯვებულს ხშირად რჩებოდა, მაგრამ
ამ გატაცებას უფროსები უშლიდნენ.

მართას შვილებმაც მამაჩემმა, ბიძამ და
მამიდებმაც კარგი განათლება მიიღეს. ჩემი
მამიდები: ბაბალე (ბაბულია) და ეთერი სა-
მედიცინო ინსტიტუტში სწავლობდნენ, მაგრამ
გაჭირვების გამო ვერ დაასრულეს სწავლა. ბა-
ბულიამ შემდგომ ბიოლოგიური ფაკულტეტი
დაამთავრა და მუშაობდა ქვემო ქედის სკოლა-
ში. ეთერიმ კი სამედიცინო ტექნიკუმში დაამ-
თავრა. მამის ძმამ – შოთამ ფიზიკა-მათემატი-
კური ფაკულტეტი დაასრულა. შოთა და ეთერი
ცხოვრობდნენ და მუშაობდნენ სოხუმში, იქვე
გარდაიცვალნენ. მამაჩემმა – ვახტანგმა კი
მექანიზაციის სპეციალობით დაამთავრა უმა-
ღლესი სასწავლებელი.

დღეისათვის მართას შვილებიდან ცოცხ-
ლები არიან: მამაჩემი და ბაბულია მამიდა.

– მე ძალიან ახლო ურთიერთობა მქონდა,
განაგრძობს ჩემი მასპინძელი, მათა ჩობალა-
ური, ვაჟა-ფშაველას შვილთან გულქან რაზი-
კაშვილთან. იყო ძალიან კეთილი და თბილი,
კარგი ადამიანი. ბავშვებს ყოველთვის დიდი
თხოვნით გვთხოვდა, რომ ვყოფილიყავით
კეთილები, არასოდეს გვეჩხუბა ერთმანეთთან,
ჩვენი პირიდან არ ამოსულიყო ცუდი სიტყვა ან
წყევლა. გვეტყოდა ხოლმე: შეიძლება თქვენი
წყევლის დროს უყმურმა გამოიაროს და იმან
გაიგონოს. ეს კი მისთვის, როგორც ახდენილი
ოცნება, ისე იქნებაო (უყმურში გულისხმობდა
ემმაკს). ათას მაგალითს მოგიყვანდა ხოლმე,

მარცხნიდან სხედან: იროდიონ ევლოშვილი, ნიკო რაზიკაშვილი (ბაჩანა), შიო მღვიმელი, ვაჟა-ფშაველა, ვაჟას ვაჟი – ლევან რაზიკაშვილი. დგანან: თედო და სანდრო რაზიკაშვილები. 1907 წელი.

იყო ძალიან მორწმუნე.

ქალბატონმა მიაიმ მიაიმო ვაჟა-ფშაველასა და მისი ძმის გიორგის კაფიობის ამბავიც გიორგის სახლში, ამ კაფიობის დროს მისთვის ვაჟა-ფშაველას უჯობნია, გიორგის კი ხუმრობით მისთვის ნაბადი ალაგ-ალაგ ჩუმად, მრგვალად ამოუჭრია რამოდენიმე ადგილას და ცხენის უნაგირთან დაუდია. ვაჟას როცა სახლში წასვლა დაუპირებია და ეს ნაბადი უნახავს, მიხვედრილა, რომ ეს გიორგის ოინები იყო. გზაში წვიმას მოუსწრია და სულ დასველებულა.

ვაჟა-ფშაველასაც გადაუხდია გიორგისთვის სამაგიერო. ვაჟასთან სტუმრობისას გიორგის უთხოვია, რამოდენიმე ბოთლი არაყი გამატანე სახლშიო. ვაჟასაც გაუტანებია სავსე ჭურჭელი არყით, თან ძირი წვრილად გაუხვრეტია, გიორგის როცა არაყი დასჭირდა – რას ხედავს, სულ დაცლილი ყოფილა ჭურჭელი. გიორგის უთქვამს: ეს ვაჟას ამბავი იქნება, სამაგიერო გადამიხადაო. ჩემს შეკითხვაზე: შთამომავლებიდან ლექსებს თუ ვინმე წერს მეთქი, ნაზად გაიღიმა და ცოტა ფიქრის შემდეგ მითხრა, რომ მეც ვწერდი ლექსებსო. სამწუხაროდ ჩანანერები აღარ შემომჩაო.

დიდი თხოვნის შემდეგ შევძელი ამ ორი ლექსის ჩაწერა, რომელიც მას მეშვიდე კლასში ყოფნის დროს დაუწერია. მითხრა: შენ ძალიან მომეწონე, თორემ ჩემს ლექსებს არავის ვაკითხებო

ლაჟვარდში გამოჩნდა კვამლი
ფერმკრთალი და უსუსური,
როგორც მოჩვენება თეთრ ღამეში
და ისევ გაქრა
როგორც ლანდი
და ტყუილი იმედი ბავშვის.

ქუჩაში ჭადარს მოსწყდა ფოთოლი
სულმთლად ჯანმრთელი და უვნებელი
გაფრინდა, გაჰყვა მცდუნებელ სიოს,
ბნელ ხეში ჰპოვა ცივი საფლავი...

დიდი სიყვარულით მიყვებოდა თავის მამაზე. მიყვებოდა თუ როგორი მშობლიური სიყვარულით უყვარდა თავის გამზრდელი ბებია – ბატონ ბაჩანას მეუღლე – ქალბატონი მარიამ გურასპაული. მას დიდი მზრუნველობა გამოუჩენია დაობლებული ვახტანგის-

ვის. მისი ახალგაზრდა ქალიშვილის მართას დაღუპვის შემდეგ, მას კიდევ დიდხანს უცოცხლია და ვახტანგისთვის ბეზობასთან ერთად დედობაც გაუწევია. ვახტანგსაც დიდი სიყვარულით ჰყვარებია გამზრდელი ბებია. ვახტანგს ჰყვლია ერთი ნათესავი ტაქო, რომელსაც სასმელი ძალიან ჰყვარებია. ბებია მარიამი თურმე უშლიდა მასთან ამხანაგობას. დარიგება მას ლექსად უთქვამს:

გირჩევენას, შვილო, ვახტანგი,
არ აჰყვე ემაგ ტაქოსა,
ლოთობას არ შეგაჩვიოს
ჭკვა სულ არ დაგიფანტოსა.

ეგ ლვინიანი სტაქნები
თაქომაგ გამოცალოსა,
ამხანაგიც სხვა იშოვოს,
დროებაც გაატაროსა.

ამ დროს უკვე ვახტანგს მამაც აღარ ჰყვლია და ობოლი ბებუის ანაბარა ყოფილა. ქალბატონ მარიამს პატარა საწყენი შეხვედრია თავის მეუღლისაგან – ბატონ ბაჩანასაგან. მას ჯერ კიდევ ჩარგალში ყოფნის დროს პატარა რომანი ჰქონია ვილაც ქალთან. როდესაც ეს ამბავი შეუტყვია მის მეუღლეს – მარიამს ეს ლექსი გამოუთქვამს:

ამითვალწუნე ბუნებავ,
დავბერდი ია საწყალი,
თუ მე შენ ყურს არას მიგდებ
ძლივას მომელის საფლავი.
არაგვიც ახლოს ჩამოდის
შორი არა აქვს სავალი,
მივალ და გადავვარდები
ის არის ჩემი ნამალი,
მაგრამ შენ კი რას ინაღვლი,
ცას ბევრი გისხამს ვარსკვლავი,
ბაღებში ყველგან შეგხვდება
ვარდი და იასამანი.

ბატონი ვახტანგი, როდესაც სამხედრო სამსახურში ყოფილა, იქიდან წერილი მოუწერია თავისი დისთვის და თან ეს პატარა ლექსიც დაურთავს:

მოგილოცავ ახალ წელს,
დაესწარი მრავალსა,
იცოცხლე და ილხინე
უბეჯითე სწავლასა.
კაცის კარგი სახელი
დიდი საქადელია,

მაგრამ უხეიროსთვის
დიდი სანატრელია.

ბატონი ვახტანგი სანამ ოჯახს მოეკიდებოდა, ქედვიდან სოფელ ლაფანყურში ჩამოსულა სამუშაოდ. უმუშავნია ფიქალ-მარმარილოს კარიერზე. მასთან ერთად უმუშავია მის საუკეთესო მეგობარს საბა ბუთხუზს, რომელსაც სამუშაოდ, მუშაობის დროს ქვა დასცემია და გარდაცვლილა. ეს ამბავი ბატონ ვახტანგს ძალიან განუცდია და მეგობრისთვის ლექსი მიუძღვნია:

მშვიდობით კავკასიონო
ანდარეზაის მხარეო,
ამწვანებულო ბუნებავ
და ხალხო მომთაბარეო.
წმინდა ანკარა ჩანჩქრებო
ხევებო მონანწკარეო,
ვაკე, გორო და ველ-ნარო,
„ნოპის“ გორაო მწარეო,
მეც კი მარგუნე ნობათი
უდროოდ გამამწარეო
დამათობინე ცოლ-შვილი
სამოთხეს გამამგზავრეო.
მშვიდობით ჩემო ცოლ-შვილო,
ღმერთო შენ შეინყალეო,
ამას გენუკვი, მეტს არა
დიდები დამიზარდეო.

ბატონ ვახტანგს ლაფანყურში მუშაობის დროს ერთი ქალი მოსწონებია, რომელიც ძალიან ლამაზი ყოფილა. ბოლოს შეუტყვია, რომ მას სხვა ჰყვარებია. ეს ლექსი მისთვის მიუძღვნია:

რატომ გნახე, რად გაგიცან
სევდა უფრო მომიმატე,
ტანადობით ნესტანს ჰგავხარ,
სილამაზით მარტის მთვარეს,
მაგრამ თქვენ სხვა გყვარებით
საბუელი, როგორც ბრძანეთ.
ტყუილია თუ მართალი,
ყველაფერი აღიარეთ,
მაშინ შენი სიყვარული,
როგორც გნადდეთ, გაატარეთ.
ცხოვრებაში ინეტარეთ,
რასაცა გწერთ, არ გამიწყრეთ
პასუხს ველი, გამოგზავნეთ
და რაც გკადრეთ, მაპატიეთ.
ბოდიშს გიხდით, გენაცვალე.

ეს ლექსები კი ეკუთვნის ბატონ ვახტანგის დეიდაშვილს ქალბატონ მართას დის – ნინოს შვილს ბატონ ილიას, რომელიც დედის გვარზე

ყოფილა, რაზიკაშვილზე. ბატონ ილიას ჰქონია დანერვილი ბევრი ლექსი, პოემა, მაგრამ მას არ ჰყვარებია, როცა ვინმე კითხულობდა მის ნაწერებს.

ზამთრის ერთი სურათი

ვანო მიდგა ფანჯარასთან,
გაიხედა გარეთ;
თოვლი ბარდნის,
ქარი კვნესით
მოზუზუნებს მწარედ,
დაინახა კაკლის ტოტზე
ჩამომჯდარი ბელურა,
რაც ზაფხულში ეცვა ტანზე,
ზამთარშიც ის ეხურა,
ჩაეყვინთა თავი მხრებში,
კანკალებდა სანყალი
ოღონდ სადმე დავინახო,
ხორბლის ერთი მარცვალი, –
საცოდავად აჟღერტულდა
და თან ამას ფიქრობდა...
ქროდა ქარი და ფიფქები
სულ ტრიალით მიჰქონდა.
ამ დროს ვანომ შეამჩნია
თვალეებში სხივჩამდგარი
მიხვდა, სცივა ჩიტუნისას
და არცა აქვს საგზალი.
გაიქცა და მოიტანა
მუჭით ხორბლის მარცვალი,
მოაბნია, ხის თაროზე
ფანჯრის გარეთ დაუდგა.
სწრაფლ შენიშნა მანაც პური,
მასაც მეტი რა უნდა
რაზეც ფიქრი აწვალებდა,
ოცნებები აუხდა.
ოთახიდან კმაყოფილი
ჩიტუნისას გასცქერის,
ქრის ქარი და მიაყარა
თოვლის წვრილი ნამქერი.
ველარა გრძნობს ამ სიცივეს
ჩიტუნიაც გამოძლა,
შემობრუნდა ბავშვისაკენ
და მადლობა გამოთქვა.
ამის შემდეგ ფანჯარასთან
მუდამ უდგას საჭმელი,
ბავშვის მიმართ საყვედურის
ან კი რა აქვს სათქმელი.
ვანომ ტოტზე ჩამოკიდა
გასათევად საჩიტე
გამოძვრება დილით, სანამ,

ჯერ მზე ამოაჭყიტებს.
დაინახავს ფანჯარასთან,
ვანოს მიესალმება
და ორივეს თვალეებში
სიხარული ჩადგება.
საბრალოა, ვინც ვერ იცის
ამ ცხოვრების ყადრი,
რომ სიცოცხლეს უიმისოდ
არ ექნება აზრი,
რომ დიდია მეგობრობის
სიყვარულის მადლი.

ქარი კი ქრის და ფანტელებს
დედამინას აყრის,
მაგრამ მწამს, რომ ამ სიყვარულს
ვერაფერი გაყრის.

რას დაფარფატებ, პეპელავ ჭრელო,
რას გეუბნება ყვავილთა მდელო,
ცალკეულ ყვავილს, რომ დაჰფარფატებ,
ის მაინც მითხარ, ვის დაჰკანკალებ.
ეს შენი ფრენა ბარბაცს მაგონებს,
ყვავილთა სუნით რომ არ ითვრები
და განუყრელი ფიქრი მალონებს –
რას დაეძებენ ეს სუსტი მხრები.
რა საიდუმლოს ანდობ ყვავილებს,
სხვა რა ვიფიქრო, ამდენს რომ ცდილობ,
იქნებ სიყვარულს უხსნი ფერიებს
რა იქნება, რომ ჩვენც გაგვიმხილო?
შენზე ამბობენ, დღე მოკლეაო,
სიმართლეა თუ ტყუილის ბოდვა?
ვინც მოგცა ასე სიცოცხლე ცოტა,
დეე, ატაროს მან შენი ცოდვა.

ქალბატონმა მაიამ მითხრა, რომ ბატონ
ილია რაზიკაშვილს დანერვილი აქვს პოემა
„ქოხი ტყის პირას“-ო, რომელიც მე წაკითხუ-
ლი მაქვს და ძალიან მომწონსო.

წამოსვლისას მასპინძელი მომეფერა და
მითხრა, მომავალშიც ბევრ რამეს მოგიყვები
და ჩაგანერინებო.

დიდი სიყვარულით დავემშვიდობე ჩემს
მშვენიერ მასპინძელს. მასთან ფოტოც გადა-
ვიღე. გული სიხარულით სავსე მქონდა. მიხ-
აროდა, რომ მომეცა საშუალება გამეცნო და
გავსაუბრობოდი დიდი ვაჟა-ფშაველასა და ბა-
ტონ ბაჩანას შთამომავალს.

2003 წელი

ერთხელ ბახის საფლავზეც ამღერებულნი...

ამ წერილის დაწერა იმ სურვილმა გამიჩინა, რომ მომინდა ადამიანს მის სიცოცხლეშივე მოვეფერო, მისი ღვანლი და დამსახურებები მთელ ქვეყანას გავაგებინო.

მე, მთლად ძირძველი თელაველი არ ვარ, მაგრამ საკმაო წლები მაკავშირებს ამ საოცარ ქალაქთან და მიხარია, რომ ყოველ ადამიანში თავისებურად კოლორიტს ვხედავ...

ვისზეც მინდა მოგიყვებო, თეატრის წინ, გაზეთების პატარა ჯიხურში მოფუსფუსე – მომუშავე, თითქოს, შეუმჩნეველი ქალბატონია. მეც იქ შევხვდი პირველად, როცა სულმოუთქმელად ველოდი ჟურნალ „ოლეს“ გამოსვლას, სადაც რეჟისორ მიხეილ თუმანიშვილზე ვწერდი წერილს, თუ რატომ მიყვარდა ეს დიდებული ადამიანი და მის სიცოცხლეში ვერ მოვასწარი საქვეყნოდ მეთქვა...

ყოველი შეხვედრისას, ამალია ვაშაყმაძე, მორიდებულად მიყვებოდა თავის განვლილ ცხოვრებაზე, საინტერესო ეპიზოდებზე და ღვანლზე. ცოტა გულდანყვეტილიც მეჩვენებოდა. თურმე – ერთხელ ბახის საფლავზეც ამღერებულა და ახლა 80 წელი შესრულებია... გადავწყვიტე, ამ პატარა ჯიხურიდან მომზირალ შეუმჩნეველ ქალბატონზე „შესამჩნევი“

წერილი დამეწერა და ამით გამემხნევებინა.

ამალია ვაშაყმაძე, ძირძველი თელაველი – დაბადებულია 1940 წელს, თელავში. მან 1958 წელს საშუალო სკოლასთან ერთად დაამთავრა ნიკო სულხანიშვილის სახელობის მუსიკალური შვიდწლიანი სკოლა (ფორტეპიანოს განხრით). სკოლის დამთავრების შემდეგ, მალევე დაიწყო მუშაობა შუამთის ბავშვთა სახლში. იქ არ იყო ადვილი მუშაობა, რადგან სიმღერის სწავლასთან ერთად ბავშვები დიდ სიბოლახე მოითხოვდნენ, მაგრამ ყველა სიძნელეს გაუძლო და, მაშინდელი ბავშვთა სახლის დირექტორისაგან – ვალიკო ჭურღულაშვილისაგან დიდი მადლობაც დაიმსახურა.

სწავლის გასაგრძელებლად ამალია ვაშაყმაძე თბილისში, 1961 წელს შევიდა პირველ სამუსიკო სასწავლებელში (თელავში მაშინ არ იყო მუსიკალური სასწავლებელი).

1962 წელს, თელავის მკვიდრის, პროფესორ ნიკო ჩიგოგიძის მოთხოვნით და მედეა მეზერიშვილის თანადგომით, თელავში აღდგა მუსიკალური სასწავლებელი ფორტეპიანოსა და ვიოლინოს განხრით. თბილისიდან გადმოსული თელაველი შვიდი მოსწავლიდან ერთ-ერთი ამალიაც იყო.

1966 წელი. ნიკო სულხანიშვილის სახელობის სამუსიკო სასწავლებლის პირველი გამოშვება.

გერმანიაში ერთ-ერთ კაფე-ბარში მიწვეული გუნდი.

1966 წელი მნიშვნელოვანი იყო თელავის მუსიკალური სასწავლებლის ისტორიაში. 26 მაისს სასწავლებლის ძალებით დაიდგა ზაქარია ფალიაშვილის ოპერა „დაისი“.

საქართველოში ამ საამაყო ფაქტით თავს ინონებდნენ თელაველები და, რა თქმა უნდა მათ შორის ამალიაც, რადგან გუნდთან ერთად მონაწილეობდა ამ დადგმაში.

მუსიკალურ განათლებასთან ერთად ამალიამ დაამთავრა აგრეთვე იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის პედაგოგიური ინსტიტუტი დაწყებითი განათლების პედაგოგიკისა და მეთოდის სპეციალობით. 1979 წელს მისი შრომა დაფასდა და განათლების სამინისტრომ დააჯილდოვა შრომის ვეტერანის მედლით. მას საამაყო აქვს აგრეთვე ის, რომ, თელავის ნიკო სულხანიშვილის სკოლის გოგონათა გუნდი დამსახურებულად წაიყვანეს გერმანიაში კონცერტების ჩასატარებლად. ერთ-ერთ გამოსასვლელ დღეს, გოგონათა გუნდი მიიწვიეს იმ ეკლესიაში, სადაც სახელოვანი კომპოზიტორი ბაბი იყო დაკრძალული და გოგონებმა შეასრულეს ქართული ხალხური სიმღერა „შენ ხარ ვენახი“, რაც დიდი აღფრთოვანებით მიიღო იქ მყოფმა მსმენელმა.

დღეს, 80 წლის ქალბატონი, ამ პატარა ჯიხურიდან, დიდი სიყვარულით ემსახურება თელაველებს, ამაყოფს თავისი წარსულით, ბედნიე-

რია მეუღლესთან, – ვაჟა ვაშაყმაძესთან ერთად, დიდი ოჯახით — ორი შვილით, ალექსი და ნინო ვაშაყმაძეებით, სამი შვილიშვილით – ვაჟა ვაშაყმაძით, ეკა და მარი ბანილავილებით და სამი შვილთაშვილით: ანანო, ელენე იოსებაშვილებით და ნიტა არავიაშვილით.

ამაგდარ პედაგოგს ვულოცავთ 80 წლის იუბილეს, ვუსურვებთ ბედნიერ სიცოცხლეს და დიდხანს ეფუსფუსოს თელაველთა სიკეთისათვის ამ შეუმჩნეველი ჯიხურიდან შესამჩნევ ქალბატონს!..

ლალი ქიხიშვილი

ამალია ვაშაყმაძე ოჯახთან.

ქრისტიანული ჰოეზიის XI ფესტივალი „წმინდა ნინოს ჯვახი“

ფესტივალის დამფუძნებლები არიან: სამშვიდობო ორგანიზაცია „სადაკო“, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ლიტერატურული ჟურნალი „ოლე“, წმინდა ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახელობის ლიტერატურული ჟურნალი „საქართველოს მოამბე“.

ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე
ლია დაუშვილი

50

ჟიური:
მამა ილია ჩიკვაძე
ზაალ გოტოველი (თავმჯდომარე)
ნინო ქუთათელაძე
მანია შიქანია
მარი თაბაგარი

ელდარ ჭიჭიაშვილი

ანბანით თქმული

აღებრწყინა აღსავალი
ათინათთა ალაფითა,
ალიონმა გააბრწყინა
არე ამბრთა, აღმასითა,
აირია არვე არჩვთა,
ასხლეტილი არანითა,
ანეული, ამოდქმნილი,
არჩივ-არჩივ ამაფლითა!
ბაღჩა-ბაღთა, ზვარ-ხილნართა,
ბულბულეების ბუდედ ბმულთა,
ბაბილოთი ბურავს ბოყვთა
ბაყილოთა ბორჯღელულთა,
ბნელსა ბრყვილობს ბუკი ბუთა,
ბურჩაობა, ბურჩქით ბზისა,
ბაზმალამპრობს ბნელნაკრთობში
ბაათობა ბულბულისა!
ბაზაფხულის გაელვება
გულში გლოვად განმეწონა,
გრძნობას ასე გავეთელე,
გეფიცებით, არ მეგონა
ვერ ვიფინე გულზე შვებად
ია, ვერცა ვარდის კონა,
გავეტირე, გავედევნე,
გლიმიც კიარ გამაგონა!
ღრომ დამლალა და დუმლიმა
დამამსგავსა დარდის დორანს,
დამორგუნა და დამამდაბლა,
მაგრამ ვერკი დამიმონა,
გავედევნე დამამერალთა
დაღმა დაქანებულ ბორანს,
დამისხლტა და ველარ მივჰყე,

ულონობამ დამალონა!
ქრი ერობს, კვლავაც გულში
ღვთაებრივი უდულს ნება,
კვლავაც თეთრი ერკემალი
შავ ერკემალს ერკინება,
არა საქმე არ ეგების,
თუ არ არის უფლის ნება,
თუ ტკივილში, სიყვარულით,
გული გულს არ მიეგება!
შვივარ ციხეს, ცად აზიდულს
გორის ფხაზე ანაგებსა,
გორდას ვგავარ, გაუდგრომელს,
მტერთა სისხლით ფხანალებსა
სისხლი უნდა ვაზღვევინო
მახვილს, ხელში ანალებსა,
მტრის მახვილთან ვისაც ავი
მუსაიფი ალალებსა!
ზვარი ზეობს ზურმუხტუნკალა,
ზილფ-მტევნებით დაზვირული,
ვაზის სურნელს ეზრახება
ზეციით საღვთო ხმათა ზრუნი,
ზამბახისფერ თვალთა მზერას
მაფენს მეზვრე ალვადრგული,
ზარდახშანი საგანძურთა
მდუმარებენ რაზახშულნი!
თავო ჩემო, თავგზას გირევს
თქმულებათა სათვალავი,
დრო მიდის და ვერ შლის გულში
შავს თეთრი და თეთრს კი – შავი.
დავბერდი და ისევ მტკივა
გულში გაჩენილი ბზარი,
ყმანვილს კენესად რომ ჩამესმა,
დარეკილი გლოვის ზარი!
იმა მთაზე, ირემთაზე,
იმდულრება იათამზე,
ია ვთესე, ვარდი ვიმკე
ირემლალთა იალაღზე,

იალონი დავაფინე
 იაგუნდის ფიანდაზზე,
 იაზმის წყლით ვარწყულეზზე,
 ვირჯებოდი ნეტავ რაზე?
 ირმის ჯოგი შეჩვეულა,
 ამოსული ივლიანზე,
 ვარდს ჰკორტინის და იას მისძოვს,
 ნამი ცრემლობს ირმის რქაზე,
 ია ტირის, ვარდს სისხლი სდის
 ქორბუდების ნაძოვარზე
 იამანი მოჩქებს მდულრად
 იასპისა იარაზე!

ჰელავაც ქვრივის კემსოს კალთა,
 კვლავაც კევრით ლენოს კალო,
 და პურ-ღვინოს ოფლისა და
 მინის გემო ჩაატანოს,
 აკვანში რომ სახარე წევს,
 მტრის კრძალვა არ გააკაროს,
 იზარდოს და უფლის ბაღნარს
 გული ზღუდედ შემოავლოს!
ლეგენდების ლაბირინთებს
 ლაციციტით და ლოცვით მივდეგ,
 ლანდების და ნანგრევების
 ჩამოვიხსენ გლოვის რიდე,
 გადავლახე სისხლის ზღვები,
 ჩოხის კალთა სისხლით ვშიბე,
 ცას მივყუდე უფლის ტახტთან
 ამავალი ზეცის კიბე!

მარბიელი მამლუქების
 მშიერ მგელთა მომყევს მზერა,
 მოვცხენლალობ, მაგრამ მხარ-ბეჭს
 მინვავს უცხო, ავი წყევლა!
 ტყვედ გაყიდულს, თუკი გულში
 ჩაგენავლა ყრმობის კერა,
 რაღას აქნევ, სად მოკვდები,
 სად დაგმარხავს ბედისწერა?!

ნასაყდრალს და ნავენახარს
 ვერ ნავშალე ნახანძრალი,
 ცრემლით როდი იკურნება
 გულს ნაბუდი ცოდვის კვალი!
 გალენილი სისხლის კალო,
 კალო ნათათრ-ნალეკარი...
 ალავერდის ზარი ჰგოდებს:
 ირანს მიჰყავთ დედოფალი!

წლთისიდან ოპიზამდე
 ღვთაებრივი შთაგონებით
 ვქარგე ოქროს ომფორებად
 ოქრომკედის ორნატები,
 ქართულ სულით ხელნაქარგი
 ოქსინონი თუ ნატები,
 ოპიზრების ხელთუქმნელი
 ქართულ სულის მზეხატები!

ჰალატები და ციხენი
 აღმართული მინით ცისკენ,
 მზის სხივები ეფინება
 ანგელოზთა ნაბილიკრებს,
 ტაძრის ყელთან, მერცხლის ბუდედ,

შეხიზნული პატრონიკე
 შუქსხივებად მაფრქვევს ჰანგთა,
 პატივდებად რაც მოვიმკე!
ქლერდეს ეფენად და საყვირად
 სიყვარულით სავესე გული,
 ჟამმა ლეკოს ბნელ-უფმურთა
 უჟამობა უამური,
 აჟღურტულოს, აჟუჟუნოს,
 მზერა, ტრფობის ცრემლთა მჟური,
 ყველა ტკივილს ნამლად ეცხოს
 სინანულის ფერთა ჟრუნი!

რად მინდოდა, რომ მოვედი
 ვის ველოდი ან რა მსურდა,
 თუ სიბერის გარიჟრაჟზე
 კიდევ ერთხელ გაზაფხულდა,
 თუ ტრფიალის ცრემლმდულარი
 გულზე მანვიმს იაგუნდად
 და ბულბულმა ჩემი ყელის
 ვარდ-ზამბახში დაიბუდა!

სად გავექცე ანგელოზთა
 სავანეთა სამან-საგებს,
 დედის ნალკოტს, საარაკოს,
 ქართულ სისხლით ნაფარდაგებს,
 ჭრილობიდან სისხლმჩქეფარე
 ჩამოგლეჯილ სალბუნ-სადებს,
 ჩემი სულის სიმალლეს რომ
 ისევ სევდით ასევადებს!

ტირის ჩემი უწმინდესი,
 ცრემლი ალტობს ოშკის ბზარებს,
 ტირის, დედას მოსხლეტილი,
 ტაო – ტურფა საბაღნარე,
 ტყვეობისთვის გაყიდული,
 ტკივილს ვერსად დავემალე,
 საქართველოვ, სად გაქვს მინა
 საფეშქაშ-საარმალანე?

შბირთათვის უსაგნოა
 სალამო და საღვთო დილა,
 მათგან მწუხრი გაშავბოლდა,
 დილის მადლი მეუნდილა,
 უნდობელმა უნდომელი
 მასურვა და გულს მცხო ტკიბილად,
 უნასივით მომესია
 და ულმობლად გამანბილა!

წიქრით ვფურცლავ ფოლიანტებს,
 ვეფერები ერთობ ნაზად,
 გოლიათთა ნატერფალებს
 ამ გულს ვუფენ ფიანდაზად,
 მათი სულის საოხებლად
 ცრემლის მარგალიტებს ვფანტავ,
 ვისი მკერდიც უდრტვინველად
 მტრის მახვილით გაიფატრა!

ქალდეითგან ქართველობის
 ქედზე მადგა ქვაჯვარსვეტი,
 ქრისტეს ჯვარცმით ნაგოლგოთარს,
 რა მქონია გლოვის მეტი?
 ქვა ვიყავი, ქვადვე დავრჩი,
 კაჟი-ქვისგან ანასხლეტი,

მტერი ვმუსრე, განვადიდე
დიდგორი და ერუშეთი!

ღვინობისთვის, ბადაგობას,
ჰაერიც რომ მაჭარღვინობს,
ღვთაებრივი სურნელება
ელვენთება გულის ღიობს,
პაპის გულის ფეთქვა მოგაქვს,
ფესვნაკურთხო, ვაზის ძირო,
მინდა ხელი მოგხვიო და
პაპის გულზე დავიძინო!

ჟმანვილობას, ყანაში მყოფს,
მომეჩვია ყვავე ყმასა,
ყველს მპარავდა ყარყუმი და
ყრანტალებდა ყვა-ყვა-ყვასა
უყველპუროდ, უმი ჭინჭრით,
ვიყორავდი პირს და ყბასა,
ქვას ვაყრიდი, ყვანჩალა კი
მიგინებდა ყველაყასა!

შავლეგ, შამქორს ხმალშემართულს
გული მოგიოხებია
შარავანდის შუქში ლეგა,
სისხლიანი ჩოხებია,
გულს რომ გიფქვავს და ტკივილი
უშრეტ ცეცხლად მოგდებია,
ღალატია თუ დოღაბის
მოსაკოდი ლოდებია?

ჩემი სულის ჩალანდარებს
წლებმა ჩუმად ჩამოთოვა,
რაცარაუნდა სისხლში ანთო,
ვერ იქცევა ჯვალო თორად.
ის დრო სჯობდა, ხმალჩაფრენით
ჩაკვაფავდი ძვალს და ფოლადს,
ვაგლახ! სისიხლიც აღარ შემრჩა
იმ დღეების მოსაგონად!

ციხევ, ცეცხლით დამდურულლო,
გალენილო სისხლის კალოვ,
ციხევ, ცრემლის ზღვით ნალეკო,
ციხევ ნათათრნალეკარო,
მოყმევ, მხარ-მკლავ ჩასხეპილო,
რისხვით ცას შენაყეფარო
თუ იუდას ვერცხლის ფასად
შელენილო ტაძრის კარო!

ძველ ტკივილებს განმიახლებს
სიძულვილის თვალთა მზერა,
ძაძებს ძენძავს სიცოცხლისთვის
დამზერილი გულისძგერა,
ძმის ღალატი, ძოღანდელი,
ძვალთ მიღენავს ახლაც ძნელად,
მტრისად რა ვთქვა, გაჩენილა
მოძულედ და სისხლის მსმელად!

წყალთა წესთა, წასვლ-წამოსვლის,
წუთისოფლის წუმპე-მწვირე
წაიღეს და წამოიღეს,
წყლულზე წარღვნად წამადინეს,
წარბ-წამწამთა წალკოტობით
სისხლის ცრემლი მოვინვიმე
წამლობათა წადიერი

უნამლობით გავინირე!

ჭილ-ეტრატი ვისაჭურვლე
ჭირთა ჩემთა თქმად და მჭევრად
ლილოჭრელთა საჭვრეტელად
გავიჭერი მინდორ-ველად
ჭალა-ჭალა თვალსა მჭრიდა
ყოჩივარდა ჭიაფერად
მივიმღერდი, ჭირთ სიჭარბე
თამაშად და მიჩნდა ლხენად!

ხარკამეჩი, ხარირემი
ხარჯიხვი ხახმატის ჯვრისა,
ხოდაბუნი ხნას ხარლაღმა,
ხარ-რქამ, ხერხეულიძისამ,
ხმალი ხედნოს ხევსურული
ხელმა, ხმალდაულღელისამ,
ხევისბერმა ხანჯლით ხატოს
ხილვა ხართა ხორუმისა!

ჯავარდნოსან ჯვაროსანთა
ჯარი, მიჯრით მოჯარული,
ჯვარ-ხატობა ჯარობათა,
ფერხისაი და ჯვარული,
ჯვარის ჯარა, ჯვარის ძახვა,
ჯვალო, ჯეჯიმ-ფარდაგები,
ჯვარცმა ჯავარშუქიანი,
ციხე – ბურჯად ანაგები!

ჰაეროვნებს ჰარმონიკის
ამო ჰანგთა ჰარმონია,
არფა ჰიმნობს, არად ჰგიებს
განწირულთა აგონიას!
ჩემი, რაც სხვამ დაიბრაღა,
ცრუთა გამონაგონია,
ჰუნე მყავდეს, ქართლის ველებს
ქარად გადამარონია!

ია მერაპიოვილი

სააღღგომო

გარდამოგხსნიან ჯვარიდან სანამ
და დაიმგზავრებ ავაზაკს ცისკენ,
გასცდები ყოფნა-არყოფნის სამანს,
შეუნდობ სოფელს, ძეკაცის მიმცემს.

დავმდგარვარ ძელიცხოველის ქვეშე,
შენ გარდა თუნდაც მხედავდეს ნუვინ.
შენკენ ამონვდილ ცარიელ პეშეებს
ამოჰყვა ჩემი დაღლილი სული.

გულში დამიგე, მზევრცელო, ტაბლა,
ცხოველმყოფელი სერობის ლუკმა.
არ არის ჩემთვის ცხოვრება აღბათ
და მაინც მივსდევ მიწიერს, უკმარს.

ყრუდ მიჩურჩულო პასუხი ეგებ,
ცად თუ გწვდებიან ლექსები ჩემი...
აამეტყველე დუმილი ეგე
ან დამასიზმრე გოლგოთის თხემი,

რომ ცოდვიანი მოვიკლა ყოფნა
და გადავადნო წარსულის ტვიფრი,
მეც მივეგებო საზარელ მყოფადს,
გადავაბიჯო ღამეულ ქუფრში.

შენ გარდამოგხსნეს გუშინდელ მწუხრზე,
საყდარში შენი აღმართეს ჯვარცმა.
არ მესმის სიტყვა, გულიდან ვუმზერ
ძირს სასიკვდილოდ დავარდნილ მარცვალს.

აღსასრულამდე ჩვენთან ხარ სოფლის,
მე კი ლოდინის ვარ ანაბარა,
არ დაივინყო თვალები ობლის,
წასვლამდე ვინმეს მეც მიმაბარე.

ბაგეგაუხსნელ სამოთხის კარებს
შეეხო მხსნელის ნამსჭვალი ხელი
და დარჩენილებს წარსულში გარეთ
კვლავაც განგველო კანკელი თხელი.

სალომე გოგოლაძე

წერილი ღმერთთან

გამარჯობა!
მე, მხევალი შენი,
წერილს ვატან შემოდგომის ფოთოლს,
ახლა მართლა ლოცვასავით მშველის
ეს ლექსები... და ვსაუბრობ, როგორც
კაცი კაცს რომ საიდუმლოს უმხელს,
უკანასკნელ ამოსუნთქვის ფასად,
ღამე თეთრად გავათენე წუხელ,
რომ ეს ლექსი ამომეთქვა ახლა.
მოვალ შენთან და გამიგებ ვიცი,
მაპატიე ეს ცრემლები წრფელი,
ო, რამდენჯერ მიგემია სიმწრით,
ამ ცხოვრების შხამიანი წვენი,
გეტყვი, ვერსად გავექეცი ჩემ თავს,
ვარ ცოდვილი, ცოდვილებზე უფრო,
მეც არ ვიცი, როგორ შემოგებდავ,
რომ ზეცამდე მოვალნიო უფროოდ.
ოღონდ ახლა... ამარიდე ტანჯვას,
ოღონდ ახლა... ამიხილე თვალი,
ღმერთო, იქნებ, ბევრიც აღარ დამრჩა,
ამ ცხოვრების გასავლელი გზანი...
მინა ვიყავ, მტვერი ვარ და ქარი,
ანდა, მხოლოდ, ძვალთა უტყვი გროვა,
ღმერთო ჩემო, ზოგჯერ წვიმის ნამი,

დამაბკურე ყვავილად თუ მოვალ,
მადლობა, რომ მაზიარე სიტყვას,
პოეზიის უკვდავების ზენას,
მე, რომ ქვეყნად მოვსულიყავ ჩიტად,
მე, რომ ქვეყნად მოვსულიყავ მტრედად...
უფრო მეტად ვიგალობდი, იქნებ,
უფრო ახლოს ვიქნებოდი შენთან,
მაგრამ შოლტით ვერეკები ფიქრებს,
რომ მოგიძღვნა ლექსი, დედისერთა...
მაპატიე, ვერ ვლოცულობ ხშირად,
რომ დავკარგე ახლა ჩემი თავიც,
ზოგჯერ ლექსის მოვარდება ხილვა,
როგორც მთიდან მონყვეტილი ზვავი,
მაპატიე, ო, უფალო ჩემო!..
რომ ვერ შევძელ ვყოფილიყავ სუფთა,
მაგრამ სული, ვით ყვავილის ღერო,
მხოლოდ შენი სიყვარულით სუნთქავს,
გეტყვი, რაც რამ მანუხებს და მტკივა,
რომ ცხოვრებამ დაუნდობლად მცემა,
დამაქვს სულში ვით გამდნარი ტყვია,
სიყვარულის ცეცხლისფერი ვნება.
რადგან კვერი არ გამოცხვა ობლის,
მარტობას ტკივილამდე ვუძლებ,
და ჩემს ფანჯრებს, როგორც ცივი ოფლი,
წვიმის წვეთი შერჩენია შუბლზე.
გზაზე ვნახე გათოშილი ბავშვი,
მისი ცოდვით დამეფერფლა ძვლები,
და მიჰქონდა ცივი პური სახლში,
სახლში, სადაც მიელოდნენ ძმები,
მოდიოდა, მოჰყვებოდა გუნდად,
თოვლი, როგორც ანგელოზის ფრთები,
ხელში ჰქონდა ჩაბლუჯული ხურდა
და გზად ენთო მკრთალი ჩირაღდნები.
ვაი, იმას, ვინც არასდროს იცის,
რომ ცხოვრება ზურგზე გვანევს ვალად,
ო, უფალო, მომეც დიდი ნიჭი,
ო, უფალო მომეც იმის განცდა,
რომ ვიცოდე, მომავლინე რისთვის,
რომ ამქვეყნად ჩემი კვალიც დარჩა.

მაკა აბულაძე

ღმერთო შენ ვინ გყავს გაღმერთებული,
ვის შესთხოვ შეველას, როცა მარტო ხარ?
როცა არავის ესმის შენი და
ადამიანებს აღარ ახსოვხარ?..
ნუთუ კვლავ შესვავ სასმელს უმწარესს
ნალველგარეულს, სისხლის გემოთი?..
თუ ისევ არსად არ გღებულობენ,
მე სახლში გელი, ოღონდ შენ მოდი.
ფეხს დაგბან, მაგრამ ვერ შეგიმშრალებ,
(რადგან თმები მაქვს ახლა შეჭრილი...)
მეც დავარღვიე შენი მცნებები

ათიათასჯერ, გადაღეჭილი.
 ღმერთო, ისევე ჭრიან ხეებს და
 კვლავ ჯვარს გიმზადებს, ხელები მრუდე.
 გასხებილ ტოტებს შერჩა ეულად,
 მიტოვებული ჩიტების ბუდე.

ბადრი სულაქა

ღვთისმშობლის მიძინება

ცას რომ ეგონა, ნამს აკრეფდა ნითლად მოლიდან,
 ყველა ის ნამი აორთქლდა და წვიმად მოვიდა, –
 წვიმად, რომელიც მტრედისფერი
 ბუმბულის მსგავსად,
 უმწეო კრავსაც,
 ანდა სულაც იების ფარდაგს, –
 რაკი ღვთისმშობლის
 მინდვრისფერი თითებით კრავდა
 და რაკი წვიმის,
 მეც ღვთისმშობლის ცრემლივით მწამდა,
 ალბათ ამიტომ დავიბადე
 ძველ თავსაფარში გამოხვეული,
 ძველისძველ სკივრში გადანახული
 პურის ობიდან...
 ალბათ ამიტომ მყოფნიდა მცირე
 სინათლის შუქი,
 სანთლის ჩაქრობის შემდეგაც რომ მინათებდა
 მომცრო სურვილებს,
 რაც კი ქაღალდის მტრედებს ჩაეუთქვი
 ჩუმი ლოცვით, –
 ასე მასწავლეს, რომ დიდი თხოვნით
 ღვთისმშობელი არ შევანუხო...
 ჩემს ტკივილებს კი მუდამ ვეტყვი, –
 სუ, ნუ ხმაურობთ, უხერხულია...
 უხერხულია თქვენგან ასე, –
 ცის მოთელვა...
 სულ ეს ნუთია, მიიძინა
 ღვთისმშობელმა!...

ალა დათუკიშვილი

წმინდა სოფია

შენს კედლებზე ქალწულები
 თვალებს ახელს,
 მაცხოვარო, რწმენა ნეტარმოყოფია,
 დაინგრევა ადრიაწიანი შენი სახე,
 აშენდება დიდი წმინდა სოფია.

დაიდება საძირკველი პისტი, – რწმენა,
 და ელპიდი სასოება გუმბათის,
 სიყვარული, – ალაპისი ჩაინუნება
 მასში, ვინც კი ტაძარს უფალს უმადლის.

მოვლენ მერე ქალწულები სანამებლად
 იმოდენა დამთმენელი სიმშვიდით,
 აღუდდება უღვთო სისხლი, აწამებ და
 დემონებს სულს ფარსიანად მიჰყიდის.

დაემხოზა ნეტარი და ღირსი დედა,
 ნაკუნ-ნაკუნ ამოკრებავს ქალწულებს,
 გიშრის თმები ბამბასავით გათეთრდება,
 წამებული ცრემლებს სისხლად აჰკურებს.

ბევრს მოერგო ადრიაწიანი შენი სახე,
 მაგრამ რწმენა ისე ნეტარმოყოფია,
 ნაიშლება ყველაფერი რაც დასახე
 წარუშლელი არის
 წმინდა სოფია!

ლელა გაფრინდაშვილი

ოდა ქართულ ენას

მორაკრაკე ენა ხარ,
 ენა – იადონების,
 კრძალვით ანაკონები,
 მისხლით ანანონები!
 როგორ არ შეგიყვაროთ,
 როგორ არ გაგიფრთხილდეთ,
 ქართველ ერის დიდებას,
 სიმამაცეს, სიმტკიცეს!
 საგანძურთა საგანძურს,
 ღვთის ნაბოძებ სიმდიდრეს!
 ქართულ ენას, მშობლიურს,
 უტკბილესს და უწმინდესს!
 ჯაჭვგაუხდელს, ტვირთმძიმეს,
 წმინდა ნინო უწვდის ხელს!
 ანკარა ხარ, საჩინო,
 უფლის ნაწყალობები,
 ჩვენი აღმაფრენა ხარ,
 ჩვენი საგალობელი!
 გურამიშვილ – ყაზბეგის,
 რუსთაველის მშობელი,
 შვილებმკვდარი დედების
 ცრემლი – შეუშრობელი!
 როცა საფრთხე გელოდა,
 მტერი გვეძალებოდა,
 როცა ჩვენზე ძლიერი
 შენს თავს გვედავებოდა,
 იდექ – ყველას იმედად,
 იდექ – უღლეღ დარაჯად,

ბევრ ქართველს გაუხვრიტეს
შენთვის გულიც, ფარაჯაც,
ილია და აკაკი
გედგნენ ერთგულ დარაჯად!
ტატო, გოგლა, სულხანი,
ამ ენაზე ფიქრობდნენ,
შენი სიყვარულისას
გულში ცეცხლს ვერ იქრობდნენ!
ვინ აღარ გაღმერთებდა?
– რობაქიძე, გრანელი,
ასათიან – ტაბიძე
და დევკაცი ფშაველი!
ირაკლი და მუხრანი
ნაზ ხვეულებს გიმკობდნენ,
შეუდარებ გალობით
სულსა და გულს გითბობდნენ!
გყავდა ბევრი დამცველი,
მტერს ვინ შემოუშვებდა?
მობხუცი თუ ჯეელი
მომხდურს ისრებს უშენდა.
შენს დამცველებს, მეომრებს,
ტყვიის არ ეშინოდა,
ხმალს, თუ ხანჯალს უშიშრად,
უმნიკვლო გულს უშვერდა!
თვითვე გვანუგემებდი,
მკლავს იქნევდი, ბრძოლობდი,
არ გინდოდა წახდენა,
გააფთრებით ომობდი!
დედაენის გულისთვის,
სისხლიც ბევრი დაღვრილა,
მანაც გადარჩენილა
მაღალ ღმერთის მაღლითა!
ტყვია, ცეცხლი, ისარი,
არ გზოგავდა არც ერთი,
მაგრამ სიტყვებს დაფერფლილს –
ხელნანერად ვაქცევდით!
ყველა გასაჭირიდან
გამოსავალს ვაგნებდით.
ქარგულწარწერებიან
სალოცავებს ვაგებდით!
სურდათ ენის დაცემა,
ვინ არ ყავდა მოდავე,
თუ გაანადგურებდნენ,
ქართულ სულსაც მოკლავდნენ!..
მანაც ვერ დაგაჩოქეს,
მოდღენილი ხარ უფლისა,
ასეთ ენას, მშვენიერს,
აბა, ვინ არ უფლისა?!
ერი იქ დაეცემა,
სადაც ენა წახდება,
გაუფრთხილებლობისთვის,
ღვთის სამსჯავროს წარსდგება!
მტყუან-მართალს, ქართველნო,
თვით უფალი გაარჩევს,
ჩვენი – ჩვენვე დაგვრჩება,
დაველოდოთ განაჩენს!

მაკა გელაშვილი

წმინდა ნინო

ქართლის მინაზე მოაბიჯებს,
მოდის ასული,
დავინყებია სევდა გზისა,
სევდა წარსულის,
მთელი სამყარო გამოცოცხლდაო
თითქოს ამ დილით,
წმინდა ნინოა ქერუბიმის
ფრთათა მანდილით.
მისი მშვენება გააოცებს
ყველა ვაზირსა,
ხელში უპყრია საოცარი
ჯვარი ვაზისა.
კერპები ცვივა,
ინათლება მირიან, ნანა,
თვისი სინმინდე მადლის წყაროდ
არ დაინანა.
შემოხვევია სერაფიმის
ფრთათა მანდილი,
სასწაულია, ქართველებო,
ესე ნამდვილი.

ღარიჯან სვედელიძე

მეგობრობა მიაშზე

შორსა ხარ,
თუმცა გულს უხარია
ეს მონატრება
საოცრად წმინდა.
კლავიშს ათრთოლებს
ავე მარია,
თვალი ცრემლებით
რომ დამიბინდა.
რა სიმყუდროვე
დამკვიდრდა ირგვლივ,
და რა სიმშვიდეს
იტევს კელია.
ცხოვრებისაგან
არ ველი გვირგვინს,
გზა გოლგოთასკენ
გასავლელია.
მიაშზე,
როგორ დაგწვავს მზის ალი,
და ბრწყინავს ნამი
მწვანე მოლისა,
რომ დაუკოცნე
მაცხოვრის კვალი
მინას,

ღვთიური ელენისას.
და ვგრძნობ ძვირფასო,
სამშობლოს სწუხარ,
კევეკლიასთან
ცრემლის ფრქვევისას.
თავისუფლებას
ავედრებ უფალს,
კვლავ განსაცდელში
მყოფი ერისას.

ლეილა ინაშვილი (ლილა)

გადასარჩენად

ღმერთო, მიეცი გადასარჩენად
ვისაც რა უნდა, ვის რაც სწყურია!
ცოდვილ მინაზე ღირდეს დარჩენა
მაშინაც, როცა მენამულია!

განკიცხულს – თბილი სიტყვა და მხარი,
უჭეროს – ჭერი, მთესველი – ახოს,
მოგზაურს – ნავი, მუსიკოსს – ქნარი,
ახდენა ნატვრის, სულში რომ სახლობს!

სიტყვას – გამგები, ქედმაღალს – რიდი,
პოეტს – მუზა და მწერალს – მკითხველი,
მხოლოდ უფალი – ვით ჭეშმარიტი
შემფასებელი და განმკითხველი!

ობოლს – მშობელი, უმადოს – მადა,
დამშეულს – ლუკმა, ცოდვილს – შენდობა
და ყველას ერთად – სამყარო, სადაც
კაცი კაცს, როგორც ღმერთს მიენდობა!

ყველაზე დიდი მაქვს სათხოვარი:
რაც უნდა რთული იყოს დროება,
შეგვინარჩუნე დანატოვარი
მამული, ენა, სარწმუნოება!

იონა კიკვაძე

ენა ქართული

აბრეშუმით ნაზი და მშვიდი
ფშავური ჩოხის დარად ქარგული
ვით იმერული ხათრი და რიდი
თვალის გუგამი ამოსარკული

მონარცხებული როგორც არავცი
ამაყი ისე, როგორც სვანეთი
დინჯად ნაზომი, როგორც რაჭული,

ბარაქიანი როგორც კახეთი

ფართედ გაშლილი ვით ალაზანი
დუდუნა როგორც მტკვარი, რიონი
დამათრობელი ვით მუკუზანი
დიდებული ვით კავკასიონი

როგორც ხევსურეთს ცხენის ჯირითი
მყინვარწვერიდან ნარეკლი სხივი
კლდეს მომტვრეული ლოდის ნატეხი
უუყუნა წვიმის ნაქარგი მძივი

მცხუნვარე როგორც მზე აფხაზეთის
კრიმანჭულივით ჯადო ხვეული
არავისათვის გამოსამეტი
ცისარტყელასთან გადახვეული

ხანაც ნიავი, სიოს ფარფატი
ხან გოროზი და გაბრაზებული
ჩანჩქერი კლდიდან ჩამონავარდნი
ჩაჩეხილი და ჩანარცხებული

ხან ზღვის მოქცევა, ტალღის შხუილი
ხან ხარ – ირმების ლალი ყვირილი
ადიდებული თერგის ღმუილი
და განწირული სულის კივილი

პირდაპირი და ხანაც ხლართული
ზღაპრული, ხან საიგავარაკო
ქართული ენის მადლი და ხიბლი
ენა – ღმერთების სალაპარაკო.

მამა გიორგი გოგოლაშვილი

ადრე რომ მოკლედ მიმაჩნდა,
გრძელი ყოფილა გზანი.
მზეს რომ უცრემლოდ ვუცქერდი,
ვარსკვლავს ვერ ვკიდებ თვალი.
ფიფქის ნატვრაში, ხმელ ფოთლებს
ფიქრად წამოშლის ქარი.
განვლილს გასავლელს ვადარებ,
წამს ხომ ვერ მოვკარ თვალი.
მამლის ყივილით ნათენებს,
ბუხრის ყელს მოყვა კვამლი.
კვირადღას მადლი მოსავსო,
ჭექავს სამრეკლოს ზარი.
დროის წისქვილის ხმაურში,
გალობს სიცოცხლის ქნარი.
წარსულს დიდებულ დაყვება
ჯვარვადიანი ხმალი.
დროთ უმეფიათ თუ მეფეთ
პასუხი არსით არის.
მარადისობის გზამკვლევი?
ღმერთი, სამშობლო, კაცი!

მანანა ჩაჩანიძე

ივერიის ღვთისმშობელს

შემოგყურებ, როგორც დედას შვილი,
შენი ხატი – დედის ხატი იგივე,
შენს კალთაში თავს ჩაფრგავ და ვიცი
შენ უშველი ჩემს დარდებს და ტკივილებს...
მინდა გითხრა, შენი მადლით როგორ ვთბები,
ისე ვთბები, რომ ამ ლექსსაც ვბედავ,
დედაჩემის მანდილი გაქვს, ხმა და თმები,
ღვთისმშობელო დედავ, ჩემო დედავ...
შენი გულის და ხელების სითბო
გრძნობს როგორ ვარ სევდით გათოშილი,
დედაჩემო, პატიებას ვითხოვ
ერთი ურჩი და თავნება შვილი...
გული ჩემი შენ გენუკვის ოდენ,
თვალნი ჩემი ესვენ მხოლოდ შენდა,
შენს დაცრემილ ლოცვის ბილიკს მოვდეგ...
მინდა გული გაგიხარო, დედა!

მერაბ ზირცხალიაშვილი

ღღეს იესო ჭვარს აყვეს...

დაქცეული, გოდებით
დავსებული, უბნები.
ეკლესიის კართან კი
მომლოდინე მადლი.
ცხრა მთას იქით გასული,
გაქცეული შვილები.
ათასგვარი სატკივრით
სავსე დედის დარდი...
ღღეს იესო ჭვარს აყვეს,
ზეგ აღდგომაც მოვა.
გასრულდება მარხვა და
დასრულდება გლოვა.
ხვალ მაცხოვრის საფლავთან,
კვლავ გადმოვა ცეცხლი.
თუმცა არსად გამქრალა
ოცდაათი ვერცხლი...
გავსებულა უბნები,
სხვას შემყურე ხელებით.
საკურთხეველის კართან კი
ჯვარცმას ელის მრევლი,
რომ შეუნდოს უფალმა
უძღურების ფიქრები
და მოჰმადლოს მით მზერას
სინანულის ცრემლი...
ღღეს იესო ჭვარს აყვეს,
ზეგ აღდგომაც მოვა.
გასრულდება მარხვა და
დასრულდება გლოვა.

ხვალ მაცხოვრის საფლავთან,
კვლავ გადმოვა ცეცხლი.
თუმცა არსად გამქრალა
ოცდაათი ვერცხლი...

ივია ჰავლიაშვილი-ღონაძე

სიზმრის კარავი

შენს მონატრების წყურვილებს მიკლავს
ლამენათევი სიზმრის კარავი,
მთვარე ბრდღვიალა, ცა უსასრულო
და ვარსკვლავები დაუთვალავი.

მშობლიურ მინას სხვა სურნელი აქვს,
სხვა ხიბლით დგანან ეს ჩემი მთები,
აქ ყველაფერი სხვანაირია,
მშობლიურია აქ ყველაფერი.

ვაიმე როგორ მომნატრებია,
შარა-შუკები მამულ-დედულის,
თურმე შრიალიც მომნატრებია,
ჩვენი ვენახის პაპისეულის.

აღმაფრთოვანა ფერთა სიჭრელემ,
თითქოს სურნელი იფრქვევა ვარდის.
მოვლა მამულის ჩვენი ვალია –
ეს ღალადია ილია მართლის.

ვესალბუნები სიზმარში წარსულს,
ვესალბუნები ასგ ზის, ათასგ ზის.
ცივ გომბორიდან მზე ხელს მიწვდის და
კალთებს მიკოცნის ლერწმები ვაზის.

ბეჭებგაშლილი დგანან ქედები,
თოვლის და ყინვის ცრემლებზადენი,
მამულს, ენას და სარწმუნოებას
აქ შეენიწინე ჩვენი მამები!

არ მასვენებენ სიყრმის სიზმრები,
ნაზი ჩურჩული უძილო ღამის,
მინდა შევძახო ხსოვნის ქარავანს,
მაგრამ ხმას მტაცებს ნარჩიტა ბალის.

მაინც არ ვიშლი, მივყვები სავალს,
ხმის ამოლებას თუმცა ვერ ვბედავ,
კავკასიონის თოვლა მთებიდან,
ალავერდს უფრო ცად აწვდილს ვხედავ.

წინანდლის ბაღში რა ნადიმია?
ნეტავ რას ბჭობენ ჭავჭავაძენი?
სუფრას უსხედან ბაგრატიონთა
და ორბელიანთ ასულნი-ძენი.

იყალთოს აღმართს შევყევ ამაყად,
აქ მშობელივით მიმზერდა გრემი,

შენი შვილი ვარ დედულ-მამულო,
გიპურებივართ მეცა და ერიც.

გზა გავაგრძელე... უკვე თენდება.
თანდათან გაქრა სიზმრის ლადარი,
მე დღეს მამულში ვხვდები ალიონს,
ასეთი დილა არსად არ არის.

მამულო, შენი ძალა მაცოცხლებს
და სიყვარული, შენ რომ მასწავლე,
აქ ვარ თუ იქ ვარ, მღვიძავს თუ მძინავს
შენზე ფიქრი და დარდი მანვალებს.

58

ნათია ბრძელიშვილი

მკვდრეთით აღსდგა იესო!

...ოცდაათ ვერცხლს განაცვალეს,
სიმდაბლეს ვერ სძლიესო,
გაგყიდეს და ლალატისგან
სული აგატყიესო.
ადამთ ცოდვის დამტვეველი
ბრბოში გამოგრიესო,
უფლის ნებით განკაცება,
როდი გაპატყიესო.
დაგცინოდნენ, თავს ეკალის
გვირგვინი გაბნიესო,
დაიჯერეს, თითქოს მამის
ნდობა შეგიწყიესო,
მინიერმა არსებებმა
გავნეს შენ, ზეციერსო.
ლეთის ძეს ჯვარცმა მოგისაჯეს
ველარ დაგიტიესო,
ყველა ტანჯვა დაითმინე
რაც კი შეგამთხვიესო...
მიტევენას გთხოვთ ცოდვილნი
სინანულის მიერსო,
სამოთხის ბჭე გავგისხენი,
შიგ შეგვიძებ მნიერსო.
საუკუნეთ მივსდევთ რწმენით
ორთავე ქვეყნიერსო,
ქრისტე აღსდგა ჭეშმარიტად,
მკვთრეთით აღსდგა იესო!

ია აკელი

ხომ ხდება ჯვარი რომ ადგას გუმბათს
და ტაძრის კედლებს მირონი მოსდით...
ვეძებთ ყველანი ზეცაში უფალს,
აღსარებისთვის სივრცეს ვითხოვდით.
და ახლა როცა მყარად ვართ ფეხზე,
სხვებს უნდა ლუკმა გავუყოთ ძმურად...
ვნერ და არცა ვნერ ჩემს ფერმკრთალ ლექსებს,
ველი აღდგომის დღესასწაულსაც.

არაფერს გთხოვდი უფალო იცი,
ნკვარამში მაინც იმედი მქონდა...
არ დამვიწყინია საშენო ფიცი,
დამიდასტურებს ჩიტი ჩიორაც.
პოეზიაში სიმშვიდე ვპოვე,
მე სულ პატარაც ლექსებს გინერდი...
ვერ გამიგია რას ვერ იყოფენ,
დროსაც უცნაურს ვერ ვერთმები.
გადაიარეს უკვე ქარებმა,
გახსოვს? მინაზე რომ გამოგსახე...
რა ადვილია მინად დაცემა
მაგრამ არასდროს ქედი მოვხარე!
მხოლოდ შენს ფერხთით მხსნელო, უფალო,
მხოლოდ შენს გამო ღირდა ეს ბრძოლაც...
დედა თუ შეგხვდეს იქნებ უამბო,
უიმისობა როგორ მეტყობა!
თუ ლექსებს ვქარავ ნლებია ქარში,
ლოცვების ძალა გაჰყვება ჩემს გზას...
ჯერ კიდევ ახსოვთ პატარა ბავშვი
რომ მიჰყვებოდა უფლის ნატერფალს!

და ახლა, როცა...

თამარ ტაბატაძე

სამოთხის ზღურბლთან

ვუძღვნი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს ილია II-ს

ჰყვაროდა ბუნება და შიშველფეხება,
სალამოს სიგრილეს, მირეკდა გრიგალი,
მინავლდა, შეჩერდა და იგრძნო შეხება,
სამოთხის ზღურბლის წინ უეცრად მიმდგარი; –
შეშფოთდა!...
ვერხვების ფარვანა უტკბილო ფანტელი,
ბრუნავდა, ცვიოდა და უცებ დაბერდა,
დარდისგან მოლამბულ ბუმბულის სარტყელით,
ნარ-ნარა სასთუმალს მინაზე აგებდა,
ბალიმიც სანოლზე ლამაზად ნაფერდა.
ჩათვლიმა!...
იმძლავრა ძილქუშმა და ჟამი მიმქრალი,
ნელ-ნელა მავალი რიტმული ნაბიჯით,
დღეს თავგზას ურევდა, მზეს რვალად აღნობდა,
სუნთქავდა სამარე სიბნელით ნაჯიჯგნი;
დაისის სინითლეც თანდათან აგორდა; –
ინათლა!...,
იქ, სილაჟვარდემი ცურავდნენ ღრუბლები,
მენამულ ფერებში ცის თალი ჰყვაროდა,
სარკემი მზირალი ფუმფულა სინაზით,
ღვთიური სხივებით გამთბარი ხელები,
ეპოქებს ავსებდა სიკეთის მირაჟით, –
ნათლავდა!...
მიჰყავდა ისინი სამოთხის ზღურბლამდე!

იმა მარბიანი

* * *

(მარიამობის შემოსვლის ლოცვა)

...მზე ჩასვლისას იგრძენ, ნამო,
მე... სიჩუმე... და... სალამო...
მზერა მშვიდი და საამო,
აღსარება სამუდამო...
მოვედ შენდა, მარიამო,
ტკივილები დამიამო,
სული მარად ფრენას ლამობს –
ნუ შემრისხავ ამის გამო, –
მომეც შეება და მალამო,
სინანულით არ მანამო,
სიტყვა წრფელი, მხნე და ამო,
შემინდე და შესდექ, ნამო,
უკვდავება რომ ვინამო,
ლიმით მითხარ: „ადექ, ნამო!“...

მანანა ჰავიკა

კესანები

მინდა დაგიკრიფო კესანები.
ლამაზ ხელისგულზე დაგიკრძალო.
როცა მზიან დილას ვესალმები,
მინდა სულ მოგქონდეს კესანები.
მორცხვები, თვალმდებრილები.
ჩემი ჭრილობების მკემსავეები.
ჩემი მშფოთვარე აპრილების,
კესანები. „არა დავიწყებას“ ვესალმები.
მისებრ, ერთგულებას ვესამნები.
დაჭყნენ სიცოცხლეზე მკენესავეები,
ცაზე ულურჯესი კესანები.
ბაგეს მინათებენ ფიქრით მწუხარს.
მავსებს გადავსილი ქარაფებიც,
ჩემში უფალივით შემოსულხარ.
გახსენ გაზაფხულის დარაბები.
მორცხვები, თვალმდებრილები
ჩემი ჭრილობების მკემსავეები,
ჩემში უფალივით შემოსული.
გულზე დამაყარეთ კესანები.

მარი სადლოკალაშვილი

ფრავმენტი ლოყვიდან

ათჯერ მოვისურვე
ამოსვლა შენამდე,
ათჯერვე მოვბრუნდი,

რადგან დავმზიანდი.
რადგან დავმზიანდი,
ფესვიდან ლერამდე
გავხდი კადნიერი,
გავშრი, დავზიანდი.

როს დღე მეთერთმეტე
უკან მოვიტოვე,
ფუჭად დამაშვრალი,
უქმი და ამაო,
კვლავ კადნიერად
ვითხოვე: მომიტევე,
ამ მეთორმეტედაც
მოხნედე, მამაო...

მზია ჟორჟოლიანი

ჯვრის ძალა

მინამი აფლოზ ამოთხრილ ძირებს,
და რუდუნებით გვაფარებ კალთას,
უბით ინახავ გაბნეულ გმირებს,
რა ძალა შეძლებს ამას შენს გარდა?!

კემსავ და ქარგავ დაგლეჯილ ფესვებს
და ჩვენი სულის დაწყვეტილ სიმებს,
რგავ და ახარებ მომავლის ნერგებს,
უკან გვიბრუნებ ჩამავალ სხივებს...

ამხედრებული ქარტეხილები
უდაბნოს ქვიშით გვიმრუდებს მზერას,
რკინის ხიდები – ჩატეხილები
გასამრთელებლად ვაზს სთხოვენ შველას.

...არ გირჩევია ვის რა მოსავდა –
ოქრო-მკერდი თუ უბრალო ჯვალო,
მტერიც ხომ შენი ძალით მოისრა
ცრემლიან ლერწით შეკრულო, ჯვარო!

ჯაბა გორგილაძე

მთიან აჭარაში

(ნამდვილი ამბავი)

რა მზიანი ამინდია, როგორ ხარობს ზეცა!
მჭადს აცხოვდა ნენე, მთებს ნისლევი ეცვა.
რალაც განსაკუთრებული ემოცია იყო,
თითქოს ინვიმა და უცებ გადაილო!
არ იცოდა, გავუფრთხილდი,
– მე ვფიქრობდი ასე –
საიდუმლოს ვინახავდი, სიყვარულით სავსეს!
„ქრისტე აღსდგა“ შემომესმა, დამივარდა ბოცა,
ნენემ მუსულმანმა, აღდგომა რომ მომილოცა!

ლოლო აბაშიძე

ქრისტე დაბადებულა

დილა გათენებულა, გული გამთელებულა,
ჭირი დამარცხებულა, მიწას დანარცხებულა,
გაუპია უფსკრული, შიგვე ჩანაცრებულა,
კვირტი აღერებულა, ჩიტი ამღერებულა,
ხნულში მწვანე ჯეჯილი ამოხავერდებულა.
ჩიტი ამღერებულა, კვირტი აღერებულა,

ზეცა გათენებულა, აღარ დაღამებულა,
ყვავილები კორდებზე ამოლალანებულა,
რწმენა და სიყვარული უფრო ამღლებულა.
სევდა განელებულა, ვაზი განედლებულა,
შიში გადაკარგულა, მიწა გადაქარგულა,
თბილ ქვეყნიდან მერცხალი ჩამოცქრიალებულა,
ნაკადული მთებიდან ჩამონკრიალებულა,
ყინვა-ქარი გამქრალა, ყველგან დათბუნებულა,
ყველა დარდი წასულა, აღარ დაბრუნებულა,
ქრისტე დაბადებულა, ქრისტე დაბადებულა...
რწმენა და სათნოება ქვეყნად დავანებულა.

60

ზურაბ ჭიოკაძე

კაჯხის ტაძარი...

მარტის ჭირვეულ ამინდებით დადგა ავდარი,
ცას მტრედისფერი, გაზაფხულის კაბა აცვია.
დგას ცას და მიწას გახიდული ძველი ტაძარი
და მის თაღებქვეშ საძვალეთა ქვები აწყვია.

დროის მტარვალ ხელს შერკინებულ ოსტატის მარჯვენს.
თითქოს ზედ ცაზე უკიდია თლილი გუმბათი.
მის წმინდა ჯვარზე ცა-ფირუზი ღრუბლებად აწევს.
თრთის სამუდამო სამყოფელის ჩუმი სურათი.
სავედრებელი სიტყვებით იწვის სანთლები
როგორც მლოცველნი მთები დგანან ფოლიანტები.
ფრესკებზე დროს სვამს აქა-იქა მწიფე მტევნები.
ხავსის ფერ ჯავშანს შეუმოსავთ გოლიათები.

ზღვა ვერ დაიტევს იმდენ ქვიშას, ვერც ცა ვარსკვლავებს.
ამ აზვირთებულ სალოცავში რაც რომ მადლია.
ეს გაუმარჯოს მამა-პაპათ ძლიერ მხარ მარჯვენთ,
რომელთა ლოცვაც ქვებში ასე აუსახიათ.

ანგელოსებრი ხმები სტუმრობს ზარების ენებს.
კელაპტარივით ყველა დარდის მომამორებო!
დიდება შენი აღმშენებლის გადალლილ ხელებს!
ასე უტყვიათ რომ შეგახსენებს; მომიგონეო!

სალომე ლომინაძე

გამალმერთეო...

გამალმერთეო – რად მითხარი ჩემო შემშლელი?!
ნუთუ გინდოდა შენს წინაშე მუხლი მეყარა?!
მე კი ჯვარს გაცვი და არ მინდა შემოგეშველო,
წადი... ამ ჯვარით მოიარე მთელი ქვეყანა...
როცა მიხვდები, რომ არ ვიცი როგორ ვილოცო.
როცა გაიგებ, მე თვითონ ვარ ლოცვის სიტყვები.
მერე გიპოვნი, ნატერფალი რომ დაგიკოცნო
იმ გზის, რომელსაც ჩემი მძიმე ჯვარით მიყვები...

გამალმერთეო – რად მითხარი ჩემო არჩივო?!
ნუთუ გინდოდა შენი ხატი რომ დამენერა,
არ შემძლია, ჩვენი ყოფა გადავარჩინო...
ჩემთვის ლექსია ღმერთი, რწმენა, ხატი, ფერწერა.
გამალმერთეო – რად მითხარი, როცა ღმერთამდე,
ჩემში ნაბიჯიც აღარ გაკლდა, თავსაც გწირავდი.
შენს სამსხვერპლოზე ვიცლებოდე, უნდა ვწვეთავდე,
რომ ჩემი სისხლი სხვა ღმერთების გესვა ინადით...
რადგან შენ თვითონ მოინდომე ჩემში ღმერთობდე,
მაშინ გიყვარდეს ჩემი ჯვარი, ჩემი გოლგოთა...
გინდა ღმერთივით მაშინებდე, რწმენით ვერ გთმობდე,
მაშ, შენც არ დამთმო,
გამწირაო ღმერთზე როგორ ვთქვა?
იცოდე თუკი გაგალმერთებ, შენი სვედრია
ჩემს ჯვარს ეცვა და გზად შეიცნო ყველა პილატე...
აქ, ცოცხლებს შორის, ჯერ ღმერთკაცი არ შემხვედრია...
შენ ქრისტე არ ხარ. რომ მოგკლა და აღსდგე დილამდე...

ანა ბელაშვილი

ანა მიდი და თუ კაცი ხარ...

ვსხედვართ გვერდიგვერდ, მე – დარდს გიმხელ...
და ენძელები...
პირით ხან ჩემსკენ, ხანაც შენსკენ ერწყმიან ტაროსს,
ღმერთად ჩატვალე, ჩაგეჭიდე მკლავზე ხელებით,
თუმც ვერაფერი ვერ მითხარი ოდნავ რომ მარგოს...
შენ მხოლოდ ჩემს მკერდს ჩამხობილი თვლემ მეფესავით,
თან, ბედავ, – ღმერთის არსებობას აწერ არაკებს,
აბა მიდი და თუ კაცი ხარ შენც ღმერთისავით,
სასოდაკარგულს იმედებზე მელაპარაკე...

სოფია ქურასბელიანი

მაცხოვარო

ეკლით გამოსავდნენ, მაცხოვარო, გტკენდნენ ჭრილობებს,
ოცდაათ ვერცხლად გამყიდველი დუმდა იუდა,
ცა შეემუსრა ცოდვის ტბორებს და უცილობელ
სიმწუხრის ზარებს დედამინის ცოდვა სტკიოდათ.
სისხლით შელებილ განაჩენთან იდგა პილატე,
უსამართლობით კვლავ არჩიეს შენს თავს ბარაბა
და რამდენჯერაც ნანამებმა წყალი ინატრე,
ძმარი დასთხიეს, ჩირქი მოსცხეს სულის გალავანს.

(მეც თვალეზაკრულ გამყიდველთა ბოლო რიგში ვარ)
დამნაშავე ვარ, მაცხოვარო, ბევრჯერ დაგკარგე,
მაგრამ ვერ გტოვებ, შენგან შორსაც ვეღარ მივდივარ,
კაცობრიობის მარწუხებში არ ჩანს ავ-კარგი.

ეკლით გამოსავდნენ, მაცხოვარო, გტკენდნენ ჭრილობებს,
ოცდაათ ვერცხლად გამყიდველი დუმდა იუდა,
ცა შეემუსრა ცოდვის ტბორებს და უცილობელ
სიმწუხრის ზარებს დედამინის ცოდვა სტკიოდათ.

ალექსანდრე ჯინჭარაძე

და როგორც მოსე, შენს წინაშე ვდგავარ, უფალო,
ალარც ცაი ჩანს, არც ხილული მთელი სამყარო.
შევედივარ შენი ღვთაებრივი ბნელის ნათელში
ზეარსებობის სახილველად და სათაყვანოდ!

და როგორც მოსე, შენს წინაშე ვიხდი ფეხსაცმელს,
გხედავ და თითქოს შენი არის ჩემი თვალები.
არ იპოვება, ო, არრავინ, რომ შეგინაცვლდეს
სამი ჩირაღდნის ცეცხლით იწვი, ერთ ბრწყინვალეობით!

მე შექმნილი ვარ და ვერ ვუძლებ შენს უქმნელ ნათელს.
თუმც საკუთარი არსებობა მზარავს სრულიად...
და მეშინია და გეფარვი, სულს მიბერავდე
ყოფნა-არყოფნის სად ზღვარია, დასასრულია!

ო, საკვირველო, სახიერო, მარად უფალო,
ოდეს მეხები მარადისი დროი ჩერდება.
შეუცნობელი შეცნობისთვის გარდაუვალო,
თითქო გული ვარ ხორცადქნილი, შენ ჩემი მკერდი!

მაინც არ ვიცი, საყვარელო, ნეტა ვინა ხარ?!
და როგორც მოსე, ფეხშიშველი ვდგავარ მე შენს წინ.
ნეტა, თუ მართლა მაყვლოვანთან ღმერთი მინახავს,
მდაბალმა მაღალს ვუპასუხე და გულით შევწვდი!

ზოია ბრაფიშვილი

ოღა ქართულ ენას

შენ მოდიოდი, მზედ, ნვიმად, ქარად,
ცხენის ფაფარზე ეკიდე ბრჭყალით,
ხელისგულებზე ჟონავდი სისხლად
და სიმღერებად მიჰყვებოდი მდინარის ჩქერებს.
აღზევანიდან ბრუნდებოდი მარილით ცრემლად,
კოცნით, ალერსით იხუტებდი გულში დამაშვრალს,
კვირტივით ლალად იღვიძებდი,
მწყემსის, წმინდანის, მეციხოვნის და სხვათა სულში
ამოდიოდი მაფშალიის თეთრი ყელიდან ლოცვა-კურთხევად
სიხარულად-ოხვრა-გოდებად,
მუხის ფოთლებზე, ვარდის რტოზე ნამივით თრთოდი
ცისკრის ზარებად გუგუნებდი ენავ, მზიანო,
გზააბნეულთა შუქად ენთე ენავ წყლიანო!
თამარის ლაშქარს წინ უძღოდი ამღერებულის,
გამარჯვებული ბრუნდებოდი დიდგორით – გელათს
და მოაღწიე დღემდე ზღაპრულ ფრინველის დარად
ცრემლად, ტკივილად, სიხარულად, ლოცვა ვედრებად.
ქართულო ენავ სულ იმზიანე,
ფრთებად გქონდეს უკვდავება მარადიული,
სულ ილაჟვარდე,
ლხინის, დღეობის იყავ მეუფე
და შენი ცეცხლით ვთბებოდეთ მარად დარიალიდან – პონტოს კარამდე!
ენავ, ქართულო, ჩემო ენავ, ენავ, ღვთიურო,
ლექსად სიმღერად ანთებულო, უკვდავება მარადიულო!

ციცი ფოფხაძე-ხითაროშვილი

გავკადნიერდი...

და ვინ ვარ?! – ერთი მომაკვდავი, ცოდვილი სული!
გავკადნიერდი, ყველაფრისთვის ვითხოვ შენდობას!
ძნელი ყოფილა ეს ცხოვრება და რარიგ რთული,
თურმე რამდენი სჭირვებია წლებით შემკობას?!
გავკადნიერდი, და გავბედე მე შენთან მოსვლა,
ჩემივე ხელით გაყიდულო, შენ – ძეო ღვთისა,
ნუ მიგვატოვებ, წყალობა ჰყავ, შეგვინდე ცოდვილთ,
გამსხივებულო არნახული სისპეტაკისა!
და ღვთისმშობელო, მოგვიტევე უზომოდ ცოდვილთ,
იმ ბრბოს, რომელმაც ჯვარს გაგიკრა ნანატრი შვილი...
გავკადნიერდი, კი – ყველანი გავკადნიერდით
და შენს მუხლებთან საბრალონი ცოდვებზე ვტვირით.
დიდება შენდა, გულმონწყალევე, სამართლიანო,
დიად შენს სახელს შევლალადებ უფალო ისევ...
ადრე თუ გვიან, ყველას გულში იფეთქებს რწმენა
და მხრებგაშლილი, სიყვარულით იშვება ქრისტე!

მაია მაგუჩიშვილი

პირველი გაკვეთილი

„მე შეგასწავლით ქართულს, როგორც მეორე ენას.
დავინწყით კლასის საათი, თემა – რელიგია“.

„მას, არაბი ვარ.

დედა ღამით მალვიძებდა: „შვილო, მინდა,
ჩაიმიუხლო სალოცავად, ძილი ხვალე“.

რძეში ჩამბალ ადათით ხომ ჩვილობიდან
მანაყრებდა, მაგრამ ერთხელ მივახალე:
ის მალლიდან მაკვირდება, შეცდომების
გამო დასჯის შიში შენ გადმომილოცე,
ღამით თავს ძირს თუ არ ჩავხრი, შეცოდებად
ჩამეთვლება? ჩამეთვალოს, არ ვილოცებ!
ამის მერე ღმერთს დავეძებ“...

„ჩვენ ხვალ აბო თბილელი გვაქვს გაკვეთილად.

მე წაგიყვანთ მეტეხთან რომ ნიშია და
იქ გიამბობთ, იმ ჭაბუკმა საკეთილოდ
ქრისტე როგორ იპოვა, თან შიში რაა
დაივიწყა“.

(„ტკბილ ხარ შენ, უფალო“, გულში ვიმეორებ).

„მას, თურქი ვარ.

ჰიჯაბი ვერ შევიყვარე, ხვია-ხვია
თაფლისფერი თმების გამარაოება
მოვინდომე. დედამ თავზე მომახვია
აბრეშუმი. და მე ეს ამოეხა
მოვიხადე. ნაკადული შევიჭერი.
ჩუმად ვეძებ ღმერთს“.

„მოდიოდა ნინო მთებით“ განვიხილოთ.
მე წაგიყვანთ სიონში რომ კანკელია,
მარცხნივ კუთხის კედელში კი თქვენ იხილავთ
ნინოს თმებით შემკულ ჯვარს რა ნათელი აქვს“
(„ტკბილ ხარ შენ, უფალო“, მომეცი ძალა, გულში ვიმეორებ).

„მას, ღმერთი არ არსებობს“.
„მას, არსებობს. ცოტა ნაკლები ძალა მიზიდულობის,
მეტი დაშორება ოზონის შრესთან და სიცოცხლე
არ იქნებოდა დედამინაზე“.
„მას, ინგილო, მამით ობოლი ვარ, დედით – სპარსი.
მე წაგიყვანთ ფერეიდანში და იქ გიამბობენ მამაჩემის
სულ სხვანაირ საქართველოზე“.
(„ტკბილ ხარ შენ, უფალო“, მომეცი ძალა, გზა გავუნათო).

მანია დიაკონიძე

წმინდა ღემეტრე თავდადებულს!

„თავდადებული“ დაგანათლეს, სულმნათო მეფევე,
კენესის ლერწამი, მტკვრის ნაპირას, სადაც შენ ევნე,
საქართველოს ცას ვერ დასთმობდი, რომ არა ხვედრი,
გამხდარიყავი, შენ წმინდანი, მოვაკანს ერთი.
შენ, ობლობაში გამოზრდილმა, განირე თავი,
სამშობლოს მინას ააცილე ილბალი ავი,
ასაოხრებლად ვერ მიეცი მონღოლებს მკვიდრი
და დაიმკვიდრე სააქაოს სახელი დიდი.
ზეცა განიპო, გამობრწყინდი ნათელი ბნელში,
ყაენისათვის გაჩხერილი ფხა იყავ ყელში,
მიტომ სიკვდილი მოგისაჯა, ვითარც იესოს,
მაგრამ ავისთვის უფრო მეტი ავი მიეზლო. –
არ დაგიფასა სამსახური უზომოდ დიდი,
შენი ლაშქრით რომ წყალს ასხამდი მონღოლთა წისქვილს,
მათი გულისთვის შენ ებრძოდი ეგვიპტის სულთანს,
მტრის გამარჯვებას შეენირა ქართველთა სულთქმა.
სპასალარი ხომ შენ იყავი ჩვენებურთ ჯარის,
გიჭრიდა თვალი, მამაცური დაგქონდა მკლავი,
გიმძიმდა ძლიერ, მოგესმინა მოძმეთა კენესა,
უცხო მინაზე დაიძინა მარადუჟამს ბევრმა.
დაატარებდი მძლავრი ქედით ცოდვილის უღელს,
თვალცრემლიანი საქართველო გესვენა გულზე,
ქვეყანა შენი, გაზნექილი ტვირთისგან მხრებში, –
უფრო და უფრო ეხვეოდა მძვინვარე ცეცხლში...
მეუფე ზეცის შენ, წამებულს, არ დაგრჩა ვალში,
მოსე მღვდელმა და პატრიარქმა იყიდეს გვამი,
წამოგიყვანეს თბილისელმა ვაჭრებმა მთელი,
სვეტიცხოველში დაგასვენეს, გტიროდა ერი.
ჩვენ შორის ჰგიებ, ხელმწიფეო, შიგ ქართლის გულში,
ისევე ცოცხლობ! დე, შიშობდეს ამ ქვეყნის ურჩი!
თავდადებულებს გაეხსნებათ სამოთხის ბჭენი,
მათ სადიდებელს გაამრავლებს ცად ენა მჭევრი.

მხატვარი გეგა ხუცურაული

